

Uchwała Nr XXXIII/231/2013
Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 30 grudnia 2013r.

w sprawie: przyjęcia aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013–2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017-2020”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 13 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 18 ust.2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.)

§ 1.

Uchwala się „Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020” w brzmieniu określonym załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Wykonując ustawowy obowiązek wynikający z zapisu art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) Zarząd Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim sporządził projekt aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017-2020” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Przedmiotowe opracowania zostały podane konsultacjom społecznym oraz zaopiniowane przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Zarząd Województwa Pomorskiego.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) opracowane zostało Podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętych dokumentów w odniesieniu do rozpatrywanych alternatyw, a także informacje o sposobie uwzględnienia złożonych uwag.

Program Ochrony Środowiska odpowiada wymogom stawianym tego typu dokumentom wynikającym z zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Uchwalony w takim kształcie będzie dokumentem strategicznym wykorzystywanym jako instrument zarządzania środowiskiem.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU NOWODWORSKIEGO
NA LATA 2013 – 2016 Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY NA LATA 2017 – 2020**

NOWY DWÓR GDAŃSKI - 2013

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU NOWODWORSKIEGO
NA LATA 2013 – 2016 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA
LATA 2017 – 2020**

**ORACOWANIE WYKONANO NA ZLECENIE
ZARZĄDU POWIATU W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM**

**NADZÓR MERYTORYCZNY
WYDZIAŁ ROLNICTWA I OCHRONY ŚRODOWISKA
STAROSTWA POWIATOWEGO W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM**

**OPRACOWANIE
inż. JOLANTA SZEWCZUN**

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	4
1. WPROWADZENIE.....	5
1.1. Informacje ogólne	5
1.2. Istniejące zagospod. na obszarze powiatu oraz przewidywane zmiany	6
1.3. Istniejące i przewidyw. przedsięwzięcia mogące oddziaływać na środowisko	22
2. STRUKTURA PROGRAMU	25
3. ZAKRES REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2009-2012	27
4. REGULACJE PRAWNE ORAZ PRZEMIANY NA TERENIE POWIATU NOWODW.	38
5. GŁÓWNE PROBLEMY WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE POWIATU NOWODWORSKIEGO	47
6. CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE	49
7. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM	65
8. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	72
9. WYTYCZNE DO SPORZADZANIA GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ..	75
10. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	78
11. AKTY PRAWNE, MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	80
12. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I SKRÓTÓW	84

STRESZCZENIE

Podstawowym celem Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego jest realizacja Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie powiatowym przy jednoczesnym uwzględnieniu obecnego faktycznego stanu środowiska oraz identyfikacja istniejących i potencjalnych źródeł zagrożeń.

Należy zaznaczyć, iż aktualny Program obejmuje zmiany stanu legislacyjnego zarówno prawa polskiego jak i wspólnotowego, zmiany Polityki Ekologicznej Państwa, weryfikację źródeł zagrożeń, a także możliwości finansowych jego głównych realizatorów. Program obejmuje interwał czasowy lat 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017 – 2020.

Opracowanie uwzględnia wymogi dokumentów strategicznych różnych szczebli, tj. Polityki Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 oraz Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020 z uwagi na potrzebę spójności z tymi dokumentami.

Mając na względzie położenie i specyfikę powiatu nowodworskiego za cel priorytetowy uznano budowę kanalizacji sanitarnych umożliwiających doprowadzenie ścieków do wysokosprawnych oczyszczalni. Ich realizacja zabezpieczy wody powierzchniowe i podziemne przed zanieczyszczeniem szczególnie, że wysoki poziom wód gruntowych jest charakterystyczny dla terenu Żuław. Niezbędne są również działania związane z poprawą jakości wody, wymianą starej, wyeksploatowanej sieci wodociągowej celem wyeliminowania strat wody spowodowanej jej awaryjnością, emisją niską, potrzebą centralizacji źródeł ciepła, gospodarką odpadami oraz wzmożonym ruchem komunikacyjnym szczególnie w okresie sezonu letniego w kierunku Mierzei Wiślanej.

Zaktualizowane opracowanie obrazuje charakterystykę społeczno-gospodarczą powiatu nowodworskiego wykorzystując najnowsze publikowane dane statystyczne i materiały uzyskane od poszczególnych jednostek. Zaprezentowano tu również diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska w powiecie oraz szersze tło przyrodnicze w granicach jego powiązań funkcjonalnych. Przedstawiono, a także scharakteryzowano istniejące formy ochrony przyrody ze szczególnym uwzględnieniem obszarów i obiektów objętych ochroną prawną. Wymieniono główne problemy z zakresu ochrony środowiska w oparciu, o które sformułowano 4 cele perspektywiczne wskazując w nich 11 celów średniookresowych z uwzględnieniem podziału na kierunki działań.

Zadania realizowane w ramach Programu finansowane będą z budżetu samorządów i budżetów realizatorów zadań przy wsparciu środków pomocowych UE.

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje ogólne

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa organ wykonawczy powiatu sporządza powiatowy programu ochrony środowiska w myśl art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2013 r. Dz. U. poz. 1232 z późn. zm.). Wskazanie to sugeruje, że niniejszy Program w swej strukturze i zawartości powinien transponować Politykę Ekologiczną Państwa i ustaleń Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020 uwzględniając zawarte tam w rozdziale IX wytyczne, do sporządzania powiatowych programów ochrony środowiska, z jednoczesnym podkreśleniem problemów ekologicznych występujących lokalnie. Niniejsze opracowanie stanowi aktualizację Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013-2016 przyjętego przez Radę Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim uchwałą Nr XXXIII/294/2010 z dnia 27 kwietnia 2010 r.

Sporządzającym Powiatowy Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 jest Samorząd Powiatu Nowodworskiego, natomiast jego realizatorami będą zarówno organy administracji publicznej, pozarządowe organizacje proekologiczne, przedsiębiorcy korzystający z zasobów środowiska oraz społeczność powiatu nowodworskiego.

Zadaniem Programu będzie integracja zadań mających na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska w powiecie, choć nie stanowi on wprowadzenia prawa miejscowego. Powinien służyć wspomaganie procesu decyzyjnego i harmonizacji działań dotyczących wprowadzenia i utrzymania ładu ekologicznego na terenie całego powiatu. Jednocześnie niniejszy Program ogranicza zakres zagadnień do tych, na które ma minimalny wpływ. Nie ingeruje w te, które przypisane są do wyłącznej właściwości innych organów w tym administracji rządowej i samorządowej. W Programie określone zostały podstawowe cele i kierunki działań na lata 2013-2016, na tle perspektywy roku 2020.

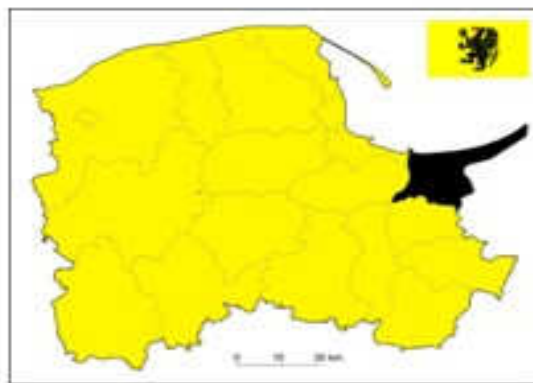
Specyficzny charakter i położenie powiatu stawiają wymogi realizacji tych, a nie innych celów i zadań z nich wynikających. Bliskość Zatoki Gdańskiej, Zalewu Wiślanego i związany z tym wzmożony ruch turystyczny w okresie letnim oraz różnorodność form ochrony przyrody, w tym obszarów NATURA 2000 (trzech obszarów specjalnej ochrony ptaków i dwóch specjalnych obszarów ochrony siedlisk) stawiają nowe wyzwania i problemy, które należy w sposób rozsądny pogodzić uwzględniając interes gospodarczy, społeczny i ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

Projekt Programu został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, był upubliczniony i poddany konsultacjom społecznym. Po uchwaleniu przez Radę Powiatu powinien stanowić wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i przy realizacji inwestycji w zakresie ochrony środowiska zgodnie z art. 71 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2013 r. Dz. U. poz. 1232 z późn. zm.).

1.2. Istniejące zagospodarowanie na obszarze Powiatu oraz przewidywane zmiany

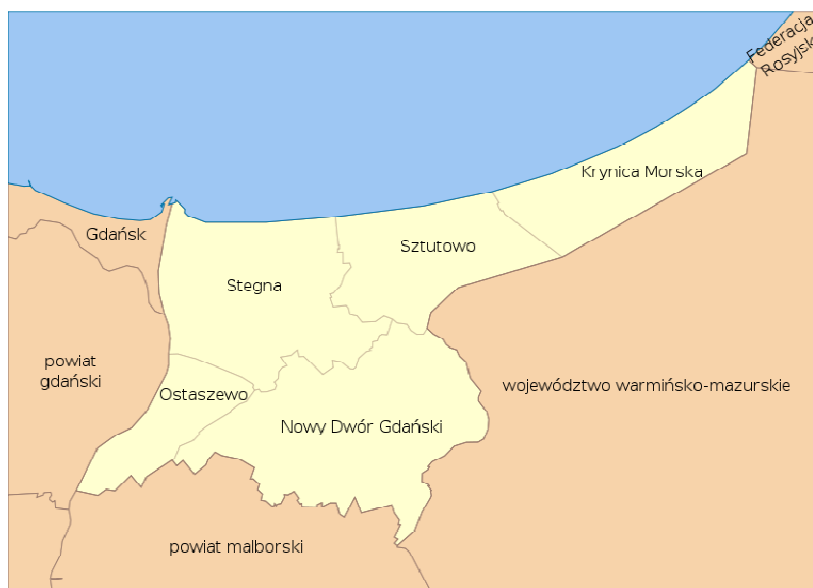
Powiat nowodworski jest jednostką terytorialną województwa pomorskiego, usytuowany w jego wschodniej części, na granicy z województwem warmińsko-mazurskim. Od północy graniczy z Zatoką Gdańską, od wschodu z Zalewem Wiślanym stanowiącym wewnętrzne wody morskie i rzeką Nogat, od południa w kierunku Malborka z Żuławami Wiślanymi, od zachodu natomiast z rzeką Wisłą. Administracyjnie od zachodu graniczy z terenami miasta Gdańska i powiatu gdańskiego, od południa z powiatem malborskim, a od wschodu z ziemskim powiatem elbląskim położonym w województwie warmińsko-mazurskim z granicą przebiegającą środkiem Zalewu Wiślanego i rzeką Nogat. Na powiat składają się dwie krainy geograficzne: Żuławy Wiślane i Mierzeja Wiślana.

Rys. 1. Powiat nowodworski - położenie na mapie województwa. [Źródło: wikipedia.org/wiki]

Siedzibą powiatu jest miasto Nowy Dwór Gdański. Administracyjnie w skład powiatu wchodzi 5 gmin: Ostaszewo, Stegna, Sztutowo (gminy wiejskie), Krynica Morska (gmina miejska) oraz miasto i gmina Nowy Dwór Gdański (gmina miejsko-wiejska).

Rys. 2. Mapa powiatu nowodworskiego. [Źródło: wikipedia.org/wik]

Powierzchnia powiatu wynosi 653 km² i zamieszkiwana jest przez około 36 100 osób. Liczba ludności utrzymuje się na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami.

Największymi jednostkami osadniczymi są: Nowy Dwór Gdański, Stegna, Sztutowo i Ostaszewo, natomiast miasto Krynica Morska należy do obszaru o najmniejszej ilości mieszkańców stałych i jednocześnie do najliczniej odwiedzanego

przez turystów. Największa koncentracja jednostek osadniczych występuje w pasie Mierzei Wiślanej od Mikoszewa do Kątów Rybackich, natomiast na pozostałym obszarze, poza miastem Nowy Dwór Gdański zauważa się znaczne rozproszenie osadnictwa.

Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

Tab. 1. Liczba mieszkańców w gminach powiatu

Nazwa Gminy	Ilość mieszkańców wg stanu na 01.03.2003 r.	Ilość mieszkańców wg stanu na 31.12.2012 r.
Miasto i Gmina Nowy Dwór Gd.	18 628	17 874
Miasto Krynica Morska	1 240	1 313
Gmina Ostaszewo:	3 346	3 239
Gmina Stegna:	9 872	9 948
Gmina Sztutowo:	3 729	3 704
Ogółem	36 871	36 078

[Źródło: UG]

Brak jest danych dotyczących ilości turystów przebywających na terenie Mierzei Wiślanej w miesiącach letnich. Szacuje się, że napływ turystów jest wielokrotnie większy od ilości stałych mieszkańców i okresowo może wynosić powyżej 100 tysięcy osób.

Przez teren powiatu nowodworskiego przebiegają drogi krajowe: nr 7 - jeden z ważniejszych szlaków komunikacyjnych w Polsce prowadzący z Gdańska przez Warszawę do granicy ze Słowacją w Chyżnem i nr 55 relacji Grudziądz - Nowy Dwór Gdański oraz drogi wojewódzkie: nr 501 Mikoszewo - Krynica Morska - Nowa Karczma i nr 502 Stegna - Nowy Dwór Gdański. Istnieje też dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Łączna długość dróg utwardzonych wynosi około 700 km, w tym krajowych i wojewódzkich blisko 87 km, powiatowych 279 km.

W okresie letnim na odcinku Nowy Dwór Gdański - Stegna - Mikoszewo - Sztutowo funkcjonuje kolejka wąskotorowa. Niezależnie od powyższego istnieje kolej szerokotorowa na odcinku Nowy Dwór Gdański - Szymankowo aktualnie wykorzystywana sporadycznie, głównie do transportu materiałów masowych.

Głównymi rzekami są Wisła, Nogat, Szarpawa, Wisła Królewiecka i Tuga, nad którą położone jest największe miasto powiatu – Nowy Dwór Gdański.

Po rzece Wiśle, Szarpawie i Nogacie możliwy jest transport wodny. Drogi wodne powiatu są połączone poprzez E70 Antwerpia - Kaliningrad z systemem śródlądowych dróg Europy.

Powiat nowodworski ma charakter rolniczy oraz rozwiniętą funkcję turystyczną na terenie Mierzei Wiślanej posiadającej. Na jego terenie występują jedne z najkorzystniejszych w kraju i w województwie pomorskim warunki dla prowadzenia gospodarki rolnej - dominują bowiem mady (gleby aluwialne), które powstały w procesie osadzania się drobnych наносów rzecznych w płytkiej zatoce morskiej. Gleby te nadają się do uprawy roślin o wysokich wymaganiach pokarmowych są jednak w znacznej większości średnio trudne i trudne do uprawy ze względu na zwięzły skład mechaniczny i gęstą sieć rowów.

Od połowy ubiegłego wieku obserwuje się tendencję do ograniczania powierzchni łąk i pastwisk na korzyść gruntów ornych. Widoczne jest też zmniejszenie hodowli bydła. W ostatnich latach pojawia się również tendencja zmiany sposobu użytkowania terenów z rolnych na leśne, co nie zawsze jest wykonalne z powodu wysokiej bonitacji gruntów.

Użytki rolne na terenie powiatu zajmują 38 500 ha, z tego na grunty orne przypada 33 514 ha. Najważniejsze uprawy to zboża ozime, zboża jare, rzepak i buraki cukrowe.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wg IUNG w Puławach) wynosi (w skali 100 pkt.) w gminie Sztutowo 88,6 pkt., w gminie Stegna 91,2 pkt., w Nowym Dworze Gdańskim 93,9 pkt i w gminie Ostaszewo 97,2 pkt.

Tab. 2. Struktura użytkowania gruntów w powiecie nowodworskim w 2012 r.

Powiat	Gminy					Razem w powiecie
	Nowy Dwór Gd.	Ostaszewo	Stegna	Sztutowo	Krynica Morska	
Powierzchnia gruntów w ha						
Grunty orne – w tym ugorowane	15823	4165	10538	2951	37	33514 0
Łąki	900	492	964	280	66	2702
Pastwiska	1000	354	689	170	13	2226
Sady i ogrody	18	7	19	11	3	58
Plantacje wieloletnie						0
Razem użytki rolne	17741	5018	12210	3412	119	38500
Lasy i parki	6	1	1734	1790	1599	5130
Grunty pod wodami	20	56		284	320	680
Drogi i powierzchnie pod zabudowaniami	1800	890	3013	5263	8166	19132
Nie użytyki	1733	100				1833
Razem grunty nie użytkowane rolniczo	3559	1047	4747	7337	10085	26775
Ogólna powierzchnia	21300	6065	16957	10749	10204	65275

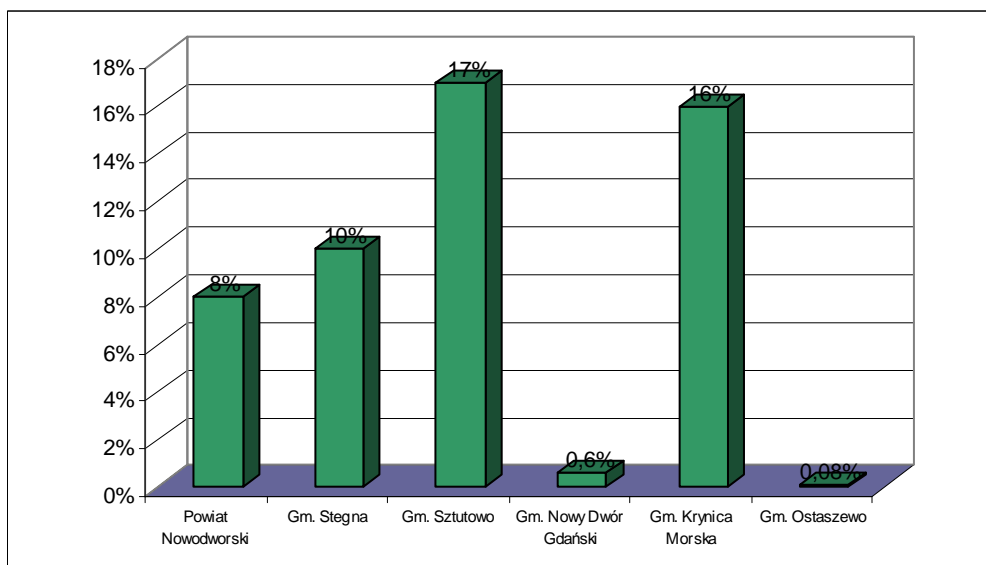
[Źródło: BP ODR w Nowym Dworze Gd.]

Ilość gospodarstw rolnych w powiecie w 2012 r. wynosiła 1 524. Przeważają gospodarstwa małe i średnie, przy niewielkim udziale gospodarstw wielkoobszarowych. Średnia wielkość gospodarstwa w ha na terenie poszczególnych gmin przedstawia się następująco:

- gm. Nowy Dwór Gd. - 22,00
- gm. Krynica Morska - 4,00
- gm. Ostaszewo - 13,00
- gm. Stegna - 16,00
- gm. Sztutowo - 21,20

Wskaźnik zalesienia powiatu nowodworskiego wynosi 8,12%.

W poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

Rys. 3. Wskaźnik zalesienia w gminach powiatu nowodworskiego [opracowanie własne]

Obszar powiatu nowodworskiego poza naturalnymi walorami krajobrazu cechuje unikatowa forma krajobrazu kulturowego.

Ze względu na wartości historyczne i estetyczne, uznany jest za predysponowany do objęcia ochroną. Wiele miejscowości posiada obiekty zabytkowe zwiększające jego atrakcyjność turystyczną np.:

- zespoły pałacowo-parkowe w Stegience i Wiśniówce, domy holenderskie o konstrukcji zrębowej np. we wsi Izbiska i wzdłużne w Jantarze, czy zespół zabytkowych pensjonatów w Krynicy Morskiej,
- zespoły sakralne: kościół w Stegnie (1682), kościół gotycki w Niedźwiedzicy, Sanktuarium Matki Boskiej Szkaplerznej w Lubieszewie,
- budowle inżynierskie: mosty zwodzone np. w Rybinie na Wiśle Królewieckiej i na Szkarpawie, w Sztutowie na Wiśle Królewieckiej, w Nowym Dworze Gdańskim i Tujsku na Tudze, śluza w Gdańskiej Głowie z 1895 roku,
- zespół fabryczny i wieża ciśnień w Nowym Dworze Gdańskim,
- układy ruralistyczne we wsi Drewnica i Żuławki w Gminie Stegna,

- specyficzne dla regionu wiatraki w Drewnicy i Palczewie, cmentarze mennonickie w Stawcu i Różewie, latarnia morska w Krynicy Morskiej,
- wiele z powyższych obiektów jest w złym stanie, a niektóre uległy już całkowitemu zniszczeniu.

Przez powiat przebiegają też trzy szlaki piesze:

- Nadwiślański – wzdłuż prawego brzegu Wisły długości około 10 km,
- Jantarowy – wzdłuż Mierzei Wiślanej od ujścia Wisły w Mikoszewie do granicy Państwa w Piaskach,
- Kopernikowski – z Malborka do Fromborka poprzez Rakowiska, Stobno, Kępki.

Na terenach wiejskich zwiększa się ilość ofert agroturystycznych, a na Mierzei Wiślanej rozwija się sieć obiektów turystyki pobytowej w tym w Stegnie i Krynicy Morskiej również obiektów o funkcji uzdrowiskowej. Poprawia się też standard tych usług.

Rzeki i kanały, zwłaszcza szlak wodny Szkarpawy, Nogatu i w mniejszym zakresie rzeki Tugi oraz Zalew Wiślany są wykorzystywane do żeglugi turystycznej i turystyki kajakowej.

W ramach Projektu „Pętla Żuławska”, dofinansowywanego z funduszy unijnych, wykonana została rozbudowa portu jachtowego na Zalewie Wiślanym w Krynicy Morskiej oraz przystani na Szkarpawie w miejscowości Osłonka.

Jednocześnie w ramach powyższego projektu przewiduje się realizację kolejnych przedsięwzięć tj.:

- rozbudowę portu jachtowego na Zalewie Wiślanym w Kątach Rybackich, gmina Sztutowo,
- budowę przystani żeglarskiej na Wiśle Królewieckiej w Sztutowie,
- budowę pomostów cumowniczych na Szkarpawie w Drewnicy, gmina Stegna.

Następuje również rozwój różnych form turystyki kwalifikowanej, w tym pieszej i rowerowej. Podjęty został projekt wykonania ścieżki rowerowej relacji Mikoszewo - Krynica Morska.

W sezonie letnim na trasie Mikoszewo - Sztutowo funkcjonuje turystyczna kolejka wąskotorowa.

Układ hydrograficzny powiatu nowodworskiego charakteryzuje duża gęstość cieków powierzchniowych z przewagą elementów antropogenicznych, z wymuszonym obiegiem wody i obecnością starorzeczy. W skład systemu wód powierzchniowych wchodzi naturalne ciek wodne:

- rzeka Wisła długość 25 km, ujście Zatoka Gdańska
- rzeka Nogat długość 23 km, ujście Zalew Wiślany
- rzeka Szarpawa długość 20,5 km, ujście Zalew Wiślany
- rzeka Wisła Królewiecka długość 11,5 km, ujście Zalew Wiślany
- rzeka Tuga długość 21 km, ujście rzeka Szarpawa dalej Zalew Wiślany

oraz 102 kanały melioracyjne o łącznej długości 417,3 km, w tym:

- Kanał Linawa długość 22,5 km, ujście rzeka Szarpawa
- Kanał Panieński długość 15 km, ujście rzeka Szarpawa
- Kanał Drzewny długość 3,5 km, ujście Kanał Panieński
- Kanał Izbowa Łacha długość 22,9 km, ujście Kanał Panieński
- Kanał Wiślano-Zalewowy długość 7,3 km, ujście Kanał Linawa
- Kanał Struga Ostaszewska długość 9,4 km, ujście kanał Linawa

W/w ciek powierzchniowe wraz z wodami morskimi w wyniku spiętrzeń wiatrowych oraz zatorów lodowych stwarzają duże zagrożenie powodziowe dla całych Żuław.

Obszar 36 727 ha chroniony jest przez 123,2 km wałów przeciwpowodziowych z czego na poszczególne gminy przypada:

- gm. Nowy Dwór Gd.	- 46,1 km
- gm. Stegna	- 22,0 km
- gm. Ostaszewo	- 13,9 km
- gm. Sztutowo	- 34,7 km
- gm. Krynica Morska	- 6,5 km

oraz 10 stacji pomp odwadniających 57.095 ha :

- gm. Nowy Dwór Gd.	- 3 szt. (pow. odwadniana 25.069 ha)
- gm. Stegna	- 4 szt. (pow. odwadniana 28.053 ha)
- gm. Sztutowo	- 2 szt. (pow. odwadniana 3.837 ha)
- gm. Krynica Morska	- 1 szt. (pow. odwadniana 136 ha)

Żuławska część powiatu pokryta jest też rowami melioracji szczegółowych. Ogółem zmeliorowane użytki rolne zajmują 60 % powierzchni powiatu, natomiast łączna długość cieków wodnych w systemie melioracji przekracza 4,5 tysiąca km.

Jest to również miejsce funkcjonowania kilku portów rybackich w tym nad Zalewem Wiślanym w miejscowości Piaski, Krynica Morska i Kąty Rybackie oraz nad Zatoką Gdańską w Krynicy Morskiej, Kątach Rybackich, Sztutowie, Stegnie i Jantarze. Roczne połowy wahają się na poziomie 3,0 tys. ton ryb, w tym głównie: śledzie, dorsze, węgorze, sandacze, trocie i leszcze.

Na terenie powiatu nie występują objęte ochroną Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Zachodnia granica powiatu pokrywa się ze wschodnim zasięgiem wodonośnej warstwy w utworach kredowych, dobrze izolowanej od wpływów powierzchniowych (GZWP – 111), z której zasilane jest ujęcie komunalne w Przemysławiu. Z uwagi na płytki poziom zalegania wód gruntowych oraz ich hydrauliczny kontakt z wodami powierzchniowymi, przy równoczesnym braku zdolności do samooczyszczania, a także wysoki stopień zagrożenia powodziowego środowisko wodne Żuław wymaga szczególnej ochrony przed możliwością zanieczyszczenia. Cechy te wykluczają lokalizację na terenie powiatu instalacji, których eksploatacja może stanowić zagrożenie dla wód powierzchniowych i płytkich wód podziemnych.

Omawiany teren jest siedzibą kilku zakładów przemysłowych o ważnym znaczeniu lokalnym i regionalnym. Do największych należą:

- SeCeS-Pol w Nowym Dworze Gdańskim
- OSM Maluta w Nowym Dworze Gdańskim
- Hydromechanika W.Szajda w Ostaszewie
- Hydromechanika 2 R. Szajda w Piaskowcu
- Stocznia „Żuławy” w Piaskowcu
- PPU „Tuga” w Nowym Dworze Gdańskim
- ZUH „Pakiet” w Rybinie

oraz zespół kotłowni w Nowym Dworze Gdańskim współpracujących z miejską siecią ciepłowniczą o łącznej mocy rzędu 10 MW.

Brak jest oczyszczalni ścieków przemysłowych. Oczyszczalnie komunalne funkcjonują w Nowym Dworze Gdańskim, Krynicy Morskiej, Stegnie i w Ostaszewie obsługując teren swoich gmin. Przy czym trzy pierwsze pracują na ściekach głównie

dopływających siecią kanalizacji sanitarnej wymagającej stałej rozbudowy. Oczyszczalnia w Ostaszewie z uwagi na szczytkową kanalizację pracuje przede wszystkim na ściekach dowożonych.

W 2012 r. w powiecie wytworzono ogółem 1 572 878 m³ ścieków. Udział mieszkańców korzystających ze zbiorczego systemu oczyszczania w stosunku do ogólnej ilości osób zamieszkałych w poszczególnych gminach kształtował się następująco:

- Miasto Nowy Dwór Gdański - 95 %
- Gmina Nowy Dwór Gdański - 50 %
- Miasto Krynica Morska - 99,9 %
- Gmina Ostaszewo - 3 %
- Gmina Stegna - 66 %
- Gmina Sztutowo - 90 %

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę realizowane jest przez Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim oraz przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy Morskiej. Stopień zwodociągowania powiatu wynosi 99,42 %. Ogółem w 2012 r. zużyto 1 979 873 m³ wody (wg UG), z czego średnio na mieszkańca/dobę przypada 122,8 dm³.

Brak jest składowisk odpadów zarówno przemysłowych jak i komunalnych. W związku z czym zakłady rozwiązują tę kwestie we własnym zakresie podpisując m.in. stosowne umowy z uprawnionymi jednostkami do ich odbioru.

W 2012 roku wytworzonych zostało łącznie 8.384,70 Mg odpadów komunalnych, w tym przez:

- miasto i gminę Nowy Dwór Gdański - 4 022,8 Mg
- miasto Krynicy Morską - 1 157,1 Mg
- gminę Ostaszewo - 314,0 Mg
- gminę Stegna - 1 798,6 Mg
- gminę Sztutowo - 1 092,2 Mg

co daje średnio na mieszkańca 232,4 kg, natomiast w poszczególnych gminach wskaźnik ten kształtował się następująco:

- Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański - 225 kg
- Miasto Krynica Morska - 881 kg
- Gmina Ostaszewo - 31 kg
- Gmin Stegna - 181 kg
- Gmina Sztutowo - 295 kg

„Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018” przyjęty przez Sejmik Województwa Pomorskiego Uchwałą Nr 415/XX/12 z dnia 25 czerwca 2012 r. zakłada funkcjonowanie na terenie województwa pomorskiego 7 regionów gospodarki odpadami, które obsługiwane będą przez zintegrowaną sieć instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów opartą na regionalnych instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). Wszystkie gminy z terenu powiatu nowodworskiego położone są w Regionie Wschodnim na terenie obsługiwanym przez Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych Tczew (w budowie) – Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Spółka z o.o. w Tczewie.

Aktualnie trwają prace projektowe związane z realizacją w Stegnie stacji przeładunkowej, która funkcjonowała będzie w ramach projektowanego Regionalnego Systemu Gospodarki Odpadami w Tczewie zapewniającego kompleksowe rozwiązanie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie 5 powiatów województwa pomorskiego w tym nowodworskiego.

Wszystkie gminy zinwentaryzowały obiekty zawierające azbest i posiadają Programy usuwania azbestu.

Aktualnie w granicach powiatu funkcjonują następujące instalacje do odzysku odpadów:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „Tuga” Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 1, 82-100 Nowy Dwór Gd.
- Zakład Ślusarski Export-Import Wytwarzanie Akcesorii Meblowych i Nagrobkowych oraz Handel – Ostaszewo
- PPUiH „U Stasia” Stanisław Fierek, ul. Warszawska 47, 82-100 Nowy Dwór Gdański
- Szymański Bogdan, Handel Hurtowy Materiałami Budowlanymi, ul. Szkolna 5, 82-110 Sztutowo.

Ilość odzyskanych w roku 2012 odpadów wyniosła 31 581,82 Mg.

Powiat nowodworski jest terenem typowo rolniczym z funkcją turystyczną głównie w okresie sezonu letniego. Nie posiada rozwiniętego przemysłu stąd według badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku zarówno w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie pomorskim za 2012 r, Raporcie o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 r. oraz danych INFOEKO plasuje się na końcu w emisji gazów i pyłów do środowiska nie przekraczając poziomu dopuszczalnego.

Największy udział w emisji zanieczyszczeń do powietrza z omawianego terenu należy do Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Nowym Dworze Gdańskim. Drugim w kolejności największym źródłem emisji jest transport drogowy wiążący się z przebiegiem drogi krajowej Nr 7 Gdańsk – Warszawa oraz dróg wojewódzkich Nr 501 Mikoszewo – Krynica Morska – Nowa Karczma i Nr 502 Stegna – Nowy Dwór Gdański, szczególnie w okresie letnim, ze względu na wzmożony ruch turystyczny.

Poza rejonem Nowego Dworu Gdańskiego, gdzie udział obszarów wiejskich z zabudową rozproszoną i jednorodziną jest znaczny pojawia się problem niskiej emisji. W takiej sytuacji scentralizowanie źródeł ciepła jest bardzo utrudnione, a wręcz niemożliwe. Opałem zwykle używanym jest węgiel i koks przeważając nad innymi rodzajami jak olej i gaz, często ze względów ekonomicznych (duży wskaźnik bezrobocia, wysokie ceny oleju i gazu, brak odpowiedniej ilości sieci dystrybucji paliw).

Obserwuje się natomiast zainteresowanie mieszkańców nowymi alternatywnymi źródłami energii odnawialnej jak panele słoneczne, czy pompy powietrza, których realizacja, mimo ograniczonych funduszy, wspierana jest przez tutejsze władze powiatowe w postaci częściowej dotacji ze środków budżetu powiatu przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Powiat nowodworski jest rejonem o znaczących walorach przyrodniczych, w jego obrębie znajdują się formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.). Są to:

- rezerwaty przyrody:

- ✓ Buki Mierzei Wiślanej, o pow. 7,0 ha, zlokalizowany w m. Przebrno, którego przedmiotem ochrony jest siedlisko buka zwyczajnego,

- ✓ Kąty Rybackie, o pow. 165,40 ha (z otuliną), zlokalizowany w m. Kąty Rybackie, którego przedmiotem ochrony jest kolonia lęgowa kormorana czarnego,
  - ✓ Mewia Łacha, o powierzchni 151,46 ha, zlokalizowany w m. Mikoszewo, którego przedmiotem, ochrony jest stanowisko lęgowe mew, siewek oraz miejsce odpoczynku ptaków w trakcie ich wędrówek. Stałym elementem fauny morskiej jest występująca tutaj foka szara.
- parki krajobrazowe:
- ✓ Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” obejmuje swym zasięgiem część gminy Sztutowo i całą powierzchnie gminy Krynica Morska. Otulina Parku znajduje się częściowo na terenie gminy Stegna i gminy Sztutowo. Jego powierzchnia to 4.410 ha, wielkość otuliny wynosi 25.812 ha. Głównym walorem przyrodniczym jest położenie na południowym, mierzejowo-wydmowym wybrzeżu Bałtyku. Występuje tu duża różnorodność siedliskowa z siedliskami priorytetowymi. Istotnym walorem przyrodniczym Parku jest jego duża lesistość sięgająca 80,7 % powierzchni w połączeniu z ważnymi siedliskami wydmy białej i szarej oraz cenna flora i fauna. Teren Parku leży na trasie europejskich południowo – bałtyckiego szlaku wędrówek ptaków.
- obszary chronionego krajobrazu:
- ✓ Środkowożuławski, wielkość 2 513 ha, zlokalizowany w centralnej części Żuław Wiślanych. Główne walory przyrodnicze to krajobraz dolin rzecznych, a także krajobraz Żuław Środkowych,
  - ✓ Rzeki Nogat, wielkość 11 578 ha, położony w dolinie Nogatu i jej okolicach. Za główne walory przyrodnicze należy uznać krajobraz dolin rzecznych w obrębie wschodniej części Żuław,
  - ✓ Rzeki Szarpawy, wielkość 4 296 ha, umiejscowiony w dolinie Szarpawy, Głównym walorem przyrodniczym jest krajobraz doliny rzecznej w północnej części Żuław Wiślanych.

- pomniki przyrody:

W granicach Powiatu znajduje się aktualnie 35 pomników przyrody – drzew pomnikowych, wpisanych do rejestru pomników przyrody województwa pomorskiego, w tym :

- ✓ 17 szt. na terenie Miasta i Gmina Nowy Dwór Gdański
- ✓ 8 szt. na terenie Miasta Krynica Morska
- ✓ 8 szt. na terenie Gminy Ostaszewo
- ✓ 1 szt. na terenie Gminy Stegna
- ✓ 1 szt. na terenie Gminy Sztutowo.

- użytki ekologiczne:

- ✓ „Krynicki Starodrzew”, powierzchnia tego użytku ekologicznego wynosi 1 ha. Jest on zlokalizowany w Krynicy Morskiej tuż przy pomniku przyrody (dąb „Benek”). Głównym walorem przyrodniczym są stanowiska rzadkich gatunków roślin chronionych roślin. Znajdują się tam również stanowiska lęgowe ptaków.

Rys. 4. *Teren powiatu nowodworskiego: Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytek ekologiczny [opracowanie własne]*

- obszary Natura 2000, w tym:

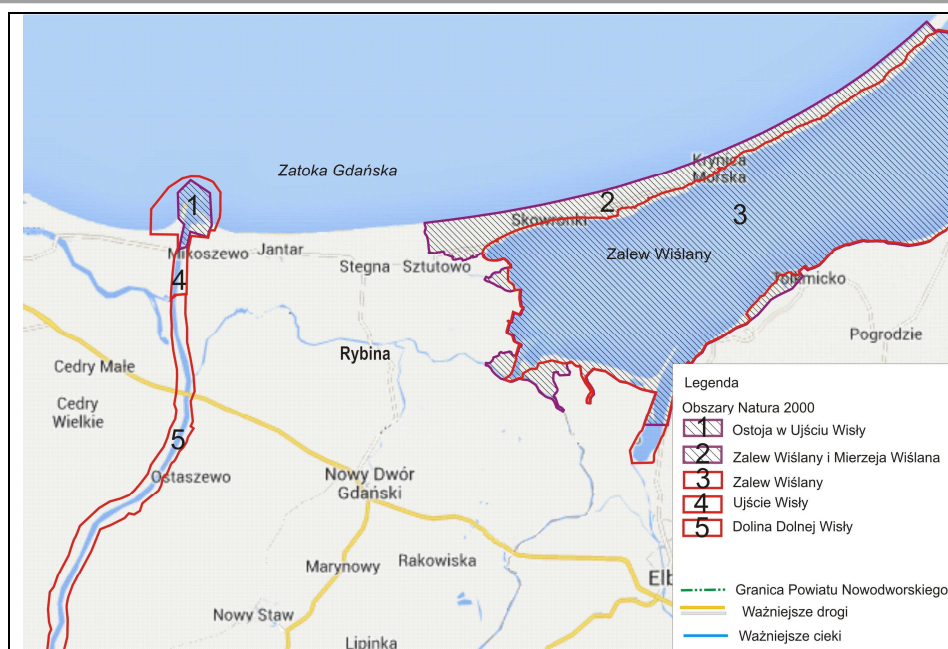
✓ Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków – OSO:

- Dolina Dolnej Wisły *PLB040003*, obejmuje prawie naturalną dolinę Wisły na odcinku pomiędzy Włocławkiem, a Przegaliną. Rzeka płynie w naturalnym korycie prawie na całym odcinku, z namuliskami, łachami i wysepkami. W dolinie zachowane są starorzecza z występującymi tu rzadkimi gatunkami ptaków chronionych oraz silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne. Wielkość obszaru na terenie powiatu wynosi 780,11 ha z czego na gminę Ostaszewo przypada 489,7 ha, a na gminę Stegna 290,41 ha. Występującą równocześnie formą ochrony przyrody jest Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu.
- Ujście Wisły *PLB220004*, obejmuje obszar 12-kilometrowego pasa wybrzeża Wyspy Sobieszewskiej oraz przyujściowy odcinek głównego koryta Wisły, tzw. Przekop wraz z jej międzywalem o długości ok. 6 km. Obszar ten rozciąga się od Zatoki Gdańskiej na północy, do miejscowości Przegalina, na południu. Na przedpolu czynnego ujścia Wisły istnieje aktywny stożek ujściowy. Występuje tu 36 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Na omawianym obszarze stwierdzono co najmniej 22 gatunki ptaków wodno-błotnych odbywających tu lęgi i przynajmniej 120 gatunków ptaków przebywających w okresie niełęgowym. Wielkość tego obszaru to 373,1 ha. Występującą równocześnie formą ochrony przyrody jest rezerwat awifaunistyczny Mewia Łacha o powierzchni 150,0 ha.
- Zalew Wiślan *PLB280010*, obejmuje polską część płytkiego Zalewu Wiślanego o wodzie słonawej odciętego od Bałtyku Mierzeją Wiślaną. Obszar ten jest cenną ostoją ptasią o randze europejskiej. Zanotowano tu, co najmniej 27 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i co najmniej 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Wielkość tej formy ochrony przyrody zajmuje na terenie powiatu Nowodworskiego 14 447,5 ha z czego

na gminę Krynica Morska przypada 9 470,1 ha, na gminę Nowy Dwór Gd. 29,5 ha, a na gminę Sztutowo 4 947,9 ha. Współistniejącą równocześnie formą ochrony przyrody jest Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana.

✓ Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk – SOO:

- Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007, obejmuje Zalew Wiślany wraz z Mierzeją Wiślaną oddzielającą go od Bałtyku wąskim pasem lądu. Zalew jest płytkim zbiornikiem o średniej głębokości 2,3 m (maksymalna 4,6 m) i charakteryzuje się bogatą roślinnością zanurzoną oraz występowaniem rzadkich łąk podwodnych z kilkoma gatunkami ramienic. Na terenie Mierzei Wiślanej występują dobrze wykształcone pasy wydmy białych i szarych - siedlisk ważnych w skali Europy. Teren Mierzei pokrywa bór nadmorski oraz nieliczne acydofilne dąbrowy. W obniżeniach terenu występują brzeziny bagienne i olsy oraz rzadziej torfowiska wysokie i przejściowe. Obszar obejmuje też część Parku Krajobrazowego Mierzei Wiślanej (4995 ha;) z rezerwatami przyrody: Buki Mierzei Wiślanej (7,0 ha;) i Kąty Rybackie (102,54 ha), a także część Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Szkarpany (1997). W przyszłości planują się także utworzenie rezerwatów przyrody Wielbłądzi Garb i Mikołajkowe Wydmy oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Delta Szkarpany.
- Ostoja w Ujściu Wisły PLH220044 obejmuje estuaria utworzone przez ramiona Wisły uchodzące do Zatoki Gdańskiej wraz z otaczającymi je piaszczystymi terenami, a także fragmentami porośniętymi lasem. Do obszaru należą także wody przybrzeżne, szczególnie ważne dla ptaków.
Obszar obejmuje też rezerwat przyrody Mewia Łacha utworzony dla ochrony ptaków (159 ha). Teren ten stanowi również część OSO obszaru Natura 2000 PLB220004.

Rys. 5. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu nowodworskiego [opracowanie własne]

1.3 Istniejące i przewidywane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Do inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010 r., Nr 213, poz. 1397) oraz Dyrektywą Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. 85/337/EWG zał.I na terenie powiatu nowodworskiego należy zaliczyć:

- napowietrzną linię elektromagnetyczną 400 kV relacji Gdańsk – Grudziądz,
- napowietrzną linię elektromagnetyczną 400 kV relacji Gdańsk – Olsztyn,
- drogę ekspresową S7 Gdańsk – Elbląg – Warszawa,
- firmę „STOP-KOR”, której działalność została zawieszona.

W niedalekiej perspektywie czasowej ww. lista może powiększyć się o następujące zrealizowane przedsięwzięcia:

- projektowane elektrownie wiatrowe o mocy ponad 100 MW,
- planowana budowa drogi wodnej i kanału przez Mierzeję Wiślana dla statków o wyporności ponad 1350 t oraz tory wodne na Zalewie Wiślany,
- budowę stacji transformatorowej SN/400 kV,

- stację demontażu pojazdów samochodowych,
- chów i hodowla zwierząt w ilościach 210 dużych jednostek przeliczeniowych DJP i powyżej.

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko istniejących i planowanych w granicach powiatu nowodworskiego można zakwalifikować:

- elektrownie wiatrowe o mocy poniżej 100 MW i wysokości nie niższej niż 30 m,
- elektrociepłownie i ciepłownie o mocy pierwotnej źródła energii nie niższej niż 10 MW przy spalaniu węgla, koksu i biomasy oraz 25 MW dla inwestycji opalanych paliwem gazowym i płynnym,
- napowietrzne linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe o napięciu 110 kV,
- małe i średniej wielkości instalacje do obróbki metali żelaznych i nieżelaznych (obróbka cieplna i mechaniczna, nakładanie powłok metalicznych),
- instalacje do powierzchniowej obróbki metali lub tworzyw sztucznych z zastosowaniem procesów chemicznych i elektrolitycznych,
- instalacje do produkcji betonu w ilości nie mniejszej niż 15 ton na dobę,
- sieci gazu ziemnego wraz ze stacjami redukcyjnymi (bez przyłączy),
- zbiorniki naziemne gazu o pojemności ponad 10 m³ i oleju o pojemności 3 m³, w tym stacje paliw,
- instalacje do produkcji paliw z produktów roślinnych,
- stocznie produkcyjne i remontowe,
- tartaki i stolarnie,
- ośrodki wypoczynkowe i hotele dla nie mniej niż 100 osób, poza terenami miejskimi,
- pola kempingowe i karawaningowe dla nie mniej niż 100 osób,
- garaże i parkingi dla nie mniej niż 100 samochodów ciężarowych i 300 osobowych,
- drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km,

- porty śródlądowe i morskie oraz drogi wodne (poza zaliczonymi do kategorii zawsze oddziałujących),
- urządzenia przeciwpowodziowe, wały ochronne, nabrzeża,
- system melioracji na obszarze nie mniejszym niż 20 ha,
- stacje obsługi i remontu sprzętu budowlanego, rolniczego i transportu,
- oczyszczalnie ścieków obsługujące od 400 do poniżej 100 000 równoważnej liczby mieszkańców,
- sieci kanalizacyjne bez przyłączy,
- punkty zbierania lub przeładunku odpadów i złomu,
- zmiana lasu lub nieużytku na użytek rolny o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha,
- instalacje do przetwórstwa warzyw, owoców, ryb oraz produkcji wyrobów mleczarskich o przerobie nie mniejszym niż 50 t rocznie,
- chów i hodowla zwierząt w ilościach od 60 dużych jednostek przeliczeniowych DJP (na terenach miejskich i intensywnej zabudowy od 40 DJP) do poniżej 210 DJP.

Należy podkreślić, iż w art. 4 Dyrektywy Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. istnieje zapis, że badaniu indywidualnemu podlegają przedsięwzięcia wymienione w zał. II do tej dyrektywy. Załącznik ten charakteryzuje się znacznie większym stopniem ogólności niż rozporządzenie Rady Ministrów w odniesieniu do przedsięwzięć infrastrukturalnych. Jednak jego zapisy mogą mieć istotne znaczenie przy podejmowaniu starań o dofinansowanie danej inwestycji ze środków unijnych.

2. STRUKTURA PROGRAMU

Program Ochrony Środowiska (POŚ) Powiatu Nowodworskiego spełnia w swoim zakresie wymagania art. 14 Prawa ochrony środowiska oraz zapisów rozdziału IX Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020 i składa się z następujących części:

1. **Wstęp** – opisano krótko uwarunkowania prawne sporządzenia Programu i jego rolę w systemie programowania rozwoju powiatu oraz przedstawiono istniejące zagospodarowanie terenu.
2. **Struktura dokumentu** – streszczenie poszczególnych części Programu.
3. **Zakres i realizacja POŚ Powiatu Nowodworskiego w latach 2009-2012** – przedstawiono skrótowo zakres działań i ich finansowanie w ostatnich czterech latach.
4. **Nowe uregulowania prawne oraz przemiany gospodarcze na terenie powiatu nowodworskiego** – wskazano akty prawa wspólnotowego będące źródłem zobowiązań, a także konsekwencje wynikające z ich niedotrzymania i wiążące się z tym gospodarcze zmiany.
5. **Problemy ekologiczne w powiecie nowodworskim** – przedstawiono główne problemy ekologiczne na terenie Powiatu stanowiące podstawę do formułowania celów i kierunków działań.
6. **Cele Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego 2013-2016** – strategiczna część dokumentu zawiera priorytety ekologiczne, cele perspektywiczne i średniookresowe oraz kierunki działań.
7. **Zarządzanie Programem** – przedstawiono zakres zadań i kompetencji przypisanych administracji szczebla powiatowego oraz środki prawno-ekonomiczne przypisane realizatorom zadań. Część ta zawiera harmonogram realizacji.
8. **Monitoring realizacji Programu w latach 2013-2016** – wskazuje zasady monitorowania Programu oraz podaje wskaźniki oceny realizacji działań.
9. **Wytyczne do sporządzania gminnych POŚ** – przedstawiono sugerowany zakres zawartości gminnych programów ochrony środowiska.
10. **Aspekty finansowe realizacji Programu** – podano źródła finansowania zadań zarówno ze środków krajowych jak i zagranicznych.

11. Akty prawne i materiały źródłowe – przedstawiono najważniejsze akty prawa krajowego i wspólnotowego dotyczące sfery środowiska.

12. Spis tabel i rysunków

W opracowaniu wskazano na poziomie powiatu:

- ✓ cele ekologiczne,
- ✓ priorytety ekologiczne,
- ✓ rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- ✓ środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym finansowe i mechanizmy prawno-ekonomiczne.

Opracowanie niniejsze zostało sporządzone zgodnie z wytycznymi Programu Wojewódzkiego. W swojej strukturze opracowywany dokument jest również dostosowany do struktury Programu Wojewódzkiego. Pominięto informacje szczegółowo omówione w pierwotnej wersji Programu, a które nie uległy zmianie, w tym w odniesieniu do organizacyjnej, przestrzennej i gospodarczej struktury powiatu oraz walorów i stanu środowiska, a także uwarunkowań wynikających z wojewódzkich i powiatowych długoterminowych dokumentów strategicznych.

W harmonogramie działań uwzględniono jedynie te przedsięwzięcia, które realizowane będą przez lokalne społeczeństwo oraz instytucje i organy powiatu, a także poszczególne gminy. Zadania wykraczające poza obszar powiatu i realizowane przez instytucje wojewódzkie bądź centralne uwzględnione zostały w części opisowej, przy omawianiu kierunków działań.

Prezentowano zasady zarządzania Programem i monitoring jego realizacji. Do aktualizowanego Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego sporządzona została Prognoza oddziaływania na środowisko.

Zalecane jest przeniesienie do programów ochrony środowiska poszczególnych gmin powiatu nowodworskiego ustaleń niniejszego POŚ z doprecyzowaniem i ukonkretnieniem poszczególnych działań odnoszących się do danej gminy oraz zachowanie analogicznej formy dokumentu.

3. ZAKRES I REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NOWODWORSKIEGO NA LATA 2009 – 2012

Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2009 - 2012 zawierał cele i wynikające z nich zadania mające na uwadze głównie poprawę warunków środowiskowych i jego bezpieczeństwa, szeroko pojętą edukację związaną z ochroną środowiska i gospodarką wodną oraz zrównoważonym korzystaniem z zasobów środowiska.

Program nie ma rangi prawa miejscowego i nie ma charakteru obligatoryjnego, zaniechanie więc realizacji części jego ustaleń nie pociąga za sobą konsekwencji prawnych, a nawet administracyjnych, natomiast stanowi istotne przesłanie dla urealnienia zakresu programu w ramach jego aktualizacji.

Plan operacyjny aktualizowanego Programu, określający również szacunek kosztów, obejmował zadania średnioterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2009 – 2012.

Poniżej przedstawiono wykaz zadań w poszczególnych grupach tematycznych i ich realizację, w stosunku do planowanych oraz poniesione faktycznie koszty w latach 2009 – 2012, na podstawie Raportów z realizacji POŚ sporządzanych przez Starostwo Nowodworskie za ostatnie dwa okresy dwuletnie.

1. Zahamowanie narastania zagrożeń zdrowia:

- badania profilaktyczne młodzieży szkolnej,
- dofinansowania likwidacji eternitowych pokryć dachowych w tym opracowanie programu usuwania azbestu i przeprowadzenie inwentaryzacji w terenie.

Wykonawcami byli: NFZ, szkoły, kuratoria oraz urzędy gmin.

Finansowanie lub dofinansowanie: budżety gmin, WFOŚiGW, NFOŚiGW i środki własne inwestorów.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 190,4 tys. zł

2. Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych, w tym:

- porządkowanie gospodarki ściekowej na terenie miast i gmin w tym budowa nowych odcinków kanalizacji sanitarnej i przepompowni,
- budowa oczyszczalni przyzagrodowych

Wykonawcami były poszczególne gminy.

Finansowanie lub dofinansowanie: środki gminne.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 5.111,3 tys. zł

Władze Gminy Ostaszewo nie podjęły modernizacji oczyszczalni ścieków w Ostaszewie oraz rozbudowy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy mimo wcześniejszych deklaracji .

3. Poprawa zaopatrzenia mieszkańców w wodę w tym:

- budowa zbiorników retencyjnych na Mierzei Wiślanej,
- modernizacja ujęć stacji wodociągowych i sieci wodociągowych na terenie gmin,
- wymiana wodociągów azbestowych

Wykonawcami byli: CWŻ, gminy, indywidualni inwestorzy.

Finansowanie lub dofinansowanie: CWŻ, budżety gmin, środki UE z RPO, Ministerstwo Finansów, środki UE z RPO, ANR O/T Gdańsk, Przedsiębiorstwo Komunalne „Mierzeja” w Stegnie i środki własne inwestorów.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 36 602,4 tys. zł

Wymiana sieci wodociągowej azbestowo-cementowej nie przebiegała w zgodzie z planami z uwagi na skalę wydatków wiążącą się z tym zagadnieniem. Wymiana następuje tylko w miejscach awarii.

4. Poprawa i utrzymanie jakości powietrza w zakresie:

- modernizacja systemu ogrzewania w gminach, modernizacja sieci c.o., podłączenie nowych użytkowników,
- utrzymanie kolejki wąskotorowej na Mierzei Wiślanej,
- budowa ścieżek rowerowych

Wykonawcami były gminy.

Finansowanie lub dofinansowanie: budżety gmin, środki UE w tym z Funduszu Rozwoju Regionalnego, RPO.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 4.872,1 tys. zł

5. Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami w tym:

- inwentaryzacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci wraz z utrzymaniem czystości obszarów leśnych

Wykonawcami byli: gminy, Nadleśnictwo Elbląg, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”.

Finansowanie lub dofinansowanie: środki własne i zewnętrzne, RPOWP, WFOŚiGW w Gdańsku.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 155,8 tys. zł

W związku ze zmianą prawodawstwa spowodowanego ustawą z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897) z dniem 1 stycznia 2012 r. ustał obowiązek opracowywania powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami. Zgodnie z art. 4 pkt 4 cyt. ustawy dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa i wdrażania hierarchii postępowania z odpadami oraz zasady bliskości, a także utworzenia w kraju zintegrowanej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska, opracowuje się krajowy plan gospodarki odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami, zwane dalej "planami gospodarki odpadami".

6. Ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi w tym:

- inwentaryzacja i ocena stanu melioracji szczegółowej,
- porządkowanie systemu melioracyjnego
- doposażanie lokalnych jednostek straży pożarnej.

*Wykonawcami byli: gminy, powiat, ZMiUW WP, RZSW, Nadleśnictwo Elbląg
Finansowanie lub dofinansowanie: środki własne inwestorów, gmin, starostwa,
samorządu wojewódzkiego, rad sołeckich, środki zewnętrzne RPOWP, WFOŚiGW
w Gdańsku.*

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 69.003 tys. zł

Z dniem 1 stycznia 2010 r. przestały funkcjonować powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska. Zgodnie z art. 16 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 215, poz. 1664) środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych powiatowych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej stały się z dniem 1 stycznia 2010 r. (art. 24 w/w ustawy) dochodami budżetów powiatów, które przeznacza się na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie określonym art. 400a ust. 1 pkt 2, 5, 8, 9, 15, 16, 18, 21-25, 29,31, 32, 38-42 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.). Z powyższych względów oraz z uwagi na potrzebę opracowania nowego regulaminu i ograniczone wpływy KPP Straży Pożarnej nie występowała o dotację.

7. Ochrona przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia w tym:

- remonty i modernizacja nawierzchni dróg,
- ekranizacja dróg powiatowych i gminnych,
- budowa i przebudowa dróg,
- opracowanie dokumentacji projektowych na przebudowę i budowę dróg.

Wykonawcami byli: gminy, powiat

*Finansowanie lub dofinansowanie: środki własne inwestorów, gmin, starostwa,
samorządu wojewódzkiego, ANR, RPO, inne środki zewnętrzne.*

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 33.733 tys. zł

8. Wykształcenie proekologicznych postaw i poczucia odpowiedzialności za środowisko w tym:

- edukacja ekologiczna młodzieży i dorosłych – prelekcje ulotki, konkursy, informacje w mediach,

- rozbudowa ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych w parkach krajobrazowych i kompleksach leśnych,
- szkolenia rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i wdrażania KDPR – racjonalne dawkowanie i przestrzeganie agrometeorologicznych terminów stosowania nawozów sztucznych oraz środków ochrony roślin,
- organizowanie pozaszkolnych konkursów ekologicznych, imprez plenerowych i warsztatów ekologicznych,
- organizowanie konkursów ekologicznych, imprez plenerowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- organizowanie spotkań informacyjnych dotyczących stanu środowiska w powiecie oraz działań podejmowanych na rzecz jego ochrony przez władze powiatowe oraz możliwości indywidualnej działalności każdego mieszkańca,
- dofinansowanie akcji ekologicznych w gminach powiatu,
- prowadzenie zajęć dydaktycznych na terenie parków krajobrazowych i kompleksów leśnych,
- wspieranie programów ekologicznych dla młodzieży realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- doposażanie szkół w materiały informacyjne na temat prawidłowej gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, zmniejszenia emisji niskiej.

Wykonawcami byli: gminy, powiat, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Elbląg, Biuro Powiatowe Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Nowym Dworze Gdański.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 289,2 tys. zł

9. Rozwój świadomego uczestnictwa społeczeństwa w podejmowaniu decyzji środowiskowych w tym:

- udział społeczeństwa w opiniowaniu programów, planów i strategii,
- konsultacje społeczne dotyczące planowanych inwestycji.

Wykonawcami byli: gminy, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”.

Realizacja zadań praktycznie bez kosztów dodatkowych w ramach statutowej działalności.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 0,4 tys. zł

10. Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska w tym:

- przeprowadzanie akcji mających na celu poprawę stanu czystości środowiska naturalnego, dokarmianie zwierząt, spotkania z mieszkańcami mającymi na celu wskazanie prawidłowych zasad pomocy zwierzętom.

Wykonawcami byli: gminy, powiat, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”.

Realizacja zadań w dużej mierze w ramach statutowej działalności.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - około 7,7 tys. zł

11. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, obszary Natura 2000 w tym:

- inwentaryzacja przyrodnicza gmin,
- rewitalizacja parków wiejskich i cmentarzy.

Wykonawcami byli: gminy, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”.

Finansowanie lub dofinansowanie: środki własne gmin, Fundusze Europejskie.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 173,6 tys. zł

12. Zwiększenie powierzchni leśnych i wzrost ich różnorodności biologicznej w tym:

- wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni na terenie miast i gmin,
- zakup materiału zadrzewieniowego,
- inwentaryzacja gruntów możliwych do zalesienia,

Wykonawcami byli: gminy, powiat, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Elbląg, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”.

Finansowanie lub dofinansowanie: środki własne powiatu i gmin, fundusz sołecki, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Elbląg, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”, środki UE

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - 224,35 tys. zł

13. Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych w tym:

- odbudowa systemu melioracji szczegółowej.

Wykonawcami byli: prywatni właściciele gruntów, gminy.

Finansowanie lub dofinansowanie: środki własne inwestorów – właścicieli gruntów, gmin, środki UE.

Koszty poniesione w latach 2009 – 2012 - około 5 tys. zł (brak dokładnych danych)

14. Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych obejmuje:

- działania administracyjne i decyzje samorządowe w tym zawiązywanie międzygminnych związków na rzecz wspierania proekologicznych inicjatyw obywatelskich,
- sporządzenie mpzp „Wiatraki Nowotna”, gm. Stegna,
- uchwalenie mpzp gm. Nowy Dwór Gdański pod kątem lokalizacji energetyki wiatrowej.

Działania gmin i powiatu bez kosztów dodatkowych w ramach statutowych obowiązków.

15. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin obejmuje:

Działania administracyjne Zarządu Powiatu i Lasów Państwowych skierowane są na zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych.

W dalszym ciągu eksploatacja nagromadzeń bursztynu w znacznym stopniu pozostaje poza kontrolą. Z uwagi na niewielką powierzchnię wydobycia, jest to problem trudny do zahamowania i rekultywacji, a efekty szczególnie widoczne są w lasach Mierzei Wiślanej. Poza tym na terenie powiatu nowodworskiego brak jest udokumentowanych złóż kopalin w związku z czym wydobycie nie jest prowadzone.

Działania Zarządu Powiatu i Lasów Państwowych bez kosztów dodatkowych w ramach statutowych obowiązków.

16. Wzrost efektywności wykorzystania surowców naturalnych, wody i kopalin

Działania administracyjne Zarządu Powiatu, gmin i Powiatowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Nowym Dworze Gdańskim sprowadzały się do sankcjonowania wymogów Prawa wodnego i dotyczyły wydawania pozwoleń wodnoprawnych. W minionym okresie nie prowadzono wydobycia kopalin z uwagi na brak ich udokumentowania.

Działania Zarządu Powiatu, gmin i Powiatowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Nowym Dworze Gdańskim odbywało się bez kosztów dodatkowych ponieważ miały one miejsce w ramach statutowych obowiązków.

Całkowite nakłady na realizację Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego w latach 2009 – 2012 oszacowane zostały na **około 150 mln zł, w czym największy, około 46 % udział mają przedsięwzięcia grupy 6 związane z ochroną mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi**, 24 % poprawa zaopatrzenia mieszkańców w wodę (grupa 3), 22 % ochrona przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia (grupa 7), działania z grupy 2 dotyczącej poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych uzyskują 3,4 %, z grupy 4 dotyczące poprawy i utrzymania jakości powietrza 3,2 %, natomiast najniższy udział, rzędu 0,003 %, przypada na przedsięwzięcia związane z zachowaniem wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych (grupa 13). Wykształcenie postaw proekologicznych i poczucia odpowiedzialności za środowisko (grupa 8), zwiększenie powierzchni leśnych i wzrost ich różnorodności biologicznej (grupa 12), zahamowanie narastania zagrożeń zdrowia (grupa 1), ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, obszary Natura 2000 (grupa 11), budowa nowoczesnych systemów gospodarki odpadami (grupa 5) uczestniczą w kosztach ogólnych w granicach od 0,2 do 0,1 %. Dla grupy 9 obejmującej rozwój świadomego uczestniczenia społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (grupa 14), zrównoważone użytkowanie zasobów (grupa 15) i wzrost efektywności wykorzystania surowców naturalnych, wody i kopalin (grupa 16) nie przewidziano żadnych nakładów z uwagi, że są to zwykle działania typowo administracyjne odbywające się bez kosztów dodatkowych w ramach statutowych obowiązków jednostki.

Nie udało się zrealizować wcześniejszych zamierzeń Programu dotyczących modernizacji oczyszczalni oraz rozbudowy kanalizacji sanitarnej w gminie Ostaszewo. Władze Gminy odstąpiły od realizacji powyższych zamierzeń mimo opracowania dokumentacji projektowej i wcześniejszego przystąpienia do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Starosta mimo przeciwnego zdania nie ma wpływu na decyzje podejmowane przez samorzady gmin.

Energetyka wiatrowa to nowoczesna dziedzina energetyki funkcjonująca w ramach odnawialnych źródeł energii. Ze względu na sprzyjające warunki i stałe wiatry powodowane głównie nadmorskim położeniem powiatu nowodworskiego, a także istotny dla poszczególnych gmin aspekt ekonomiczny mający znaczący wpływ na ich budżety, istnieje bardzo duże zainteresowanie tą dziedziną przemysłu. W związku z powyższym gminy Ostaszewo, Nowy Dwór Gdański, Stegna oraz Sztutowo czynią starania mające na celu lokalizację na swoim terenie farm wiatrowych. Jedynie gmina Krynica Morska z uwagi na swoje położenie w granicach obszarów Natura 2000 jest całkowicie wyłączona z możliwości budowy elektrowni wiatrowych. Pomimo dużej presji inwestorów oraz zainteresowania właścicieli gruntów istnieją znaczące ograniczenia powodowane głównie uwarunkowaniami przyrodniczymi oraz położeniem zabudowy mieszkalnej.

Ważnymi czynnikami wykluczającymi możliwość budowy elektrowni wiatrowych jest przebiegający przez teren powiatu południowo-bałtycki szlak wędrówek ptaków, a także trasy wędrówek nietoperzy. Masowe przeloty ptaków nad omawianym terenem sięgające w szczytowych okresach do kilku milionów osobników na dobę. Innym istotnym zagrożeniem jest ewidentna kolizja ze specyficznym krajobrazem Żuław Wiślanych charakteryzujących się brakiem przesłon terenowych. Dlatego też należy unikać lokalizacji tworzących duże zgrupowania elektrowni wiatrowych, które w odczuciu wizualnym powodować będą wrażenie „lasu wiatraków”.

Aktualnie w granicach powiatu nowodworskiego została zatwierdzona lokalizacja farmy wiatrowej „Nowotna” należy również dodać, iż w 2012 r. w Gminie Nowy Dwór Gdański uchwalony został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszczający lokalizację farm wiatrowych.

Działania administracyjne zarządu powiatu i Lasów Państwowych oraz gmin skierowane są na zrównoważone gospodarowanie zasobami przyrody znajdującymi się na terenie powiatu nowodworskiego.

a) Lasy

Polityka gospodarcza w lasach w zarządzie PGL Lasy Państwowe jak i nie stanowiących własności Skarbu Państwa prowadzona jest zgodnie z obowiązującą ustawą o lasach (t.j. z 2011, nr 12, poz. 59) na podstawie planów urządzania lasu. Oznacza to racjonalne korzystanie z surowca drzewnego istniejących drzewostanów, a także innych dóbr i użytków przygodnych występujących w lasach. Ścisły nadzór nad sprawowaniem gospodarki leśnej oraz trwałość użytkowania ich powierzchni stanowią gwarancję ich zachowania. Presja związana z wyłączeniem z produkcji leśnej gruntów ma miejsce w obrębie Mierzei Wiślanej z racji atrakcyjności tego terenu pod kątem inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego. Należy jednak zaznaczyć, iż łączna wielkość powierzchni wylesionych jest stosunkowo niewielka i w skali powiatu zrównoważona została poprzez zalesienia gruntów rolnych. Od momentu powstania powiatu nowodworskiego w 1999 r. do chwili obecnej zalesiono 164 ha gruntów porolnych z czego 118 ha stanowi kompleks leśny „Marzęcino” będący w gestii Nadleśnictwa Elbląg. Pozostałe 46 ha to lasy prywatne rozproszone w kilkunastu kompleksach o powierzchniach od 0,20 ha do 11,ha.

b) Zadrzewienia

Potrzeba wprowadzania zadrzewień na Żuławach Wiślanych jest oczywista i przez nikogo nie kwestionowana. Ze względu na wysoką jakość gleb, głównie mad oraz ich przydatność do celów rolniczych, zalesienia gruntów stanowią bardzo niewielką, wręcz marginalną powierzchnię wszystkich użytków. Alternatywną, w stosunku do zalesień, formą wprowadzenia drzew i krzewów na terenie Żuław Wiślanych są zadrzewienia, spełniające funkcje: biocenotyczne, ochronne, produkcyjne i estetyczne. Główny gatunek, którym były zadrzewiane żuławskie poldery stanowiła wierzba biała i jej mieszańce z wierzbą kruchą. Pozostałości i ślady tych zadrzewień to ciągi charakterystycznych żuławskich wierzb sadzonych przy drogach, rowach, kanałach i wokół domostw. Niestety tradycja sadzenia drzew po II wojnie światowej na skutek różnych przyczyn stała się wśród miejscowej ludności rzadkością, a obecna gospodarka istniejącymi zadrzewieniami w dużej mierze ogranicza się do cięć. W ostatnich latach akcje nasadzeń na obszarach

rolniczych na terenie powiatu nowodworskiego prowadzi w głównej mierze Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim oraz Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” przy wsparciu kół łowieckich oraz gmin. Do głównych gatunków używanych do nasadzeń należą wierzby białe wprowadzane metodą żywokołów, a także dęby, brzozy, olsze, graby, klony, buki, jesiony, świerki, sosny i modrzewie. Z gatunków krzewów używanych do zadrzewień sadzone są głównie głogi, rokitniki, derenie, dzikie róże i śliwy tarniny. Bardzo istotnym zadaniem przed którym stoją lokalne samorzady jest ograniczenie wycinki istniejącej substancji zadrzewieniowej.

c) Zwierzyna i ryby

Teren powiatu nowodworskiego ze względu na swoją specyfikę charakteryzuje się bardzo bogatą awifauną. Oprócz gatunków ptaków chronionych licznie występują tu dzikie kaczki, gęsi, łyski, gołębie grzywacze i kuraki polne takie jak bażant łowny i kuropatwa. Duże ssaki lądowe reprezentowane są przez daniele, sarny, dziki oraz przechodnie łosie, a nawet wilki. Zwierzynę drobną w głównej mierze stanowią zające, lisy, borsuki, kuny, tchórze, noki amerykańskie, wydry i jenoty. W granicach Powiatu występują także coraz liczniejsze bobry europejskie oraz foki szare bytujące głównie w rejonie rezerwatu przyrody „Mewia Łacha” przy ujściu Wisły do Zatoki Gdańskiej. Ichtyofauna powiatu to gatunki zarówno słodko jak i słonowodne. Biorąc pod uwagę ilość wód takich jak duże rzeki, kanały, starorzecza i zbiorniki zamknięte licznie występują tu szczupaki, liny, leszcze, płocie, okonie, sandacze, karasie i trocie wędrownie. W wodach Zalewu Wiślanego i Zatoki Gdańskiej żyją gatunki morskie takie jak dorsze, flądry, śledzie oraz ryby łososiowate.

d) Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe Powiatu to w dużej mierze rzeki takie jak Wisła, Nogat, Szarpawa, Wisła Królewiecka i Tuga. Znaczący udział mają też kanały melioracyjne z Kanałem Panieńskim, Izbową Łachą oraz Linawą na czele. Niezależnie od powyższego licznie występują tu różnego rodzaju wodne zbiorniki zamknięte takie jak pozostałości po starorzeczach, niewielkie jeziora i oczka wodne. Największy jednak udział w całkowitej powierzchni wszystkich wód mają wody morskie Zalewu Wiślanego.

Powiat nowodworski posiada niewielkie możliwości w zakresie korzystania z dobrej jakości wód podziemnych. Jedyne na terenie Mierzei Wiślanej obszar

zasobowy wód podziemnych „Krynica Morska” o powierzchni 6 km² z ujęciem komunalnym i pomniejszych zakładowymi (ośrodki wczasowe) stanowi główny rezerwuar wód podziemnych z utworów czwartorzędowych wykorzystywany do zaopatrzenia lokalnej ludności oraz zaspokojenie potrzeb gospodarczych rejonu Krynicy Morskiej. Pozostały teren powiatu zaopatrywany jest w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego z ujęciem wód podziemnych w Ząbrowie-Letnikach, gm. Stare Pole, powiat malborski. Jest ono wspomagane ujęciami mniejszymi. Na naszym terenie jest to ujęcie w Przemysławiu, gm. Stegna zasilane wodą piętra kredowego. Dotychczas funkcjonujące w okresie letnim studnie wspomagające w Kątach Rybackich i Stegnie zostały wyłączone z uwagi na nieopłacalność i przeprowadzone prace modernizacyjne CWŻ zapewniające utrzymanie odpowiedniego ciśnienia wody i jakości po procesie uzdatniania.

e) Kopaliny

Na terenie powiatu nowodworskiego brak jest udokumentowanych złóż kopalin w związku z czym nie jest prowadzone ich wydobywanie.

4. REGULACJE PRAWNE ORAZ PRZEMIANY GOSPODARCZE NA TERENIE POWIATU NOWODWORSKIEGO

Zapisy dotyczące ochrony środowiska w Polsce zostały zawarte w ustawie zasadniczej, czyli w Konstytucji RP. Ochronę środowiska umieszczono wśród takich wartości jak niepodległość, prawa człowieka i wolność obywatelska (art. 5), a także pomiędzy zagadnieniami związanymi z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, zdrowiem i moralnością oraz wolnością i prawami ludzi (art. 31 ust. 3). Sprawom ochrony środowiska poświęcony został w całości art. 74 Konstytucji RP, który stanowi:

- władze publiczne powinny prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne;
- ochrona środowiska należy do władz publicznych;
- każdy ma prawo do uzyskania informacji o stanie i ochronie środowiska;
- działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska powinny być wspierane przez władze publiczne.

Ponieważ polityka ekologiczna państwa opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju to jej założenia muszą być uwzględniane we wszystkich dokumentach oraz programach, których realizacja może mieć wpływ na stan środowiska. Zagadnienia takie jak: kierunki zadań systemowych, ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości i bezpieczeństwa środowiska ekologicznego zawarte zostały w aktualnie obowiązującej Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016, która została przyjęta Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. (MP Nr 34, poz. 501).

W oparciu o w/w Politykę Ekologiczną Państwa i Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 sporządzony został Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020. Program ten zawiera cele perspektywiczne nawiązujące do priorytetów VI Wspólnotowego Programu Działań mające charakter stałych dążeń i perspektywę osiągnięcia poza rokiem 2020 oraz Wytyczne do sporządzania powiatowych programów ochrony środowiska i ma posłużyć do wspomagania procesów decyzyjnych i harmonizacji działań podejmowanych na obszarze województwa w zakresie ładu ekologicznego.

Przepisy prawa w Polsce wynikają głównie z przystąpienia naszego kraju do Wspólnoty Europejskiej oraz wyznaczenia terenów objętych europejską siecią Natura 2000. Wdrożenie prawa wspólnotowego, to nie tylko jego transpozycja do prawa krajowego, ale również osiągnięcie określonych w dyrektywach standardów emisyjnych lub jakości środowiska. W odniesieniu do niektórych wymagań Polska wynegocjowała okresy przejściowe pozwalające na odsunięcie w czasie wykonania niektórych obowiązków.

Polska jako członek UE zobowiązana jest w okresie obowiązywania programu (2013 - 2016) do wprowadzenia następujących celów:

- ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania - nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r. (Dyrektywa 199/31/WE Rady z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów - 16.07.2013 r.,
- sporządzenia map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego (Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa) - 22.12.2013 r.,
- przeglądu i w razie potrzeby aktualizacji charakterystyk obszarów dorzeczy, wpływu działalności człowieka na stan wód powierzchniowych i podziemnych, analizy ekonomicznej korzystania z wody (a następnie co 6 lat) - 22.12. 2013 r.,

- opracowanie programów monitoringu wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych; opracowanie projektów aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy; opracowanie projektu aktualizacji programu wodnośrodowiskowego kraju - 2014 r.,
- osiągnięcia udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto co najmniej na poziomie 9,36% (Dyrektywa 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych) - 2014 r.,
- wprowadzenia w budynkach nowych i poddawanych generalnemu remontowi wymogu pozyskiwania minimalnego poziomu energii ze źródeł odnawialnych (Dyrektywa 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych) - 31.12.2014 r.,
- o odzysku lub spalania w zakładach spalania odpadów z odzyskiem energii min. 60% wagowo odpadów opakowaniowych;
o recyklingu min. 55% - max 80% wagowo odpadów opakowaniowych;
o osiągnięcia minimalnych wielkości docelowych recyklingu dla materiałów zawartych w odpadach opakowaniowych (wagowo);
  - ~ 60% dla szkła, papieru i tektury
  - ~ 50% dla metali
  - ~ 22,5% dla tworzyw sztucznych
  - ~ 15% dla drewna(Dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i wyrobów opakowaniowych) - 31.12.2013 r.,
- wprowadzenia selektywnego zbierania odpadów (dotyczy przede wszystkim papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła) (Dyrektywa 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów) - 1.01.2015 r.,
- osiągnięcia 95% odzysku i 85% poziomu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dyrektywa 2000/53/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji) - 1.01.2015 r.,
- osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} na poziomie 25 µg/m³ i pułapu stężenia ekspozycji pyłu PM_{2,5} dla aglomeracji trójmiejskiej na poziomie 20 µg/m³ (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24.08.2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) - 1.01.2015 r.,
- sporządzenia planów zarządzania ryzykiem powodziowym (Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa) - 22.12.2015 r.,
- aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz programu wodno-środowiskowego kraju (co 6 lat od daty pierwszej publikacji) - 22.12.2015 r.,
- osiągnięcia dobrego stanu ilościowego, ekologicznego i chemicznego wód podziemnych i powierzchniowych, przy czym dla określonych części wód, zmienionych przez działalność człowieka w takim stopniu, że osiągnięcie do 2015 r. celów środowiskowych byłoby niemożliwe lub nieproporcjonalnie kosztowne, przedłużono w planie gospodarowania wodami termin dla osiągnięcia dobrego stanu wód do 2021 lub 2027 r. lub przyjęto mniej restrykcyjne cele środowiskowe) (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia

23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania polityki wodnej (RDW) - 22.12.2015 r.,

- osiągnięcia udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto co najmniej na poziomie 10,44% (Dyrektywa 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych) - 2016 r.,
- osiągnięcia ogólnego krajowego celu orientacyjnego w zakresie oszczędności energii w wysokości 9%, za pomocą usług energetycznych i innych środków poprawy efektywności energetycznej (Dyrektywa 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych) - 2016 r.,
- osiągnięcia docelowego 45% poziomu selektywnego zbierania dla baterii i akumulatorów przenośnych (Dyrektywa 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie baterii i akumulatorów - 26.09.2016 r.,
- o opracowanie i przekazanie do Komisji Europejskiej raportu z aktualizacji planów gospodarowania wodami - 22.12.2016 r.

Ponadto, z dyrektyw unijnych, w okresie perspektywy do roku 2020 wynikają kolejne zobowiązania:

- opracowanie i przekazanie do Komisji Europejskiej raportu z aktualizacji – ograniczenie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania - nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r. (Dyrektywa 199/31/WE Rady z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów),
- przygotowanie do ponownego użycia i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, szkło, metal, plastik z gospodarstw domowych i w miarę możliwości innego pochodzenia – min. 50% oraz przygotowanie do ponownego użycia, recykling i wypełnienie wyrobisk odpadów budowlanych i rozbiórkowych (innych niż niebezpieczne) – min. 70% (Dyrektywa 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów),
- osiągnięcie udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, co najmniej na poziomie 15% m.in. poprzez promowanie wydajności i oszczędności energetycznej i osiągnięcie udziału energii ze źródeł odnawialnych we wszystkich rodzajach transportu na poziomie, co najmniej na poziomie 10% (Dyrektywa 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych),
- osiągnięcie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM 2,5 na poziomie 20 µg/m³ (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24.08.2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu).

W ostatnich latach na terenie powiatu nowodworskiego nie nastąpiły szczególne przemiany gospodarcze i społeczne. Jednakże wprowadzenie do prawodawstwa polskiego zmian w oparciu o dyrektywy Unii Europejskiej wymusza potrzebę działań i realizacji wytycznych we wskazanych obszarach i okresach.

I tak od 1 lipca 2013 r. obowiązuje nowy system zbierania odpadów komunalnych, w którym gminy są odpowiedzialne za odbiór i dystrybucję odpadów od wszystkich mieszkańców. Działania te mają na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska na skutek wyrzucania odpadów w miejsca przypadkowe lub spalania ich w paleniskach domowych. Ponadto zadaniem zbierania jest też segregacja odpadów i odzysk nadających się do ponownego przetworzenia (papier, szkło, metale, plastik i odpady wielkogabarytowe) oraz wydzielenie ze strumienia odpadów biodegradowalnych nadających się do zdeponowania. Taki sposób postępowania umożliwi odzyskanie części surowców i pomniejszenie masy odpadowej. Generalną zasadą przepisów regulujących kwestie odpadów (baterii, pojazdów wycofanych z eksploatacji, zużytego sprzętu AGD i innych) jest ich minimalizacja w dużej mierze poprzez odzysk elementów nadających się do przetworzenia i ponownego użycia.

W zakresie gospodarki wodnej sporządzony został Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły zatwierdzony na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 r. W trakcie opracowywania przez Dyrektora RZGW w Gdańsku są Warunki wód regionu wodnego Dolnej Wisły oraz mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym są również w trakcie opracowywania.

Obserwuje się także coraz większe zainteresowanie zastosowaniem urządzeń służących do pozyskania energii odnawialnej jak panele słoneczne, pompy ciepła pozyskujące ciepło z powietrza lub wód podziemnych. Zastosowanie alternatywnych, w stosunku do węgla i koksu, paliw wpłynie na pomniejszenie emisji gazów, a w szczególności pyłów. Wymaga to jednak odpowiedniego systemu dofinansowywania i dystrybucji paliw alternatywnych (sieci przesyłu i dystrybucji gazu oraz zaopatrzenia w olej opałowy).

Ze względu na brak większych zakładów przetwórczych i przemysłowych, a także na bardzo małe stosunkowo ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza, wód i ziemi jednostki gospodarcze zlokalizowane na terenie powiatu nie są objęte ustaleniami Traktatu Akcesyjnego zobowiązującymi do realizacji działań mających na celu dostosowanie instalacji do określonych Dyrektyw Wspólnotowych.

Z uwagi na niekorzystne warunki gruntowo-wodne na terenie powiatu nowodworskiego oraz brak możliwości składowania i utylizacji odpadów na własnym terenie są one wywożone do ZUOS „Rokitki” w Tczewie w celu utylizacji. W ramach

Regionalnego Systemu Gospodarki Odpadami Tczew w miejscowości Stegna powstanie Stacja przeładunkowa odpadów obsługująca gminy powiatu.

Istotne znaczenie dla powiatu nowodworskiego mają ustalenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 grudnia 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, na mocy których winny zostać opracowane plany zarządzania ryzykiem powodziowym obejmujące wszystkie jego aspekty, a w szczególności działania ukierunkowane na zapobieganie, ochronę i właściwe przygotowanie, w tym prognozowanie powodzi i systemy wczesnego ostrzegania.

Programowym dokumentem w zakresie ochrony powietrza jest dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy, a także decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z 23 kwietnia 2009 r w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do 2020 r zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji gazów cieplarnianych. Nowym dokumentem dotyczącym zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli. Jest to dokument kompleksowy, odnoszący się do zanieczyszczenia środowiska wodnego, gleby, powietrza oraz wytwarzania odpadów. Ustalenia tej dyrektywy dotyczą również pozwoleń dla nowych i istniejących instalacji.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska wyodrębnia jako cel priorytetowy , który należy zrealizować do roku 2015, tj. wyposażenie w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków wszystkich aglomeracji powyżej 15 000 RLM.

Na terenie powiatu wykonano:

- kanalizację sanitarną na trasie Solnica-Jazowa-Wierciny-Rakowiska, gm. Nowy Dwór Gdański (realizacja w latach 2007-2012),
- kanalizację sanitarną w miejscowościach Drewnica, Przemysław, Żuławki, gm. Stegna (realizacja w latach 2010-2013),
- rozbudowę kanalizacji sanitarnej w Sztutowie, gm. Sztutowo (realizacja w 2012 r.)

Zasady gospodarki odpadami w powiecie regulowały ustalenia zaktualizowanego Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 przyjętego uchwałą Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim w dniu 27 kwietnia 2010 roku. Plan ten obejmował wszystkie rodzaje odpadów powstających na obszarze powiatu oraz przywożonych na jego obszar, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady opakowaniowe, odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, opony oraz odpady niebezpieczne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, azbest, odpady medyczne i weterynaryjne, oleje odpadowe, baterie i akumulatory.

Po zmianie przepisów ustawy o odpadach (wprowadzonej ustawą z dnia 1 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 1399), od 1 stycznia 2012 r. zasady te przejęły plany wojewódzkie.

Ponadto nowa ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (obowiązująca od dnia 23 stycznia 2013 r.) wprowadziła istotne zmiany w dotychczasowym porządku prawnym dotyczącym postępowania z odpadami. Zmiany te mają wpływ na funkcjonowanie wszystkich podmiotów, od wytwórców, poprzez zbierających i transportujących, dokonujących odzysku, kończąc na organach administracji publicznej odpowiedzialnych za wydawanie zezwoleń i pozwoleń w zakresie gospodarowania odpadami. Nowa ustawa uchyła dotychczas wydane decyzje administracyjne dając przedsiębiorcom i organom administracji publicznej 24 miesiące na uzyskanie nowych decyzji administracyjnych. Nowe przepisy między innymi zlikwidowały procesy R14, R15, uchyliły programy gospodarowania odpadami innymi niż niebezpieczne i informacje o wytwarzaniu i gospodarowaniu odpadami.

Od dnia 1 stycznia weszła w życie ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, która nałożyła na gminy obowiązki gospodarowania odpadami komunalnymi, zobowiązując je między innymi do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców zamieszkałych nieruchomości.

Wcześniej, o sposobie zagospodarowania odpadów komunalnych decydowali przedsiębiorcy odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.

Nowy system gospodarki odpadami komunalnymi obejmuje między innymi obowiązek selektywnej zbiórki tychże odpadów następujących frakcji: papier i tektura, tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady ulegające biodegradacji, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie, akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny, opony oraz odpady budowlane i rozbiórkowe, meble oraz inne odpady wielkogabarytowe.

Wszystkie gminy wchodzące w skład powiatu nowodworskiego wprowadziły z dniem 1 lipca 2013 r. system zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami i posiadają aktualne regulaminy czystości i porządku:

- Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański - uchwalony dnia 20 grudnia 2012 r.
- Miasto Krynica Morska - uchwalony dnia 20 grudnia 2012 r.
- Gmina Ostaszewo - uchwalony dnia 19 grudnia 2012 r.
- Gmin Stegna - uchwalony dnia 31 stycznia 2013 r.
- Gmina Sztutowo - uchwalony dnia 31 stycznia 2013 r.

Na terenie powiatu nowodworskiego, od czasu uchwalenia Programu Ochrony Środowiska na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013-2016 nie nastąpił istotny rozwój przetwórstwa i przemysłu, nie uległy też większym zmianom wskaźniki demograficzne. Zaobserwowano natomiast zauważalny rozwój bazy turystycznej, głównie na terenie Mierzei Wiślanej. Ponadto, często nowe obiekty mieszkalne na terenach rolniczych posiadają zwiększony standard użytkowy z możliwością wykorzystania do agroturystyki.

Na terenach żuławskich powiatu dominuje rolnictwo, podczas gdy na Mierzei Wiślanej różne formy turystyki oraz rybactwo. Utrudnienia dla ludzi i wpływ na środowisko wzrastają w okresie wakacyjnym, szczególnie na obszarze Mierzei Wiślanej oraz terenach położonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Istotne znaczenie dla stanu i ochrony środowiska w powiecie ma realizacja niektórych dużych, ponad lokalnych projektów. Oprócz wdrażania europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 największe znaczenie dla rozwoju regionu mają:

- ✓ program „Kompleksowego Zabezpieczenia Przeciwpowodziowego Żuław Wiślanych” pilotowany przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku,

- ✓ projekt p.n. „Pętla Żuławska” zainicjowany przez Urzędy Marszałkowskie Województwa Pomorskiego i Warmińsko-Mazurskiego stanowiący część większego programu budowy multimedialnego transportu na terenach żuławskich, ze szczególnym uwzględnieniem transportu wodnego (w tym pomorskiego odcinka międzynarodowej drogi wodnej E-70 Antwerpia – Kłajpeda). W pierwszym etapie przewiduje się realizację przystani żeglarskich w obrębie Zalewu Wiślanego i na wodach śródlądowych (już zrealizowano rozbudowę portu jachtowego w Krynicy Morskiej oraz przystań na rzece Szkarpa w m. Osłonka gm. Nowy Dwór Gdański),
- ✓ prowadzony przez Urząd Morski w Gdyni projekt p.n. „Budowa kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną”.

Wyjątkowe warunki przyrodnicze oraz położenie tut. powiatu determinują szereg uwarunkowań dla sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów. W związku z czym należy zachować szczególną ostrożność i rozagę przy lokalizacji instalacji i urządzeń mogących znacząco oddziaływać na środowisko w tym na wody powierzchniowe i podziemne, powietrze i ziemię szczególnie w przypadku potrzeby lokalizacji:

- obiektów związanych z gospodarką odpadami;
- elektrowni wiatrowych, których lokalizacja nie powinna kolidować i negatywnie oddziaływać na awifaunę na obszarach migracji ze szczególnym uwzględnieniem szlaku wschodnio-atlantycznego, który łączy lęgowiska w północnej Europie i zachodniej Syberii z zimowiskami w południowej i zachodniej Europie oraz Afryce;
- obiektów oraz instalacji mogących stanowić zagrożenie dla soczewki podziemnych wód słodkich na Mierzei Wiślanej;
- dużych zespołów usługowo-mieszkalnych oraz rekreacyjnych i sportowych na gruntach leśnych oraz terenach estuariowych, bagiennych i depresyjnych.

Jednocześnie jako korzystne dla środowiska kierunki gospodarowania przestrzenią przyrodniczą można wskazać:

- odtworzenie i intensyfikację zadrzewień przydrożnych i śródpolnych z zachowaniem istniejącej roślinności na istniejących bagnach i terenach podmokłych;

- zwiększenie areału pastwisk i łąk na części żuławskiej powiatu;
- wdrażanie produkcji rolnej z zachowaniem zasad „Dobrej Praktyki Rolniczej” oraz z maksymalnym przetwarzaniem odpadów i ulegających biodegradacji na dobrej jakości kompost;
- udrożnienie żuławskich szlaków żeglownych i rozwój turystyki wodnej, zgodnie z założeniami Projektu „Pętla Żuławska” w tym rozwój turystyki kwalifikowanej;
- modernizacja i naprawa systemu ochrony przeciwpowodziowej zgodnie z programem „Kompleksowe Zabezpieczenie Przeciwpowodziowe Żuław”.

5. GŁÓWNE PROBLEMY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE POWIATU NOWODWORSKIEGO

Działalność człowieka wiąże się z korzystaniem ze środowiska zarówno w sferze biotycznej jak i abiotycznej. Racjonalne więc i zrównoważone korzystanie z jego zasobów jest podstawą zachowania bezpieczeństwa ekologicznego. Z kolej postępująca urbanizacja, brak infrastruktury technicznej, przemysł, transport i rolnictwo stanowią podstawowe źródło zidentyfikowanych wcześniej i nadal aktualnych zagrożeń.

Najistotniejszymi problemy środowiskowymi dającymi podstawę do sformułowania celów i kierunków działań Programu są:

1. Brak odpowiedniej ilości sieci kanalizacji sanitarnej odbierającej i kierującej ścieki na wysokosprawne oczyszczalnie,
2. Potrzeba modernizacji i podnoszenia efektywności pracy oczyszczalni komunalnych,
3. Przeróbka i zagospodarowanie osadów ściekowych,
4. Nie przyłączanie domostw do zrealizowanych odcinków kanalizacji sanitarnej,
5. Brak odpowiedniej ilości oraz odpowiednio sprawnej sieci kanalizacji deszczowej,
6. Emisja gazów, pyłów i hałasu spowodowana dużym natężeniem ruchu drogowego szczególnie w okresie letnim podczas sezonu turystycznego,
7. Niska emisja (brak scentralizowania lub częściowe scentralizowanie źródeł ciepła) spowodowana w pewnym stopniu charakterem terenu (teren rolniczy

- z zabudową zagrodową) oraz brakiem źródeł alternatywnych (gaz, energia odnawialna - solary, ciepło ziemi),
8. Wycinka drzew i krzewów (samowolna lub za zgodą organów, często na opał - potrzebny stały nadzór zarządców dróg nad stanem drzew przydrożnych.),
  9. Spalanie odpadów w paleniskach domowych – brak świadomości o zagrożeniu własnego zdrowia i zanieczyszczaniu powietrza,
  10. Wyrzucanie odpadów przez ludność miejscową i turystów poza posesje najczęściej pozostawianie przy drogach, w miejscach odludnych lub w lesie,
  11. Elektrownie wiatrowe jako źródło konfliktu (kontrowersyjne lokalizacje, oddziaływanie na ludzi, zwierzęta, krajobraz - powinny być umiejscawiane w sposób przemysłany zgodnie z mpzp uwzględniając wolę mieszkańców),
  12. Kontrowersyjny zamysł przekopu Mierzei Wiślanej stanowiący źródło konfliktu i obaw stworzenia z Krynicy Morskiej wyspy oraz szeregu niebezpieczeństw natury przyrodniczej i technicznej w stosunku do oczekiwanych korzyści,
  13. Zabudowywanie terenów leśnych i naturalnych szlaków migracji zwierzyny dzikiej powodujące brak możliwości swobodnego przemieszczania się i powstawania lokalnych problemów (zbuclowane trawniki miejskie, wałęsające się między domostwami dzikie zwierzęta, wypadki drogowe zwierząt z pojazdami mechanicznymi),
  14. Dokarmianie zwierząt dziko żyjących stąd narażenie na ich obecności w terenie zurbanizowanym, niszczenie mienia, niebezpieczeństwo ataku lub chorób odzwierzęcych,
  15. Problemy z jakością i ilością wody (szczególnie w sezonie turystycznym na obszarze Mierzei Wiślanej) wskutek wzmożonego rozbioru wody,
  16. Racjonalna gospodarka wodą w okresie wzmożonego ruchu turystycznego szczególnie w Krynicy Morskiej,
  17. Wypalanie trzcinowisk i użytków ekologicznych,
  18. CWŻ – wodociąg azbestowo-cementowy (kosztowna wymiana),
  19. Niedostateczne zaplecze sanitarne obszarów użytkowanych turystycznie,
  20. Brak ścieżek rowerowo-pieszonych szczególnie na Mierzei Wiślanej dających możliwość bezpiecznego poruszania się zarówno rowerzystom oraz pieszym jak i kierowcom samochodów,
  21. Rewitalizacja szlaków wodnych z niezbędną infrastrukturą,
  22. Niszczenie wałów przeciwpowodziowych przez bobry,

23. Zły stan urządzeń przeciwpowodziowych – niezbędne środki na remonty i naprawę wałów przeciwpowodziowych,
24. Niedostatecznie dobry stan urządzeń melioracyjnych spowodowany brakiem środków finansowych oraz odpowiedzialności części rolników za stan melioracji szczegółowych,
25. Kłusownictwo i szkodnictwo rybne,
26. Problemy z parkowaniem pojazdów na Mierzei Wiślanej w okresie letnim w skutek braku odpowiedniej ilości miejsc parkingowych.

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NOWODWORSKIEGO NA LATA 2013 - 2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020

Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016, w ślad za Programem Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 podkreśla pierwszorzędną potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

Wskazuje cztery cele perspektywiczne o charakterze ciągłym, pełniące funkcję osi priorytetowych wyznaczających jednocześnie grupy celów realizacyjnych:

- I: Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.**
- II: Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska.**
- III: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.**
- IV: Zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii.**

W ramach celów długookresowych zostały sformułowane cele średniookresowe, a w nich kierunki działań prowadzące do ich realizacji, odpowiednio dostosowane do potrzeb i charakteru powiatu. Ich realizacja wymagała będzie współdziałania wielu podmiotów publicznych, gospodarczych i organizacji pozarządowych.

W programie wyodrębniono 11 celów średniookresowych z perspektywą ich realizacji przeważnie do 2020 r. Wskazano również **cel priorytetowy**, za który uznano **budowę i rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej w miejscowościach położonych na terenie powiatu nowodworskiego.**

Z uwagi na charakter działalności gospodarczej na terenie powiatu oraz rodzaj i intensywność zagrożeń dla środowiska, przedstawione kierunki działań i priorytety ekologiczne mogą odbiegać nieco od wojewódzkich, są jednak z nimi spójne i uwzględniają Politykę Ekologiczną Państwa 2009-2013 oraz Strategię Rozwoju Powiatu Nowodworskiego.

I CEL PERSPEKTYWICZNY:

Środowisko dla zdrowia - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Pierwszy cel średniookresowy (2013-2020):

1. Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych

W myśl ustawy z dnia 18 lipca 2001. - Prawo wodne (t.j. z 2012 r. Dz. U. poz. 145 z późn. zm.) ochrona wód polega między innymi na unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczania wód w szczególności substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Na jakość środowiska wodnego ma wpływ gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, działalność rolnicza oraz jakość powietrza.

Największym wyzwaniem w zakresie ochrony wód jest realizacja wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. stanowiącej podstawowe narzędzie polityki wodnej krajów członkowskich UE. Zakłada ona osiągnięcie do 2015 r. dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód powierzchniowych oraz dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych. Polityka Ekologiczna Państwa przewiduje, że do końca tego okresu Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitej ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2000 równoważnej liczby mieszkańców (RLM). Osiągnięcie tego celu będzie

oznaczało przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju. Głównym narzędziem są plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w tym Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły zatwierdzony w dniu 22 lutego 2011 r. na posiedzeniu Rady Ministrów i opublikowany w Monitorze Polskim Nr 49, poz. 549. Przedmiotowy Plan wraz z Programem wodno-ściekowym kraju mają służyć realizacji celów środowiskowych. Warunki korzystania z wód regionu wodnego, opracowywane przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, po uzgodnieniu będą dodatkowym narzędziem w polityce wodnej.

Z prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku monitoringu badań wód powierzchniowych i dokonanej klasyfikacji jednolitych części wód JCW (2003 r.) wynika, że rzeka Wisła została zaliczona do III klasy w oparciu o badania prowadzone z punkcie Kiezmark. Podobnie oceniono rzekę Szkarpawę, Tugę, Kanał Linawa, natomiast Wisła Królewiecka uzyskała IV klasę. Kanał Panieński w Solnicy miał klasę III, w Marzęcinie był poza klasowy, natomiast w Osłonce uzyskiwał klasę IV. Wód Zalewu Wiślanego nie klasyfikowano ze względu na duże wlewy wód morskich.

W ramach monitoringu diagnostycznego Głównym celem w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest porządkowanie systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej pozwalającej uniknąć niekontrolowanego odprowadzania ścieków do środowiska.

Kierunki działań:

1. Budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z systemami przeróbki osadów ściekowych dla aglomeracji od 2000 do 15000 RLM.
2. Realizacja przedsięwzięć na rzecz wspomagania aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalni ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej, dla zabudowy rozproszonej przy korzystnych warunkach gruntowo-wodnych indywidualne systemy oczyszczania lub gromadzenia ścieków.
3. Budowa nowych oraz rozbudowa lub przebudowa istniejących systemów zbiorczej kanalizacji sanitarnej.
4. Egzekwowanie obowiązku przyłączenia budynku do sieci kanalizacji sanitarnej z chwilą jej wybudowania.

5. Budowa i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami oczyszczającymi.
6. Realizacja inwestycji mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja urządzeń uzdatniających i sieci wodociągowych.
7. Promowanie działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu i fosforu ze źródeł rolniczych – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej.

Drugi cel średniokresowy (2013-2020):

2. Poprawa i utrzymanie standardów jakości środowiska wpływających na warunki zdrowotne

Ochrona powietrza polega na zapobieganiu powstawania zanieczyszczeń, ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia ich wartości do poziomu dopuszczalnego lub utrzymania ilości dopuszczalnej.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (CAFE) wprowadziła nowe normy jakości powietrza w zakresie drobnych cząstek pyłu zawieszonego weryfikując jednocześnie dotychczasowe akty prawne z tego zakresu. Następnie regulacje unijne zostały transponowane do prawodawstwa polskiego głównie do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.).

W skutek wdrożenia celów wspólnotowych w Polityce Ekologicznej Państwa znalazły się ograniczenia dotyczące emisji SO₂, NO₂, lotnych związków organicznych, pyłu zawieszonego (dotychczas tylko PM₁₀, obecnie również PM_{2,5}) oraz amoniaku. Do 2016 r. zakłada się całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski. Dodatkowe zobowiązania dotyczą redukcji emisji niskiej, gazów cieplarnianych (dwutlenku węgla, metanu, podtlenku azotu i innych) oraz zmniejszenie ilości pyłu ze środków transportu.

W ocenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku dokonanej metodą pasywną (Raport z 2009 r.) jakość powietrza w strefie malborsko-sztumskiej, do której zaliczono powiat nowodworski, zarówno pod względem ochrony zdrowia jak i ochrony roślin uzyskał w stosunku do każdego badanego rodzaju zanieczyszczenia klasę A. Oznacza to, że na przestrzeni kilku lat nie nastąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń.

Raport za 2012 r. opracowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku pn. „Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim” powiat nowodworski (od 2010 r. wg nowego podziału zaliczony do strefy pomorskiej) zakwalifikowano do klasy A pod kątem ochrony zdrowia, ponieważ poziom analizowanych zanieczyszczeń nie przekraczał wartości dopuszczalnej dla wszystkich zanieczyszczeń. Powyższe dało również podstawę do stwierdzenia, że powiat nowodworski cechuje się dobrym stanem sanitarnym.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie hałasu poniżej wartości dopuszczalnych lub co najwyżej na poziomie dopuszczalnym, gdy nie jest on dotrzymywany.

Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L189 z 18.07.2002 r. wprowadziła trzy rodzaje aktywności:

- ustalenie i przyjęcie przez Państwa Członkowskie wspólnych wskaźników oceny hałasu i wspólnych europejskich metod ich wyznaczenia (art. 5 i 6 Dyrektywy),
- sporządzenie strategicznych map akustycznych dla wyznaczonych obszarów wg jednolitego kryterium (art. 7 Dyrektywy),
- opracowanie w oparciu o sporządzone mapy i realizacja wieloletnich programów ochrony środowiska przed hałasem (art. 8 Dyrektywy) tzw. „planów działań”.

W przypadku powiatu nowodworskiego najbardziej dokuczliwy jest hałas komunikacyjny, który może stanowić zagrożenie i uciążliwość dla ludności zamieszkałej na obszarze zabudowy mieszkaniowej przyległej bezpośrednio do dróg. Jego źródłem są samochody poruszające się głównie drogą krajową nr 7 i drogą wojewódzką nr 501 relacji Mikoszewo - Krynica Morska, drogą wojewódzką nr 502

relacji Nowy Dwór Gdański – Stegna i drogą krajową nr 55 Malbork – Nowy Dwór Gdański, którego intensywność wzrasta latem podczas sezonu turystycznego.

Obserwuje się również stały wzrost ruchu komunikacyjnego na drogach i ulicach lokalnych, zapełniają się główne ciągi komunikacyjne, rośnie ilość remontów, jednakże zbyt wolno w stosunku do potrzeb.

Ponadto hałas wiąże się z funkcjonowaniem coraz większej ilości obiektów handlowo-usługowych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej (markety, stacje benzynowe, warsztaty, działalność usługowa) oraz urządzenia klimatyzacyjne coraz częściej powodujące uciążliwość mieszkańcom.

Rozważnie należy również lokalizować obiekty i usługi sezonowe w stosunku do stałej zabudowy mieszkaniowej uwzględniając to w planach zagospodarowania przestrzennego gmin (ośrodki wczasowe względem zabudowy stałej).

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej lub maksymalnie równym wartościom dopuszczalnym. Wartość dopuszczalna dla miejsc dostępnych dla ludności wynosi 10 kV/m, natomiast dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową 1 kV/m.

Kwestie promieniowania elektromagnetycznego regulowane są przez cyt. wyżej ustawę Prawo ochrony środowiska wraz ze stosownymi rozporządzeniami. Głównym celem Polityki Ekologicznej Państwa jest dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Stąd konieczna jest okresowa kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego i radiacyjnego poziomu wytwarzanych pól oraz lokalizowanie tego typu obiektów w miarę możliwości z dala od zabudowy mieszkaniowej.

Przez teren Powiatu przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne najwyższych napięć 400 kV oraz GPZ Nowy Dwór Gdański i Kąty Rybackie z liniami WN 110 kV. Punktowymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są także stacje bazowe telefonii komórkowej.

Z zapisów Raportu z 2011 r. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku wynika, że z prowadzonych w latach 2007-2011 pomiarów na terenie województwa pomorskiego w żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów wartości pól elektromagnetycznych.

Kierunki działań:

1. Centralizacja i modernizacja źródeł ciepła dla ograniczenia niskiej emisji.
2. Sukcesywna rezygnacja z kotłowni węglowych na rzecz paliw mniej uciążliwych dla środowiska oraz korzystanie z odnawialnych źródeł energii.
3. Rozbudowa sieci dystrybucji gazu ziemnego.
4. Rewitalizacja i rozwój infrastruktury transportu kolejowego i wodnego.
5. Promowanie i wspieranie rozwiązań pozwalających na ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń oraz hałasu pochodzących z transportu komunikacyjnego
6. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnej.
7. Upowszechnianie stosowania odnawialnych źródeł energii (OZE).
8. Lokalizowanie obiektów emitujących pola elektromagnetyczne w miarę możliwości z dala od zabudowy mieszkaniowej.
9. Monitoring środowiska.
10. Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji, infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania najlepszych dostępnych technik i technologii nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska.

Trzeci cel średniookresowy (2013-2020):

3. Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami

Jednym z głównych celów Polityki Ekologicznej Państwa w zakresie gospodarki odpadami jest przeciwdziałanie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych, zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja. Wykładnią tej Polityki jest Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, który określił między innymi niezbędne poziomy odzysku i recyklingu odpadów, których osiągnięcie powinno być głównym celem budowy regionalnych lub lokalnych systemów gospodarki odpadami.

W zakresie gospodarki odpadami Unia Europejska wydała 9 dyrektyw regulujących kwestie odpadowe z czego najistotniejsze to:

- osiągnięcie w 2014 r. odzysku min. 60 % i recyklingu 55% odpadów opakowaniowych,
- osiągnięcie w 2013 r. odzysku co najmniej 50 % odpadów biodegradowalnych,
- zebranie w 2016 r. 45% zużytych baterii i akumulatorów.

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie odpadowe i będącym transpozycją dyrektyw unijnych jest ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.). Głównym narzędziem planistycznym w zakresie gospodarki odpadami są krajowy i wojewódzki plan gospodarki odpadami.

Na terenie powiatu nowodworskiego brak jest składowisk z uwagi na niekorzystne warunki gruntowo-wodne. Wszystkie odpady kierowane są poza teren Powiatu na składowisko Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Rokitkach koło Tczewa. Współpracującym z nim będzie punkt przeładunku odpadów z sortownią zlokalizowany przy oczyszczalni w Stegnie, aktualnie w sferze projektowej.

Kierunki działań:

1. Objęcie przez gminy wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.
2. Rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
3. Kontynuacja i zakończenie budowy regionalnego systemu instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, realizujących kompleksowe zagospodarowanie odpadów.
4. Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest w tym eternitowych pokryć dachowych.
5. Działania na rzecz ochrony powierzchni ziemi przed odpadami.

Czwarty cel średniokresowy (2013-2020):

4. Ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi

Powiat nowodworski z racji swojego położenia nad Zatoką Gdańską, w delcie Wisły i na Żuławach Wiślanych należy do obszarów o wysokim ryzyku powodziowym.

Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, określana mianem Dyrektywy Powodziowej, jest podstawowym aktem prawa wspólnotowego określającego wymagania w zakresie ochrony przed powodzią na terytorium Polski. Jej zapisy zostały transponowane do prawodawstwa polskiego, tj. ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 145 z późn. zm.).

W świetle powyższego powstało zobowiązanie do sporządzenia:

1. Wstępnej oceny ryzyka powodziowego do grudnia 2011 r.
2. Map zagrożenia i map ryzyka powodziowego do grudnia 2013 r.
3. Planów zarządzania ryzykiem powodziowym do grudnia 2015 r.

Należy przyznać, że stan istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej nie jest wystarczający. Wymaga wielu nakładów finansowych na bieżące utrzymanie, remonty, jak i budowę nowych zabezpieczeń. Ponadto stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych nie pozostaje bez znaczenia dla występujących podtopień w skutek obfitych opadów atmosferycznych i zjawisku cofki.

Kierunki działań:

1. Realizacja programu „Kompleksowe zabezpieczenia przeciwpowodziowe Żuław 2030”.
2. Budowa, rozbudowa, przebudowa, modernizacja i utrzymanie systemu urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz urządzeń przeciwpowodziowych
3. Przeciwdziałanie zabudowie terenów zagrożonych powodzią.
4. Wspieranie działań na rzecz likwidacji skutków wypadków i katastrof.
5. Opracowanie i realizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym regionu wodnego Dolnej Wisły.

II CEL PERSPEKTYWICZNY:

Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Piąty cel średniookresowy (2013-2020):

5. Wykształcenie proekologicznych postaw mieszkańców i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska

Edukacja ekologiczna to wszelkie działania, które zmierzają do kształtowania właściwych postaw społecznych i przyjaznych dla środowiska nawyków.

Prawo ochrony środowiska będące przejawem Polityki Ekologicznej Państwa zobowiązuje do prowadzenia edukacji ekologicznej i uwzględniania problematyki ochrony środowiska w programach kształcenia ogólnego we wszystkich typach szkół. Podobnie ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) wskazuje na potrzebę kształcenia w zakresie ochrony przyrody. Obowiązek popularyzacji tych zagadnień ciąży również na środkach masowego przekazu.

Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa ma na celu wykształcenie postaw i nawyków pro środowiskowych oraz odpowiedzialności za stan środowiska. Wypracowanie w społeczeństwie potrzeby segregowania odpadów oraz świadomości, że palenisko domowe to nie miejsce do minimalizacji ich ilości i termicznego unieszkodliwiania. Uświadomienie szkodliwości wypalania traw, odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi, wyrzucania odpadów do lasów lub rowów, niszczenie zieleni, kłusownictwa, braku oszczędnego korzystania z wody, energii itd. ma ogromne znaczenie w kształtowaniu postaw proekologicznych ludzi.

W związku z **czym zapewnienie środowisku biotycznemu i abiotycznemu należytej ochrony oraz racjonalne z niego korzystanie w wyniku wykształcenia w mieszkańcach postaw proekologicznych jest jednym z głównych celów Programu.**

Kierunki działań:

1. Wspieranie i prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa (konkursy, prelekcje, wystawy, szkolenia i inne) podejmowane przez instytucje i organizacje.
2. Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych centrów informacji i edukacji ekologicznej.
3. Współpraca samorządu z mediami oraz szkołami w zakresie promocji wiedzy i zachowań proekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem problematyki ochrony obszarów NATURA 2000.
4. Preferowanie czynnego wypoczynku i turystyki kwalifikowanej poprzez właściwą organizację zaplecza turystycznego.
5. Przedstawianie problematyki ekologicznej na powiatowej i gminnych stronach internetowych.

Szósty cel średniookresowy (2013-2020):

6. Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.

Ustawa o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) ma na celu określenie zasad i trybu postępowania w sprawach dotyczących udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, ocenach oddziaływania na środowisko oraz zasad udziału społeczeństwa w ochronie środowiska. Tym samym wyodrębnienie jej z ustawy Prawo ochrony środowiska miało na celu podkreślenie rangi dostępu społeczeństwa do informacji o środowisku i świadomego uczestniczenia w procesie kształtowania prawa miejscowego i realizacji inwestycji. Uczynienie prawa spowoduje jego przystępność i łatwiejsze korzystanie z gminnej i powiatowej bazy danych.

Uczestniczenie mieszkańców w procesie współtworzenia praw miejscowego, wpływania na kształt i charakter lokalizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, otwarcie na nowe zadania i rozważne podejście do proponowanych rozwiązań

z uwzględnieniem ochrony przyrody i ochrony środowiska. Działania te stanowią podstawę mądrego i świadomego społeczeństwa.

Kierunki działań:

1. Zapewnienie szerokiego udziału lokalnej społeczności w debatach ekologicznych poprzedzających podejmowanie ważniejszych decyzji administracyjnych, dotyczących planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, planów zagospodarowania przestrzennego, programów ochrony przyrody szczególnie na obszarach NATURA 2000 i innych.

Siódmy cel średniookresowy (2013-2020):

7. Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska

Aktywizacja rynku w dziedzinie ochrony środowiska w tym produkcji zdrowej ekologicznej żywności i produktów przyjaznych człowiekowi należy do trudnych problemów, bowiem opłacalność działań mierzona jest zwykle miarą „zysku finansowego”. Wysokie koszty produktów ekologicznych wiążą się z niewielkim popytem i skalą wytworzenia. Produkty takie zwykle są o wiele droższe od podobnych ze sklepów sieciowych. W dobie wielu chorób cywilizacyjnych związanych z uczuleniem na pokarmy, odzież czy środki czystości sięgamy po produkty, które pomimo swojej ceny są nam przyjazne. Tak jak czyste i zdrowe powietrze i woda poprawiają nam komfort życia, tak samo istotne jest to co spożywamy.

Na wzrost popytu na powyższe produkty ma wpływ zamożność i świadomość wartości zdrowotnej tego co się spożywa i użytkuje. Można oczekiwać, iż w miarę wzrastania popytu ceny za produkty naturalne będą malały.

Innowacyjność, gospodarka oparta na wiedzy i wdrażaniu nowych technologii mają stać się dźwigniami rozwoju województwa pomorskiego.

Kierunki działań:

1. Wspieranie powstawania i rozwoju inicjatyw małych i średnich gospodarstw rolnych w zakresie wdrażania produktów proekologicznych.
2. wspieranie rozwoju sieci placówek detalicznego obrotu produktami pochodzącymi z certyfikowanych gospodarstw i przetwórni ekologicznych
3. Wspieranie projektów w zakresie ekoinnowacyjności gospodarstw rolnych i przetwórstwa żywności, przy współpracy z innymi instytucjami.

III CEL PERSPEKTYWICZNY

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

Ósmy cel średniookresowy (2013-2020):

1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000

Powiat nowodworski z uwagi na swoje położenie na terenie Żuław Wiślanych i Mierzei Wiślanej, przeciętany siecią rowów, z dostępem do wód Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego, umiejscowiony na trasie przelotu ptaków stanowi unikatowy obszar pod względem krajobrazu jak i unikatowej flory i fauny. Wyrazem tego jest ustanowienie na jego terenie 5 obszarów Natura 2000, 3 obszarów chronionego krajobrazu, 1 parku krajobrazowego, 3 rezerwatów przyrody, a także użytków ekologicznych oraz 35 pomników przyrody.

Z powyższych względów rejon ten jest wyjątkowo cenny, wart jest uwagi i szczególnej ochrony.

Kierunki działań:

1. Podejmowanie działań na rzecz utrzymania naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo (drzewostanu, ryb) z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych.
2. Wzmocnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym tworzenie przejść dla zwierzyny dzikiej w miejscach kolizji z drogami, a także zabezpieczenie stref

- powietrznych głównych tras przelotu ptaków oraz uwzględnienie przebiegu tych korytarzy w dokumentach prawa miejscowego.
3. Przywracanie pierwotnego charakteru żuławskiego poprzez odtwarzanie charakterystycznego dla regionu układu architektoniczno-urbanistycznego, a także rewitalizacja substancji zadrzewieniowej.
  4. Zapewnienie spójności systemu korytarzy ekologicznych w regionie i powiązanie ich z istniejącymi formami ochrony przyrody.
  5. Działania na rzecz poprawy stanu i renaturalizacji cennych oraz szczególnie wrażliwych ekosystemów wodnych i od wody zależnych.
  6. Wspieranie i promocja turystyki kwalifikowanej.

Dziewiąty cel średniookresowy (2013-2020):

9. Zwiększenie powierzchni leśnych i wzrost ich różnorodności biologicznej oraz zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych

Polityka gospodarcza w lasach w zarządzie PGL Lasy Państwowe jak i nie stanowiących własności Skarbu Państwa prowadzona jest zgodnie z obowiązującą ustawą o lasach (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.) na podstawie planów urządzania lasów. Oznacza to racjonalne korzystanie z surowca drzewnego istniejących drzewostanów, a także innych dóbr i użytków przygodnych występujących w lasach. Ścisły nadzór nad sprawowaniem gospodarki leśnej oraz trwałość użytkowania ich powierzchni stanowią gwarancję ich zachowania. Presja związana z wyłączeniem z produkcji leśnej gruntów ma miejsce w obrębie Mierzei Wiślanej z racji atrakcyjności tego terenu pod kątem inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego. Jednakże możliwe jest wprowadzanie nowych nasadzeń na terenach o niskiej bonitacji gleby, terenów zdegradowanych lub jako pasy zieleni ochronnej lub izolacyjnej.

Kierunki działań:

1. Zalesianie nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych oraz gruntów zrehabilitowanych.
2. Wprowadzenie, w ramach prawa miejscowego, ustaleń ograniczających możliwość zmiany sposobu użytkowania terenów zadrzewionych, podmokłych

i torfowisk w celu wykorzystania ich na cele budowlane oraz rolne.

3. Utrzymanie naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo i promowanie proekologicznych upraw rolnych z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych.
4. Promowanie odbudowy zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz propagowanie ochrony istniejących i zakładania nowych użytków zielonych.

IV CEL PERSPEKTYWICZNY:

Zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii

Dziesiąty cel średniookresowy (2013-2020):

10. Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych oraz ochrona zbiorników wód podziemnych jako ważnego źródła zaopatrzenia ludności w wodę.

Powiat nowodworski pomimo, iż posiada wysoki poziom wód gruntowych nie jest zasobny w użytkowe wody podziemne. Zaopatrzenie ludności w wodę następuje głównie z Centralnego Wodociągu Żuławskiego (CWŻ) z ujęciem w Letnikach-Ząbrowie, gm. Stare Pole, Powiat Malbork oraz rozproszonymi ujęciami wspomagającymi występującymi również na terenie tut. Powiatu (ujęcie w Przemysławiu, gm. Stegna). Jedynie Krynica Morska zaopatrywana jest w wodę z własnego ujęcia stanowiącego soczewkę wody słodkiej otoczonej wodą słoną. Wymaga to jednak szczególnej uwagi i dbałości o nie przeeksploatowanie ujęcia szczególnie latem podczas wzmożonego ruchu turystycznego, kiedy dochodzi do intensywnego rozbioru wody i deficytów w godzinach szczytu.

Dla zachowania zasobów i ich jakości istotne znaczenie ma również sposób użytkowania powierzchni ziemi (sieć dróg o dużym natężeniu ruchu, sposób odprowadzania ścieków, składowanie odpadów, wysokie nawożenie upraw rolnych).

Kierunki działań:

1. Racjonalne korzystanie z wód podziemnych, zapewnienie zachowania równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem.
2. Tworzenie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia oraz ograniczanie dopływu zanieczyszczeń w rejon ujęcia.

Jedenasty cel średniookresowy (2013-2020):

1. Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych

Źródła energii odnawialnej są alternatywą dla tradycyjnych form pozyskiwania energii wysokoodpadowej i emisyjnej. Teren Powiatu ma odpowiednie warunki do pozyskiwania energii słonecznej, ciepła ziemi lub z uwagi na położone wokół tereny rolnicze, również z biomasy produkcyjnej.

Korzystne są również warunki do budowy elektrowni wiatrowych, choć często instalacji bardzo kontrowersyjnych. Jednakże zlokalizowane w sposób przemyślany, mogą nie kolidować z krajobrazem i nie stwarzać uciążliwości przyrodzie i mieszkańcom.

Kierunki działań:

1. Wspieranie budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniających warunki przyrodnicze (korytarze wędrówek ptaków) i krajobrazowe, a na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska.

7. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Zarządzanie Programem powinno odbywać się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, zgodnie z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających. Zadania powiatu realizuje rada powiatu, zarząd powiatu i starosta. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym m.in. w zakresie:

- gospodarki wodnej
- ochrony środowiska i przyrody
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego
- ochrony przeciwpowodziowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska
- transportu drogowego i dróg publicznych
- budownictwa
- geodezji
- kultury fizycznej i turystyki

Starosta sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym swoją właściwością, co głównie sprowadza się do funkcji administracyjnych i nadzorczo-kontrolnych. W zakresie ochrony środowiska Starosta na podstawie kompetencji wynikających z ustaw wydaje decyzje administracyjne w zakresie ochrony powietrza, hałasu, pozwolenia wodnoprawne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, pozwolenia zintegrowane, nakłada obowiązek wykonania przeglądów ekologicznych instalacji. Ponadto wydaje pozwolenia i zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami m.in. na wytwarzanie, zbieranie, przetwarzanie i transport odpadów.

Część kompetencji przypisanych powiatowi sprawuje rada powiatu uchwalając m.in. programy ochrony środowiska, ochrony powietrza i ochrony przed hałasem oraz opiniując gminne i powiatowe programy ochrony środowiska, ustanawia obszary ograniczonego użytkowania, jeżeli jest taka potrzeba.

Na szczeblu powiatowym zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej finansowane są lub dofinansowane m.in. z wpływów z tytułu opłat i kar za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kar za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska. W 10 % wpływy te stanowią dochód budżetu powiatu. Powiat może udzielać dotacji celowej, wg zasad określonych w uchwale rady powiatu, na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji:

- podmiotów niezaliczonych do sektora finansów publicznych, w szczególności osób fizycznych, prawnych, wspólnot mieszkaniowych i przedsiębiorców
- jednostek sektora finansów publicznych będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi

Narzędzia kontroli i monitoringu należą przede wszystkim do administracji specjalnych, które kontrolują przestrzeganie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska, stanu sanitarnego (Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska, Państwowa Inspekcja Sanitarna), monitoring stanu wód bez oceny jakości (Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej), administrują sektor gospodarczy ochrony środowiska (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych).

W realizacji ustaleń Programu uczestniczyć będą władze samorządowe powiatu i poszczególnych gmin, jednostki gospodarcze i oświatowe, organizacje ekologiczne, a także lokalne społeczności. Zakres zadań i uprawnień powiatu nie może naruszać kompetencji gmin.

Pozytywne znaczenie dla realizacji polityki ekologicznej ma dobra współpraca z sąsiednimi gminami i starostwami oraz wspólna realizacja niektórych przedsięwzięć. Bezpośrednimi, bądź pośrednimi beneficjentami realizacji programu zawsze będą mieszkańcy powiatu, chociaż efekty mogą być dosyć odległe i chwilowo mało odczuwalne.

Tab. 3 Harmonogram realizacji Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego

Lp.	Rodzaj działania	Koszty (szacunek) zł	Okres realiza- cji	Źródła finanso- wania	Realizujący zadanie
I.	ŚRODOWISKO DLA ZDROWIA – DALSZĄ POPRAWĄ JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO				
1.	Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych				
1.1	Budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z systemami przeróbki osadów ściekowych dla aglomeracji od 2000 do 15000 RLM.	Wg planów inwestorów	2016	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, indywidualni inwestorzy
1.2	Realizacja przedsięwzięć na rzecz wspomagania aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalniach ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej, dla zabudowy rozproszonej, przy korzystnych warunkach gruntowo-wodnych, w indywidualne systemy oczyszczania lub gromadzenia ścieków.	Wg planów inwestorów	2016	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, indywidualni inwestorzy
1.3	Budowa nowych oraz rozbudowa lub przebudowa istniejących systemów zbiorczej kanalizacji sanitarnej.	1.940.000	2020	Środki własne i zewnętrzne NFOŚiGW	Samorządy gminne, CWŻ, Przedsięb. Wodno-Kanaliz,
1.4	Egzekwowanie obowiązku przyłączenia budynku do sieci kanalizacji sanitarnej z chwilą jej wybudowania.	Bez kosztów dodatkow.	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne
1.5	Budowa i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami oczyszczającymi.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne
1.6	Realizacja inwestycji mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja urządzeń uzdatniających i sieci wodociągowych.	4.413.000	2020	Środki własne, środki UE	Samorządy gminne, CWŻ, Przedsiębiorstwa Wod-Kan.
1.7	Promowanie działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu i fosforu ze źródeł rolniczych – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej.	Bez kosztów dodatkow.	2020	Działania administracyjne środki własne i zewnętrzne	PODR, samorząd powiatowy, samorządy gminne
2.	Poprawa i utrzymanie standardów jakości środowiska wpływających na warunki zdrowotne				
2.1	Centralizacja i modernizacja źródeł ciepła dla ograniczenia niskiej emisji.	5.020.000	2020	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, indywid. inwestorzy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NOWODWORSKIEGO NA LATA 2013-2016
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2017- 2020

2.2	Sukcesywna rezygnacja z kotłowni węglowych na rzecz paliw mniej uciążliwych dla środowiska oraz korzystanie z odnawialnych źródeł energii.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, władający budynk., Przedsiębiorstwa Ciepłownicze, indywidualni inwestorzy
2.3	Rozbudowa sieci dystrybucji gazu ziemnego.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne, inwestorów i zewnętrzne	Przedsiębiorstwa dystrybucji gazu, indywidualni odbiorcy, samorządy gminne
2.4	Rewitalizacja i rozwój infrastruktury transportu kolejowego i wodnego.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i UE, inne zewnętrzne	Spółki i przedsiębiorstwa przewozowe, PKP, samorządy gminne
2.5	Promowanie i wspieranie rozwiązań pozwalających na ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń oraz hałasu pochodzących z transportu komunikacyjnego.	12.100.000	2020	Środki własne wojewody, samorządu województwa, środki UE, RPO WP, inne zewnętrzne	Samorządy gminne, instytucjonalni przewoźnicy, zarządy infrastruktury przewozowej, samorząd powiatowy i wojewódzki
2.6	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnej.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, właściciele obiektów
2.7	Upowszechnianie stosowania odnawialnych źródeł energii (OZE).	Bez kosztów dodatków.	2020	działania administracyjne RPO WP	Samorządy gminne, samorząd powiatowy
2.8	Lokalizowanie obiektów emitujących pola elektromagnetyczne w miarę możliwości z dala od zabudowy mieszkaniowej.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne, działania administracyjne	Inwestorzy, RDOŚ, WIOŚ, SANEPID, ARMAAG, samorządy gminne, samorząd powiatowy
2.9	Monitoring środowiska.	111.000	2020	Środki własne	Nadl. Elbląg, ZPK WIOŚ, SANEPID, ARMAAG,
2.10	Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji, infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania najlepszych dostępnych technik i technologii nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne inwestorów, działania administracyjne	inwestorzy, samorząd powiatowy
3.	Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami				
3.1	Objęcie przez gminy wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.	Bez kosztów dodatków.	2015	działania administracyjne	Samorządy gminne
3.2	Rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne, działania administracyjne	Samorządy gminne
3.3	Kontynuacja i zakończenie budowy regionalnego systemu instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, realizujących kompleksowe zagospodarowanie odpadów.	Wg planów inwestorów	2016	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne – związki gmin, podmioty gospodarki odpadami

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NOWODWORSKIEGO NA LATA 2013-2016
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2017- 2020

3.4	Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest w tym eternitowych pokryć dachowych.	780.000	2020	Środki własne, WFOŚiGW, środki zewn.	Samorządy gminne, indywidualni mieszkańcy, spółdzielnie, wspólnoty inni zarządcy budynków
3.5	Działania na rzecz ochrony powierzchni ziemi przed odpadami.	216.000	2020	Środki własne, WFOŚiGW	Samorządy gminne, samorz. powiatowy, Nadl. Elbląg, ZPK
4.	Ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi				
4.1	Realizacja programu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław 2030”.	145.547.807	2020	Środki EFR OW, budżet państwa, PROF., Fundusz Spójności, inne środ. UE	ZMiUW WP, samorząd powiatowy, RZGW
4.2	Budowa, odbudowa, rozbudowa, przebudowa, modernizacja i utrzymanie systemu urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz urządzeń przeciwpowodziowych	2.560.890	2020	Środki własne, budżet państwa, Fundusz Spójności, środki UE	samorządy gminne, spółki wodne, samorz. powiatowy, ZMiUW WP, RZGW, Urząd Morski, właściciele gruntów rolnych
4.3	Przeciwdziałanie zabudowie terenów zagrożonych powodzią.	Bez kosztów dodatkow.	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorz. powiatowy, Urząd Morski
4.4	Wspieranie działań na rzecz likwidacji skutków wypadków i katastrof	95.000	2020	Środki własne	Samorządy gminne, samorząd powiat., Nadleśn. Elbląg, Związek OSP Warszawa, Zarząd OSP Gdańsk
II.	WZMOCNIENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM ORAZ PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA				
5.	Wykształcenie proekologicznych postaw mieszkańców i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.				
5.1	Wspieranie i prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa (konkursy, prelekcje, wystawy, szkolenia i inne) podejmowane przez instytucje i organizacje.	553.500	2020	Środki własne, środki zewnętrzne, WFOŚiGW	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, ZPK, Nadleśnictwo Elbląg, PODR, szkoły, organizacje społ.
5.2	Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych centrów informacji i edukacji ekologicznej	Bez kosztów dodatkow.	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy,
5.3	Współpraca samorządu z mediami oraz szkołami w zakresie promocji wiedzy i zachowań proekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem problematyki ochrony obszarów NATURA 2000.	Bez kosztów dodatkow	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy
5.4	Preferowanie czynnego wypoczynku i turystyki kwalifikowanej poprzez właściwą organizację zaplecza turystycznego.	Bez kosztów dodatkow	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU NOWODWORSKIEGO NA LATA 2013-2016
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2017- 2020

5.5	Prezentowanie problematyki ekologicznej na powiatowej i gminnych stronach internetowych	Bez kosztów dodatkow	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy,
6.	Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych i poczucia odpowiedzial. za stan środowiska.				
6.1	Zapewnienie szerokiego udziału lokalnej społeczności w debatach ekologicznych poprzedzających podejmowanie ważniejszych decyzji administracyjnych, dot. planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, planów zagospodarowania przestrzennego, programów ochrony przyrody szczególnie na obszarach NATURA 2000 i innych.	Bez kosztów dodatkow	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg
7.	Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska				
7.1	Wspieranie powstawania i rozwoju inicjatyw małych i średnich gospodarstw rolnych w zakresie wdrażania produktów proekologicznych	Bez kosztów dodatkow	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, PODR
7.2	Wspieranie rozwoju sieci placówek detalicznego obrotu produktami pochodzącymi z certyfikowanych gospodarstw i przetwórci ekologicznych.	Bez kosztów dodatkow	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy
7.3	Wspieranie projektów w zakresie ekoinnowacyjności gospodarstw rolnych i przetwórstwa żywności, przy współpracy z innymi instytucjami.	Bez kosztów dodatkow	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy
III.	OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODY				
8.	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000				
8.1	Podejmowanie działań na rzecz utrzymania naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo (drzewostanu, ryb) z wykorzystaniem programów rolno środowiskowych	162.000	2020	Środki własne i zewnętrzne	Nadleśn. Elbląg, ZPK, Samorządy gminne, samorząd powiatowy
8.2	Wzmocnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym tworzenie przejść dla zwierzyny dzikiej w miejscach kolizji z drogami, a także zabezpieczenie stref powietrznych głównych tras przelotu ptaków oraz uwzględnienie przebiegu	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	Inwestorzy, Samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ZPK

	tych korytarzy w dokumentach prawa miejscowego.				
8.3	Przywracanie pierwotnego charakteru żuławskiego poprzez odtwarzanie charakterystycznego dla regionu układu architektoniczno-urbanistycznego, a także rewitalizacja substancji zadrzewieniowej.	100.000	2020	WFOŚiGW, środki własne,	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ZPK, właściciele gruntów, Wojewódzki Konserwator Przyr., stowarzyszenia lokalne
8.4	Zapewnienie spójności systemu korytarzy ekologicznych w regionie oraz powiązanie ich z istniejącymi formami ochrony przyrody.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	Inwestorzy, Samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ZPK, Wojewódzki Konserwator Przyrody
8.5	Działania na rzecz poprawy stanu i renaturalizacji cennych i szczególnie wrażliwych ekosystemów wodnych i od wody zależnych.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	RZGW, Urząd Morski, ZMiUW WP, ZPK, Nadleśnictwo Elbląg
8.6	Wspieranie i promocja turystyki kwalifikowanej.	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne, działania administracyjne	samorządy gminne, samorząd powiatowy,
9.	Zwiększenie powierzchni leśnych i wzrost ich różnorodności biologicznej oraz zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych.				
9.1	Zalesianie nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych oraz gruntów zrehabilitowanych	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ARiMR, właściciele gruntów
9.2	Wprowadzenie, w ramach prawa miejscowego, ustaleń ograniczających możliwość zmiany sposobu użytkowania terenów zadrzewionych, podmokłych i torfowisk w celu wykorzystania ich na cele budowlane oraz rolne.	Bez kosztów dodatków	2020	działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg
9.3	Utrzymanie naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo i promowanie proekologicznych upraw rolnych z wykorzystaniem programów rolno środowiskowych	Wg planów inwestorów	2020	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, PODR, Nadleśnictwo Elbląg, ARiMR
9.4	Promowanie odbudowy zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz propagowanie ochrony istniejących i zakładania nowych użytków zielonych	Wg planu działań	2020	Środki własne i zewnętrzne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy, ZDP
IV	ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, WODY I ENERGII				
10.	Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych oraz ochrona zbiorników wód podziemnych jako ważnego źródła zaopatrzenia ludności w wodę.				
10.1	Racjonalne korzystanie z wód podziemnych, zapew-	Bez kosztów dodatków	2020	Działania administracyjne	Samorządy gminne, samorząd powiatowy,

	nienie zachowania równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem.				właściciele ujęć, i korzystający z zasobów
10.2	Tworzenie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia oraz ograniczanie dopływu zanieczyszczeń w rejon ujęcia.	Wg planu działań	2020	Środki własne i zewnętrzne	Właściciele ujęć, RZGW, samorząd powiatowy
11.	Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych				
11.1	Wspieranie budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniających warunki przyrodnicze (korytarze wędrówek ptaków) i krajo-brazowe, a na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska.	Wg planu działań	2020	Środki własne i zewnętrzne	Zakłady energetyczne, samorządy gminne, samorząd powiatowy, ZPK

8. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

W procesie wdrażania Programu istotna jest kontrola jego przebiegu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów, a także analiza przyczyn powstałych rozbieżności. W związku z czym ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie którego dokonać będzie można oceny procesu wdrażania programu, a także będą mogły być dokonane ewentualne jego korekty i modyfikacje.

Monitoring realizacji Programu powinien być sprawowany w zakresie monitoringu środowiska, jako źródło informacji i wymierny efekt wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska oraz monitoringu programu jako ocena zaplanowanych zamierzeń.

Zarząd powiatu co dwa lata sporządza raport z wykonania programu i przedstawia go radzie powiatu. Podstawą oceny realizacji programu będą zauważalne efekty odniesione do założonych celów.

Poniżej przedstawiono wskaźniki monitorowania służące do oceny programu.

Tab. 4 Wskaźniki monitorowania Programu

Poz.	Wskaźnik	Miara
<i>Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko</i>		
1.	Jakość wód powierzchniowych: udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	%
2.	Jakość wód podziemnych: udział wód o bardzo dobrej jakości (klasa Ia i Ib)	%
3.	Stopień zwodociągowania powiatu [%]	%
4.	Stopień skanalizowania powiatu	%
5.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia i odprowadzenia do wód powierzchniowych lub do ziemi	hm ³
6.	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych	kg/1M/r
7.	Szczegółowe rowy i ciekły wodne	km
8.	Rzeki i kanały ogółem	km
9.	Udział odpadów komunalnych składowanych na składowiskach	%
10.	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością	Mg/rok
11.	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością (bez CO ₂)	Mg/rok
12.	Wskaźnik lesistości powiatu	%
13.	Procentowy udział powierzchni terenów objętych ochroną prawną	%
14.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska	tyś. zł.

Monitoring realizacji Programu w minionym okresie prezentuje poniższa tabela.

Tab. 5. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego

Poz.	Wskaźnik	Stan 2006 r.	Stan 2008 r.	Stan 2010 r.	Stan 2012 r.
<i>Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko</i>					
1.	Jakość wód powierzchniowych: udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej) [%]	95	95	95	95
2.	Jakość wód podziemnych: udział wód o bardzo dobrej jakości (klasa Ia i Ib) [%]	30	30	30	30
3.	Stopień zwodociągowania powiatu [%]	99	99	99,42	99,42
4.	Stopień skanalizowania powiatu [%]	53	55	70,5	71
5.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia i odprowadzenia do wód powierzchniowych lub do ziemi [hm ³]	1,25	1,25	1,35	1,57
6.	Ilość wytwarzanych odpadów	157	245	258	232,4

	komunalnych [kg/1M/r]				
7.	Szczegółowe rowy i ciekiny wodne [km]	4158,2	4158,2	4158,2	4158,2
8.	Rzeki i kanały ogółem [km]	436,7	436,7	436,7	436,7
9.	Udział odpadów komunalnych składowanych na składowiskach [%]	98,9	98	97	98
10.	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością [Mg]	2	2	23,69	*18,68
11.	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością (bez CO ₂) [Mg]	45	45	116,36	*123,09
12.	Wskaźnik lesistości powiatu [%]	8,12	8,12	8,12	8,12
13.	Procentowy udział powierzchni terenów objętych ochroną prawną [%]	26	26	26	26
14.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska [zł]	8377,4	5655,3	22131,5	74169,2

*Suma emisji z opłat >j 2000 zł

Powyższa tabela zawiera zestawione podstawowe wskaźniki stanu środowiska objęte dotychczasową sprawozdawczością. Zakres przedstawionego monitoringu może ulec dalszemu rozszerzeniu w czasie obowiązywania POŚ.

Jednocześnie, niezależnie od powyższych wskaźników, monitoringiem oddziaływania na środowisko powinny być objęte poszczególne instalacje, zgodnie z decyzjami zezwalającymi na korzystanie ze środowiska.

9. WYTYCZNE DO AKTUALIZACJI GMINNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

Ogólne zasady sporządzania programów ochrony środowiska wynikają z przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz zasad ramowych polityki ekologicznej państwa. Tak więc program ochrony środowiska powinien być opracowany na podstawie aktualnego stanu środowiska, określając w szczególności cele i priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz niezbędne środki do osiągnięcia celów. Jednocześnie winien on uwzględniać mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Do prac nad gminnym programem ochrony środowiska należy włączyć wszystkie właściwe, ze względu na zasięg swojej działalności, instytucje związane z ochroną środowiska i zagospodarowaniem przestrzennym oraz podmioty oddziaływające na środowisko, a także przedstawiciele społeczności lokalnej, w tym organizacji pozarządowych.

Gminny program ochrony środowiska (aktualizacja programu) powinien być powiązany z następującymi dokumentami:

- lokalnymi strategiami rozwoju,
- studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- lokalnymi planami rozwoju infrastruktury (jeśli takie zostały sporządzone), np. gospodarki wodno-ściekowej, zaopatrzenia w energię, gaz, itd.,
- programami ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- innymi programami, np. ochrony przyrody (plany ochrony parków krajobrazowych, Natura 2000, itd. - jeśli takie zostały sporządzone).

Jednocześnie wskazane jest, aby zagadnienia omówione ogólnie w powiatowym programie ochrony środowiska, a specyficzne i ważne dla danej gminy, zostały uszczegółowione w programie gminnym.

Aktualizacje gminnych programów ochrony środowiska powinny określać szczególności:

- istotne zmiany, które zaszły w gospodarce gminy od przyjęcia obowiązującego programu ochrony środowiska w tym konsekwencje tych zmian dla środowiska i najważniejsze problemy, jakie pozostają do rozwiązania;
- zmiany, jakie zaszły w sytuacji prawnej gminy w analogicznym czasie oraz opis ich wpływu na problematykę ochrony środowiska gminy;
- podsumowanie i ogólną ocenę skuteczności polityki ekologicznej realizowanej na terenie gminy na w oparciu o obowiązujący program ochrony środowiska;
- wykaz i opis działań prowadzonych na terenie gminy na rzecz ochrony środowiska, oraz tych zadań, których nie udało się zrealizować z podaniem przyczyn. Wykaz powinien zawierać informację o środkach w rozbiciu na wydatkowane z budżetów publicznych (państwa, powiatu, gmin), wsparcie zagraniczne, w tym wspólnotowe, środki przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń oraz – jeśli istnieje taka wiedza – środki prywatne mieszkańców;
- cele perspektywiczne, średniookresowe i priorytetowe, a także kierunki działań i konkretne zadania sformułowane na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska. Przyjęte cele winny mieć odniesienie do aktualnej polityki ekologicznej państwa, co nie znaczy, że do wszystkich jej celów i priorytetów. Należy wybrać takie cele, które są najważniejsze z perspektywy gminy oraz mogą być zrealizowane w okresie programowania (strategia realizacji celów powinna być określona co najmniej na 8 lat, natomiast kierunki działań na 4 lata); szczególną rangę (priorytet) należy nadać problematyce sanitacji gmin w kontekście sprawniejszej realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zmierzającego do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- część finansową określającą źródła finansowania planowanych zadań oraz wyliczenie realnej zdolności finansowej gminy do realizacji założonych celów i zadań;

- informację o zarządzaniu programem, ze wskazaniem uczestników, określeniem sposobów monitorowania realizacji programu oraz podaniem terminów sprawozdawania i aktualizacji.

Organy opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów oraz ich zmiany obowiązane są do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Obowiązek ten wynika z art. 46, art. 47 i art. 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Do elementów tego postępowania należy:

- wykonanie Prognozy oddziaływania ustaleń programu na środowisko;
- udostępnienie projektu programu wraz z prognozą do wiadomości publicznej oraz umożliwienie społeczeństwu gminy składania wniosków do niego;
- rozpatrzenie wniosków i rekomendacji sformułowanych w Prognozie oraz otrzymanych od społeczeństwa, odpowiednie uwzględnienie ich w projekcie dokumentu lub wyjaśnienie o przyczynach oddalenia.
- sporządzenie podsumowania,
- prowadzenie monitoringu skutków realizacji postanowień POŚ w zakresie oddziaływania na środowisko.

Projekt programu gminnego, przed uchwaleniem powinien być zaopiniowany przez organ wykonawczy powiatu.

10. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu ochrony środowiska oraz określonych w nich celów i kierunków działań wiąże się z potrzebą wykonania konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych, wskazanie ich realizatorów oraz źródeł finansowania.

Część zadań finansowana będzie z budżetu samorządów, ze środków podmiotów gospodarczych, z funduszy ekologicznych i budżetu Państwa.

Generalnie publiczne źródła finansowania dostępne na rynku polskim dające możliwość finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetów instytucji publicznych odpowiedzialnych za realizację zadań, środków prywatnych, funduszy ochrony środowiska w formie dotacji i pożyczek oraz pożyczek zaciągniętych w bankach,
- zagraniczne – fundusze strukturalne UE kierowane do beneficjentów poprzez centralne i regionalne programy operacyjne wspomagające zadania w zakresie ochrony środowiska i zdrowia.

Inwestycje infrastrukturalne, w tym związane z ochroną środowiska należą do bardzo kapitałochłonnych. Ograniczone możliwości finansowe samorządów terytorialnych nie pozwalają na finansowanie tych przedsięwzięć z własnych środków pomimo, że zwykle budżety gmin najbardziej dotyczą koszty zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, czy gospodarki odpadami. Inwestycje komercyjne w postaci budowy obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii, realizowane przez podmioty gospodarcze, są finansowane ze środków własnych i kredytów bankowych w części mogą być także finansowane z funduszy ochrony środowiska oraz dotacji z funduszy unijnych

Niektóre z projektów realizowane na terenie powiatu nowodworskiego będą kierowane przez instytucje regionalne i współfinansowane z funduszy spójności oraz strukturalnych. Możliwymi do pozyskania środkami na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska przez jednostki lokalne, w tym na modernizację systemu oczyszczania ścieków i kanalizację, promowanie walorów przyrodniczych i turystycznych oraz na szeroko rozumianą ochronę zdrowia są:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013. (Aktualnie opracowany został projekt nowego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 zaakceptowany w dniu 27 września 2013 r. uchwałą Nr 1116/288/13 Zarządu Województwa Pomorskiego i skierowany do konsultacji społecznych),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko z terenu Województwa Pomorskiego (dotyczy jedynie wielkich projektów),
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2005 - 2013.

Większość jednak zadań ujętych w niniejszym Programie będzie realizowana z budżetów gminnych i budżetu powiatu w tym ze środków przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, część zadań wykonywana będzie tzw. bezkosztowo w ramach statutowych obowiązków jednostki (np. PODR, ZPK, starosta, wójt i inni) oraz z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach dofinansowania (np. usuwanie eternitowych pokryć dachowych).

11. AKTY PRAWNE, MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

A. Podstawowe akty prawne

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 r o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 627 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 17 lutego 2012 r. (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1399);
7. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.);
8. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493 z późn. zm.);
9. Ustawa z dnia 28 września 1991 r o lasach (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.);
10. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1205);
11. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012, poz. 647 z późn. zm.);
12. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t.j.: Dz. U. z 2013r. poz. 1409);
13. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.);
14. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.);
15. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. (Dz. U. Nr 163, poz. 981 z późn. zm.);

16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 120, poz. 826 z późn. zm.);
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826);
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012, poz. 1109);
19. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. 2005 Nr 263, poz. 2202 z późn. zm.);
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206);
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883) ;
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie sprawe warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984 z późn. zm.);
23. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, L 73 z 14.03.1997, str. 5 i L 156 z 25.06.2003, str. 17);
24. Dyrektywa Rady 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE;
25. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. WE L 103 z 25.04.1979, str. 1, L 319 z 07.11.1979, str. 3, L 115 z 08.05.1991, str. 41 i L 164 z 30.06.1994, str. 9);
26. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7 i L 305 z 08.11.1997, str. 42);

27. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE 327 z 22.12.2000);
28. Dyrektywa Rady 1976/160/EWG z dnia 8 grudnia 1975 r. dotycząca jakości wody w kąpieliskach (Dz. U. WE L 31 z 05.02.1976);
29. Dyrektywa Rady 1996/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (Dz. Urz. UE L 296 z 21.11.1996, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 3, str. 95);
30. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/12/WE z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów;
31. Dyrektywa Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 377 z 31.12.1991, str. 20 i L 168 z 02.07.1994, str. 28);
32. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. WE L 143/56 z 30.04.2004 r.);
33. Decyzja Komisji 2004/798/WE z dnia 7 grudnia 2004 r. przyjmująca na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny.

B. Materiały źródłowe

1. Gruszecki K. Ustawa o ochronie przyrody – komentarz; Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE Kraków 2005;
2. Koncepcja Programowo-Przestrzenna „Pętla Żuławska” Międzynarodowa Droga Wodna E70 oprac. Biuro Projektów Inżynierskich Szczecin 2007;
3. Kostarczyk A., Przewoźniak M. i inni - Diagnoza stanu i koncepcja ochrony środowiska przyrodniczo-kulturowego w województwie pomorskim. Materiały do Monografii Przyrodniczej regionu gdańskiego tom 8; WKOP, WKP wyd. MARPRESS Gdańsk 2002;
4. Lipiński A. Prawne podstawy ochrony środowiska; Oficyna a Wolters Kluwer business Warszawa 2007;
5. Materiały ze Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim;

6. Materiały z gmin powiatu nowodworskiego (plany zagospodarowania przestrzennego, ankiety, strony internetowe);
7. Materiały z Biura Powiatowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Nowym Dworze Gdańskim;
8. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, praca pod red. F. Pankau, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk 2009;
9. Polityka ekologiczna Państwa na lata 2009-12 z perspektywą 2016 r., przyjęta Uchwałą Sejmu RP z dnia 22 maja 2009 r.;
10. Program dla Żuław 2007-2013 Marszałek Województwa Pomorskiego, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, 2005;
11. Program „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)”, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, EKO-TREK, 2009;
12. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2009-2012 – Uchwała nr XXXIII/294/2010 Rady Powiatu Nowodworskiego z dnia 27 kwietnia 2010 r.;
13. Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020 – Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2012 r. nr 528/XXV/12;
14. Program Rewitalizacji Gospodarczej Obszaru Delt Wisły i Zalewu Wiślanego Gdańsk, 2006;
15. Strategia Rozwoju Powiatu Nowodworskiego przyjęta w dniu 8 lipca 2002 r. uchwałą Rady Powiatu Nowodworskiego;
16. Strategia Rozwoju Obszaru Gmin Nadzalewowych do 2020 roku uchwalona przez Zgromadzenie Komunalnego Związku Gmin Nadzalewowych w dniu 18 grudnia 2007r., uchwała nr 11/16/2007;
17. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Warszawa 2003 (aktualizacje: 2005, 2009, 2010).

12. SPIS TABEL, RYSUNKÓW I SKRÓTÓW

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców w gminach powiatu	8
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w powiecie nowodworskim	10
Tabela 3. Harmonogram realizacji zadań	67
Tabela 4. Wskaźniki monitorowania Programu	73
Tabela 5. Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu Ochrony Środowiska	73

Spis rysunków:

Rys. 1. Powiat nowodworski – położenie na mapie województwa	7
Rys. 2. Mapa powiatu nowodworskiego	7
Rys. 3. Wskaźnik zalesienia w gminach powiatu nowodworskiego.....	11
Rys. 4. Teren Powiatu: Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”, rezerваты przyrody...	19
Rys. 5. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu nowodworskiego	22

Spis skrótów:

- POŚ PN – Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- PODR – Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- ZPK – Zarząd Parów Krajobrazowych
- WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- CWŻ – Centralny Wodociąg Żuławski
- NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
- RZSW – Rejonowy Związek Spółek Wodnych
- ZMiUW WP – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego
- GZWP – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
- UE – Unia Europejska
- RPO – Regionalny Program Operacyjny
- ANR – Agencja Nieruchomości Rolnych
- ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- ARMAAG – Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej
- SANEPID – Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- KDPR – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
- ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych
- mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU NOWODWORSKIEGO”
NA LATA 2013 – 2016 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA
LATA 2017 – 2020**

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU NOWODWORSKIEGO”
NA LATA 2013 – 2016 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA
LATA 2017 – 2020**

**OPRACOWANIE WYKONANO NA ZLECENIE
ZARZĄDU POWIATU W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM**

**NADZÓR MERYTORYCZNY
WYDZIAŁ ROLNICTWA I OCHRONY ŚRODOWISKA
STAROSTWA POWIATOWEGO W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM**

OPRACOWANIE
inż. JOLANTA SZEWCZUN

SPIS TREŚCI

SPIS RYSUNKÓW	4
SPIS TABEL	4
1. INFORMACJE OGÓLNE.....	5
1.1. Podstawa prawna opracowania prognozy	5
1.2. Przedmiot i cel prognozy	7
1.3. Zakres prognozy	7
1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	8
2. OMÓWIENIE SPÓJNOŚCI CELÓW PROJEKTU DOKUMENTU.....	9
2.1. Cele wynikające z projektu programu ochrony środowiska powiatu nowodworskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017 – 2020	9
3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA.....	16
3.1. Charakterystyka powiatu	16
3.2. Zasoby przyrody	19
3.2.1. Obszary i obiekty prawnie chronione	19
3.2.2. Obszary leśne.....	24
3.2.3. Zadrzewienia.....	26
3.3. Zasoby wodne i gospodarka wodna	27
3.3.1. Jakość wód podziemnych	27
3.3.2. Stan wód powierzchniowych	30
3.3.3. Gospodarka ściekowa	33
3.4. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią	35
3.5. Powierzchnia ziemi.....	36
3.5.1. Stan gleb	36
3.5.2. Gospodarka odpadami	38
3.6. Powietrze atmosferyczne.....	41
3.6.1. Klimat	41
3.6.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza i ocena jakości.....	42
3.7. Ocena klimatu akustycznego	49
3.8. Pola elektromagnetyczne.....	51
3.9. Walory kulturowe	52
4. SPRECYZOWANIE I OCENA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO I ZABYTKI ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE POŚ PN.....	54
5. ROZWIĄZANIA ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE LUB KOMPENSUJĄCE PRZYRODNICZO UJEMNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	63
6. ALTERNATYWNE ROZWIĄZANIA W STOSUNKU DO ZAWARTYCH W POŚ PN.....	64
7. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU POŚ PN.....	65
8. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU POŚ PN.....	66
9. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ ZAWARTYCH W POŚ PN.....	66
10. STRESZCZENIE	67

SPIS RYSUNKÓW

Rys.1. Obszary chronione na terenie powiatu nowodworskiego.....	21
Rys.2. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu nowodworskiego	24
Rys.3. Wskaźniki zalesienia gruntów	25
Rys.4. Struktura użytkowania gruntów w gminach powiatu na tle lasów	25
Rys.5. Mapa zbiorników wód podziemnych i anomalii geochemicznych	29
Rys.6. Podział Polski na jednostki hydrograficzne najwyższego rzędu	30
Rys.7. Lokalizacja punktu kontrolnego oraz źródeł zanieczyszczeń rzeki Wisły	32
Rys.8. Rozmieszczenie stacji pomiarowych na terenie województwa pomorskiego..	46

SPIS TABEL

Tabela 1. Ocena przydatności wody w kąpieliskach.....	33
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w powiecie nowodworskim w 2012 r...	37
Tabela 3. Klasyfikacja gruntów w powiecie nowodworskim	38
Tabela 4. Klasy stref oraz odpowiadające im wymagane działania	45
Tabela 5. Klasyfikacja stref województwa pod kątem ochrony zdrowia	45
Tabela 6. Suma emisji zanieczyszczeń z powiatu nowodworskiego w 2012 r.....	47
Tabela 7. Zestawienie wyników pomiarowych 2011	47
Tabela 8. Zestawienie wyników pomiarowych 2012 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	47
Tabela 9. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem SO_2 i NO_x	48
Tabela 10. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem O_3 – poziomy docelowe do 2010 ..	48
Tabela 11. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem O_3 – cel długoterminowy (2020 r.)	48
Tabela 12. Tereny zagrożone hałasem w sąsiedztwie drogi krajowej nr 7	50

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Podstawa prawna opracowania prognozy

Polityka ekologiczna państwa obliguje organy administracji poszczególnych szczebli do sporządzania programów ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 17 ust.1 przy uwzględnieniu art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) organy wykonawcze województwa, powiatów i gmin sporządzają programy ochrony środowiska, w których wskazują cele i priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów (w tym mechanizmy prawne i ekonomiczne). Niniejsze programy, sporządzane w cyklach 4 letnich obejmujących dodatkowo 4-letnią perspektywę, są uchwalane i co 4 lata powinny być aktualizowane. Z wykonania programów poszczególnych szczebli sporządzane są co 2 lata raporty przedstawiane odpowiednim organom ustawodawczym (art. 18 cyt. wyżej ustawy).

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy 2017-2020, będącego aktualizacją Programu dotychczasowego obejmującego lata 2009-2012 z perspektywą lat 2013-2016.

Organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów oraz ich zmiany obowiązane są do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Obowiązek ten wynika z art. 46, art. 47 i art. 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.).

Podstawowe akty prawa krajowego i unijnego mające zastosowanie przy sporządzaniu prognozy to:

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.);

2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013, poz. 21 z późn. zm.);
5. Ustawa z 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 1399);
6. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. poz. 1031);
8. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.);
9. Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59 z późn. zm.)
10. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów dla środowiska;
11. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska, znowelizowana Dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r.;
12. Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska;
13. Dyrektywa 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady przewidująca udział społeczeństwa w przygotowaniu niektórych planów i programów dotyczących środowiska oraz zmieniająca Dyrektywy Rady: 85/337/EWG i 96/61/WE w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do sprawiedliwości;
14. Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, zmieniona Dyrektywą 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r.;
15. Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory z dnia 21 maja 1992 r. (zmieniona Dyrektywą 97/62/EWG);
16. Dyrektywa Rady 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków z dnia 2 kwietnia 1979 r. (zmieniana późniejszymi dyrektywami).

1.2. Przedmiot i cel prognozy

Przedmiotem prognozy jest projekt dokumentu:

„Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 - 2016 z perspektywą na lata 2017 - 2020”, będącego aktualizacją dotychczasowego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2009 - 2012”, zwanego dalej POŚ PN.

Jej celem jest ocena zgodności projektu dokumentu z priorytetami środowiskowymi Unii Europejskiej oraz dokumentami funkcjonującymi w tym zakresie na szczeblu krajowym i wojewódzkim, a także ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów aktualizacji POŚ PN.

Polityka ekologiczna państwa w zakresie ochrony środowiska, w tym opracowywane programy ochrony środowiska poszczególnych szczebli (zgodnie z art. 14 cyt. ustawy - Prawo ochrony środowiska), powinny zawierać w szczególności:

- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- cele długoterminowe;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe

Ponadto program ochrony środowiska powinien być poddany, zgodnie z wymaganiami ustawy, konsultacjom społecznym.

1.3. Zakres prognozy

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) w art. 51 ust. 2 wskazuje zawartość i istotne elementy, które powinna skupiać w sobie prognoza oddziaływania na

środowisko opracowywana do projektu dokumentu. Dodatkowo w art. 52 doprecyzowuje zakres i stopień szczegółowości informacji, które należy uwzględnić.

Prognoza stanowiąc element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko służy weryfikacji ustaleń projektów dokumentów o charakterze programów, planów lub polityk w zakresie ich zgodności z priorytetami środowiskowymi Unii Europejskiej, zapisami Polityki Ekologicznej Państwa, z ustaleniami dokumentów przyjętych przez rząd i wojewódzkie władze samorządowe oraz międzynarodowymi zobowiązaniami Polski w zakresie ochrony środowiska.

Przystępując do opracowania Prognozy do projektu aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017 – 2020” Starosta Nowodworski wystąpił pismem z dnia 16.06.2013 r. znak:ROŚ.602.1.2.2013 do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i do Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku z prośbą o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie wskazując jednocześnie sugerowaną zawartość. W odpowiedzi Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku pismem z dnia 27.06.2013 r. znak:SE-NS-80.9022.490.22o.2013.KM dokonał uzgodnienia przedstawionego zakresu w oparciu o art. 53 w związku z art. 58 w/w ustawy. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku na podstawie art. 53 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy jak wyżej pismem z dnia 02.08.2013 r. znak:RDOŚ-Gd-WOO.411.16.2013.IBA.1 również uzgodnił proponowany zakres wskazując jednocześnie na potrzebę odniesienia się do prognoz oddziaływania na środowisko przyjętych już dokumentów powiązanych z przedmiotowym opracowaniem, potrzebie zachowania odpowiedniego stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie oraz wymogów, jakie należy spełnić podczas przygotowania i realizacji zadań, a także wskazania potencjalnych miejsc konfliktogennych, rozwiązaniach alternatywnych lub minimalizujących negatywne oddziaływanie.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Podstawą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest identyfikacja bezpośrednich i pośrednich skutków środowiskowych związanych z realizacją zamierzeń zapisanych w projekcie POŚ PN. Ma ona również za zadanie określenie zgodności priorytetów i strategicznych celów z politykami wyższych szczebli w zakresie ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju.

Przy sporządzaniu prognozy z projektu dokumentu strategicznego jakim jest projekt POŚ PN, mającej na celu ocenę wpływu realizacji zamierzeń z niego wynikających, posłużono się metodą analizy opisowej. Program ze względu na swoją specyfikę oraz zakres nie wymagał zastosowania do sporządzenia prognozy zaawansowanych metod analitycznych, waloryzacyjnych, czy też obliczeniowych.

2. OMÓWIENIE SPÓJNOŚCI CELÓW PROJEKTU DOKUMENTU

Projekt Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017 – 2020 zgodny jest z polityką ochrony środowiska na szczeblu województwa, kraju oraz Unii Europejskiej. Przyjęte cele perspektywiczne, średniookresowe i kierunki działań odpowiadają specyfice uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych powiatu oraz zidentyfikowanym najistotniejszym problemom w zakresie ochrony środowiska. Najważniejszą potrzebą jest zachowanie dobrego stanu środowiska stanowiącego podstawowy warunek zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

2.1. Cele wynikające z projektu programu ochrony środowiska powiatu nowodworskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017 – 2020

Projekt Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2017 - 2020 jest aktualizacją Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2009 - 2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013 - 2016. Stanowi on rozwinięcie ustaleń Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020.

Realizacja Polityki Ekologicznej Państwa przez Powiat z zachowaniem spójności i ustaleń wynikających z POŚ szczebla wojewódzkiego jest najistotniejszym celem POŚ PN. Zadaniem omawianego projektu dokumentu jest wspomaganie procesu decyzyjnego i harmonizacji działań dotyczących wprowadzenia i utrzymania ładu ekologicznego na terenie powiatu. Określa on podstawowe cele i kierunki działań na lata 2013 - 2016 w perspektywie do 2020 roku.

W projekcie POŚ PN, będącym przedmiotem oceny, zdiagnozowano obecne problemy w dziedzinie ochrony środowiska, wskazano stopień wypełnienia zapisów dotychczasowego Programu oraz zmiany w zakresie obowiązującego prawodawstwa. Przedstawione w nim cztery cele perspektywiczne o charakterze ciągłym, w ramach których sformułowano cele średniookresowe, spełniające rolę osi priorytetowych i wyznaczające kierunki działań.

I cel perspektywiczny: Środowisko dla zdrowia – poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

1. Cel średniookresowy: Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki działań:

1. Budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z systemami przeróbki osadów ściekowych dla aglomeracji od 2000 do 15000 RLM.
2. Realizacja przedsięwzięć na rzecz wyposażania aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej, a dla zabudowy rozproszonej, przy uwzględnieniu warunków gruntowo-wodnych i ekonomicznych, w indywidualne systemy oczyszczania lub gromadzenia ścieków.
3. Budowa nowych oraz rozbudowa lub przebudowa istniejących systemów zbiorczej kanalizacji sanitarnej.
4. Egzekwowanie obowiązku przyłączenia budynku do sieci kanalizacji sanitarnej z chwilą jej wybudowania.
5. Budowa i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami oczyszczającymi.
6. Realizacja inwestycji mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja urządzeń uzdatniających i sieci wodociągowych.
7. Promowanie działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu i fosforu ze źródeł rolniczych – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej.

2. Cel średniookresowy: Poprawa i utrzymanie standardów jakości środowiska wpływających na warunki zdrowotne

Kierunki działań:

1. Centralizacja i modernizacja źródeł ciepła dla ograniczenia niskiej emisji.
2. Sukcesywna rezygnacja z kotłowni węglowych na rzecz paliw mniej uciążliwych dla środowiska oraz korzystanie z odnawialnych źródeł energii.
3. Rozbudowa sieci dystrybucji gazu ziemnego.
4. Rewitalizacja i rozwój infrastruktury transportu kolejowego i wodnego.
5. Promowanie i wspieranie rozwiązań pozwalających na ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń oraz hałasu pochodzących z transportu komunikacyjnego.
6. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych.
7. Upowszechnianie stosowania odnawialnych źródeł energii (OZE).
8. Lokalizowanie obiektów emitujących pola elektromagnetyczne w miarę możliwości z dala od zabudowy mieszkaniowej.
9. Monitoring środowiska.
10. Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji, infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania najlepszych dostępnych technik i technologii nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska.

3. Cel średniookresowy: Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami

Kierunki działań:

1. Objęcie przez gminy wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.
2. Rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
3. Kontynuacja i zakończenie budowy regionalnego systemu instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, realizujących kompleksowe zagospodarowanie odpadów.
4. Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest w tym eternitowych pokryć dachowych.
5. Działania na rzecz ochrony powierzchni ziemi przed odpadami.

4. Cel średniookresowy: Ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi

Kierunki działań:

1. Realizacja programu „Kompleksowe zabezpieczenia przeciwpowodziowe Żuław 2030”.
2. Budowa, rozbudowa, przebudowa, modernizacja i utrzymanie systemu urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz urządzeń przeciwpowodziowych.
3. Przeciwdziałanie zabudowie terenów zagrożonych powodzią.
4. Wspieranie działań na rzecz likwidacji skutków wypadków i katastrof.
5. Opracowanie i realizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym regionu wodnego Dolnej Wisły.

II cel perspektywiczny: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

5. Cel średniookresowy: Wykształcenie proekologicznych postaw mieszkańców i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska

Kierunki działań:

1. Wspieranie i prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa (konkursy, prelekcje, wystawy, szkolenia i inne) podejmowane przez instytucje i organizacje.
2. Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych centrów informacji i edukacji ekologicznej.
3. Współpraca samorządów z mediami oraz szkołami w zakresie promocji wiedzy i zachowań proekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem problematyki ochrony obszarów NATURA 2000.
4. Preferowanie czynnego wypoczynku i turystyki kwalifikowanej poprzez właściwą organizację zaplecza turystycznego.
5. Przedstawianie problematyki ekologicznej na powiatowej i gminnych stronach internetowych.

6. Cel średniookresowy: Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska

Kierunki działań:

1. Zapewnienie szerokiego udziału lokalnej społeczności w debatach ekologicznych poprzedzających podejmowanie ważniejszych decyzji administracyjnych, dotyczących planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, planów zagospodarowania przestrzennego, programów ochrony przyrody szczególnie na obszarach NATURA 2000 i innych.

7. Cel średniookresowy: Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska

Kierunki działań:

1. Wspieranie powstawania i rozwoju inicjatyw małych i średnich gospodarstw rolnych w zakresie wdrażania produktów proekologicznych.
2. Wspieranie rozwoju sieci placówek detalicznego obrotu produktami pochodzącymi z certyfikowanych gospodarstw i przetwórci ekologicznych
3. Wspieranie projektów w zakresie ekoinnowacyjności gospodarstw rolnych i przetwórstwa żywności, przy współpracy z innymi instytucjami.

III cel perspektywiczny: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

8. Cel średniookresowy: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000

Kierunki działań:

1. Podejmowanie działań na rzecz utrzymania naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo (drzewostanu, ryb) z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych.

2. Wzmocnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym tworzenie przejść dla zwierzyny dzikiej w miejscach kolizji z drogami, a także zabezpieczenie stref powietrznych głównych tras przelotu ptaków oraz uwzględnienie przebiegu tych korytarzy w dokumentach prawa miejscowego.
3. Przywracanie pierwotnego charakteru żuławskiego poprzez odtwarzanie charakterystycznego dla regionu układu architektoniczno-urbanistycznego, a także rewitalizacja substancji zadrzewieniowej.
4. Zapewnienie spójności systemu korytarzy ekologicznych w regionie i powiązanie ich z istniejącymi formami ochrony przyrody.
5. Działania na rzecz poprawy stanu i renaturalizacji cennych oraz szczególnie wrażliwych ekosystemów wodnych i od wody zależnych.
6. Wspieranie i promocja turystyki kwalifikowanej.

9. Cel średniookresowy: Zwiększenie powierzchni leśnych i wzrost ich różnorodności biologicznej oraz zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych

Kierunki działań:

1. Zalesianie nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych oraz gruntów zrehabilitowanych.
2. Wprowadzenie, w ramach prawa miejscowego, ustaleń ograniczających możliwość zmiany sposobu użytkowania terenów zadrzewionych, podmokłych i torfowisk w celu wykorzystania ich na cele budowlane oraz rolne.
3. Utrzymanie naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo i promowanie proekologicznych upraw rolnych z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych.
4. Promowanie odbudowy zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz propagowanie ochrony istniejących i zakładania nowych użytków zielonych.

IV cel perspektywiczny: Zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii

10. Cel średniokresowy: Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych oraz ochrona zbiorników wód podziemnych jako ważnego źródła zaopatrzenia ludności w wodę

Kierunki działań:

1. Racjonalne korzystanie z wód podziemnych, zapewnienie zachowania równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem.
2. Tworzenie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia oraz ograniczanie dopływu zanieczyszczeń w rejon ujęcia.

11. Cel średniokresowy: Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych

Kierunki działań:

1. Wspieranie budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniających warunki przyrodnicze (korytarze wędrówek ptaków) i krajobrazowe, a na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska.

3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

3.1. Charakterystyka powiatu

Powiat nowodworski usytuowany jest w północnej Polsce, w północno-wschodniej części województwa pomorskiego, przy granicy z województwem warmińsko-mazurskim. To powiat nadmorski, od północy graniczący z Zatoką Gdańską, od wschodu z powiatem elbląskim poprzez Zalew Wiślany i rzekę Nogat, od południa z powiatem malborskim, od zachodu z powiatem gdańskim przez rzekę Wisłę. Należy także zaznaczyć, iż przez Mierzeję Wiślaną za Krynicą Morską – Piaskami przebiega granica państwa z Rosją.

Położony jest na terenie dwóch krain geograficznych: Żuławy Wiślane i Mierzeja Wiślana zajmując powierzchnię 653 km². Żuławy tworzy delta Wisły stanowiąc płaski teren częściowo położony poniżej poziomu morza. Mierzeja natomiast jest nadmorskim piaszczystym wałem wydmowym o szerokości 1-2 km pokrytym w większości lasem z wydmami miejscami przekraczającymi wysokość 30 m. Zamieszkiwany przez 36 078 osób (wg danych z UG na 31.12.2012 r.), co daje gęstość zaludnienia na poziomie 55 os//km², z czego dwie trzecie mieszkańców stanowi ludność wiejska, natomiast największa koncentracja osadnicza występuje na Mierzei Wiślanej.

Największymi jednostkami osadniczymi są następujące miejscowości: Nowy Dwór Gdański, Stegna, Sztutowo, Ostaszewo i Krynica Morska, która posiada najmniejszą ilość mieszkańców stałych, a zarazem jest najliczniej odwiedzana przez turystów w okresie wakacyjnym.

Siedzibą powiatu jest miasto Nowy Dwór Gdański położone nad rzeką Tugą. W jego skład wchodzi 5 gmin: Nowy Dwór Gdański (gmina miejsko-wiejska), Krynica Morska (gmina miejska) oraz gminy wiejskie Ostaszewo, Stegna i Sztutowo.

Powiat nowodworski ma charakter rolniczy i jedne z najkorzystniejszych w województwie pomorskim warunki do prowadzenia gospodarki rolnej, zajmując aktualnie około 60 % jego powierzchni. Z uwagi na swoje położenie posiada rozwiniętą funkcję turystyczną zwłaszcza na Mierzei Wiślanej, gdzie występuje największa koncentracja osadnictwa. Charakteryzuje się również specyficznymi warunkami przyrodniczo-społeczno-gospodarczymi wpływającymi na stan i jakość środowiska. Zaliczyć do nich można:

- unikatowe warunki środowiska geograficznego - powiat jest częścią jedyne­go w Polsce obszaru w tak dużym stopniu przekształconego, którego istnienie jest od uzależnione człowieka;
- Żuławska część Powiatu Nowodworskiego jest całkowicie spolderyzowana – wyróżnia się 4 układy polderowe: rzeki Tugi, rzeki Szarpawy, rzeki Wisły Królewieckiej i Zalewu Wiślanego, które są jednocześnie odbiornikami wody wypompowywanej z polderów;
- otoczenie wodami - od północy Zatoka Gdańska, od zachodu rzeka Wisła, od wschodu rzeka Nogat i Zalew Wiślany, przyczynia się do wzrostu zagrożenia powodziowego,
- żyzne gleby (głównie mady) – stanowią podstawę gospodarki rolnej;
- rozwijająca się turystyka i rekreacja w części mierzejowej powiatu;
- warunki do rozwoju funkcji turystyczno - uzdrowiskowej w części mierzejowej powiatu;
- brak przemysłu;
- wysokie bezrobocie - 30,8% (stan na 31.12.2012 r. wg WUP);
- położenie w sąsiedztwie rozwijającego się Trójmiasta i Elbląga..

Przez powiat nowodworski przebiegają drogi krajowe: nr 7 - jeden z ważniejszych szlaków komunikacyjnych w Polsce prowadzący z Gdańska przez Warszawę do granicy ze Słowacją w Chyżnem i nr 55 relacji Grudziądz - Nowy Dwór Gdański oraz drogi wojewódzkie: nr 501 Mikoszewo - Krynica Morska - Nowa Karczma i nr 502 Stegna - Nowy Dwór Gdański. Istnieje też dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

W okresie letnim na odcinku Nowy Dwór Gdański - Stegna - Mikoszewo - Sztutowo funkcjonuje kolejka wąskotorowa. Istnieje też kolej szerokotorowa na odcinku Nowy Dwór Gdański-Szymankowo aktualnie wykorzystywana sporadycznie, głównie do transportu materiałów masowych.

Głównymi rzekami są: Wisła, Nogat, Szarpawa, Wisła Królewiecka oraz Tuga. Po rzece Wiśle, Szarpawie i Nogacie możliwy jest transport wodny. Ponadto drogi wodne powiatu mają połączenie z systemem śródlądowych dróg wodnych Europy poprzez E70 Antwerpia - Kaliningrad.

Rzeki i kanały, zwłaszcza szlak wodny Szarpawy, Nogatu i w mniejszym zakresie rzeki Tugi oraz Zalew Wiślany wykorzystywane są również do żeglugi turystycznej i turystyki kajakowej.

W ramach Projektu „Pętla Żuławska”, dofinansowywanego z funduszy unijnych, wykonana została rozbudowa portu jachtowego na Zalewie Wiślanym w Krynicy Morskiej oraz dwóch przystani na Szkarprawie w miejscowości Rybina i Osłonka.

Na terenie powiatu nowodworskiego działa kilka zakładów przemysłowych o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Największe z nich to:

- SeCeS-Pol w Nowym Dworze Gdańskim
- OSM Maluta w Nowym Dworze Gdańskim
- Hydromechanika W.Szajda w Ostaszewie
- Hydromechanika 2 R. Szajda w Piaskowcu
- Stocznia „Żuławy” w Piaskowcu
- PPU „Tuga” w Nowym Dworze Gdańskim
- ZUH „Pakiet” w Rybinie

Poza naturalnymi walorami krajobrazu teren powiatu nowodworskiego cechują unikatowe formy krajobrazu kulturowego. W wielu miejscowościach zlokalizowane są zabytkowe obiekty budownictwa wiejskiego oraz sakralnego, a także budowle inżynierskie, np.:

- zespoły pałacowo-parkowe w Stegience i Wiśniówce, domy holenderskie o konstrukcji zrębowej np. we wsi Izbiska i wzdłużne w Jantarze, czy zespół zabytkowych pensjonatów w Krynicy Morskiej
- zespoły sakralne: kościół w Steganie (1682), kościół gotycki w Niedźwiedzicy, Sanktuarium Matki Boskiej Szkaplerznej w Lubieszewie
- budowle inżynierskie: mosty zwodzone np. w Rybinie na Wiśle Królewieckiej i na Szkarprawie, w Sztutowie na Wiśle Królewieckiej, w Nowym Dworze Gdańskim i Tujsku na Tudze, śluza w Gdańskiej Głowie z 1895 roku
- zespół fabryczny i wieża ciśnień w Nowym Dworze Gdańskim
- układy ruralistyczne we wsi Drewnica i Żuławki w Gminie Stegna
- specyficzne dla regionu wiatraki w Drewnicy i Palczewie, cmentarze mennonickie w Stawcu i Różewie, latarnia morska w Krynicy Morskiej
- wiele z powyższych obiektów jest w złym stanie, a niektóre uległy już całkowitemu zniszczeniu

Przez powiat przebiegają trzy szlaki piesze:

- Nadwiślański – wzdłuż prawego brzegu Wisły długości około 10 km
- Jantarowy – wzdłuż Mierzei Wiślanej od ujścia Wisły w Mikoszewie do granicy Państwa w Piaskach
- Kopernikowski – z Malborka do Fromborka poprzez Rakowiska, Stobno, Kępki

Teren powiatu jest też miejscem rozwoju form turystyki kwalifikowanej, w tym pieszej i rowerowej. Podjęty został projekt wykonania ścieżki rowerowej relacji Mikoszewo - Krynica Morska.

Powyższe elementy sprawiają, że powiat nowodworski jest atrakcyjny dla rozwoju turystyki, szczególnie wodnej i krajoznawczej.

3.2. Zasoby przyrody

3.2.1. Obszary i obiekty prawnie chronione

Powiat nowodworski jest rejonem o znaczących walorach przyrodniczych, w jego obrębie znajdują się formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. : Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.). Są to:

- rezerваты przyrody:

- ✓ Buki Mierzei Wiślanej, o pow. 7,0 ha, zlokalizowany w m. Przebrno, którego przedmiotem ochrony jest siedlisko buka zwyczajnego,
- ✓ Kąty Rybackie, o pow. 165,40 ha (z otuliną), zlokalizowany w m. Kąty Rybackie, którego przedmiotem ochrony jest kolonia lęgowa kormorana czarnego,
- ✓ Mewia Łacha, o powierzchni 151,46 ha, zlokalizowany w m. Mikoszewo, którego przedmiotem, ochrony jest stanowisko lęgowe mew, siewek oraz miejsce odpoczynku ptaków w trakcie ich wędrówek. Stałym elementem fauny morskiej jest występująca tutaj foka szara.

- parki krajobrazowe:

- ✓ Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” obejmuje swym zasięgiem część gminy Sztutowo i całą powierzchnie gminy Krynica Morska. Otulina Parku znajduje się częściowo na terenie gminy Stegna i gminy Sztutowo. Jego powierzchnia to 4.410 ha, wielkość otuliny wynosi 25.812 ha. Głównym walorem przyrodniczym jest położenie na południowym, mierzejowo-wydmowym wybrzeżu Bałtyku. Występuje tu duża różnorodność siedliskowa z siedliskami priorytetowymi. Istotnym walorem przyrodniczym Parku jest jego duża lesistość sięgająca 80,7 % powierzchni w połączeniu z ważnymi siedliskami wydmy białej i szarej oraz cenna flora i fauna. Teren Parku leży na trasie europejskich południowo – bałtyckiego szlaku wędrówek ptaków.

- obszary chronionego krajobrazu:

- ✓ Środkowożuławski, wielkość 2 513 ha, zlokalizowany w centralnej części Żuław Wiślanych. Główne walory przyrodnicze to krajobraz dolin rzecznych, a także krajobraz Żuław Środkowych,
- ✓ Rzeki Nogat, wielkość 11 578 ha, położony w dolinie Nogatu i jej okolicach. Za główne walory przyrodnicze należy uznać krajobraz dolin rzecznych w obrębie wschodniej części Żuław,
- ✓ Rzeki Szkarpawy, wielkość 4 296 ha, umiejscowiony w dolinie Szkarpawy, Głównym walorem przyrodniczym jest krajobraz doliny rzecznej w północnej części Żuław Wiślanych.

- pomniki przyrody:

W granicach Powiatu znajduje się aktualnie 35 pomników przyrody – drzew pomnikowych, wpisanych do rejestru pomników przyrody województwa pomorskiego, w tym :

- ✓ 17 szt. na terenie Miasta i Gmina Nowy Dwór Gdański
- ✓ 8 szt. na terenie Miasta Krynica Morska
- ✓ 8 szt. na terenie Gminy Ostaszewo

- ✓ 1 szt. na terenie Gminy Stegna
- ✓ 1 szt. na terenie Gminy Sztutowo.

- **użytki ekologiczne:**

- ✓ „Krynicki Starodrzew”, powierzchnia tego użytku ekologicznego wynosi 1 ha. Jest on zlokalizowany w Krynicy Morskiej tuż przy pomniku przyrody (dąb „Benek”). Głównym walorem przyrodniczym są stanowiska rzadkich gatunków roślin chronionych roślin. Znajdują się tam również stanowiska lęgowe ptaków.

Rys.1. Obszary chronione na teren powiatu nowodworskiego: Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytek ekologiczny [opracowanie własne]

- **obszary Natura 2000, w tym:**

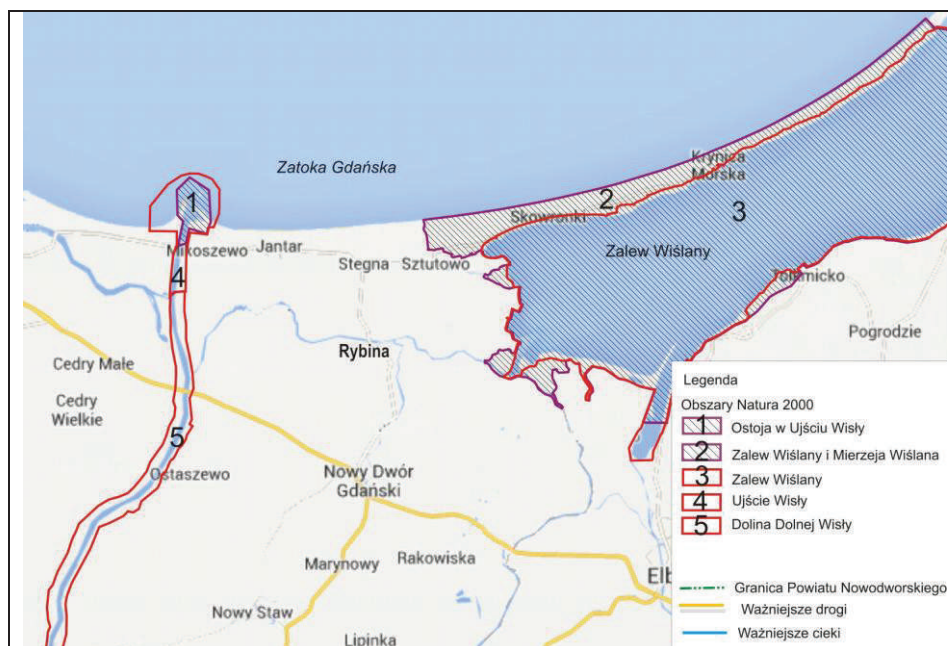
- ✓ Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków – OSO:
  - Dolina Dolnej Wisły PLB040003, obejmuje prawie naturalną dolinę Wisły na odcinku pomiędzy Włocławkiem a Przegaliną. Rzeka płynie w naturalnym korycie prawie na całym odcinku, z namuliskami, łachami i wysepkami. W dolinie zachowane są

starorzecza z występującymi tu rzadkimi gatunkami ptaków chronionych oraz silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne. Wielkość obszaru na terenie powiatu wynosi 780,11 ha z czego na gminę Ostaszewo przypada 489,7 ha, a na gminę Stegna 290,41 ha. Występującą równocześnie formą ochrony przyrody jest Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu.

- Ujście Wisły PLB220004, obejmuje obszar 12-kilometrowego pasa wybrzeża Wyspy Sobieszewskiej oraz przyujściowy odcinek głównego koryta Wisły, tzw. Przekop wraz z jej międzywalem o długości ok. 6 km. Obszar ten rozciąga się od Zatoki Gdańskiej na północy, do miejscowości Przegalina, na południu. Na przedpolu czynnego ujścia Wisły istnieje aktywny stożek ujściowy. Występuje tu 36 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Na omawianym obszarze stwierdzono co najmniej 22 gatunki ptaków wodno-błotnych odbywających tu lęgi i przynajmniej 120 gatunków ptaków przebywających w okresie niełęgowym. Wielkość tego obszaru to 373,1 ha. Występującą równocześnie formą ochrony przyrody jest rezerwat awifaunistyczny Mewia Łacha o powierzchni 150,0 ha.
- Zalew Wiślaný PLB280010, obejmuje polską część płytkiego Zalewu Wiślanego o wodzie słonawej odciętego od Bałtyku Mierzeją Wiślaną. Obszar ten jest cenną ostoją ptasią o randze europejskiej. Zanotowano tu, co najmniej 27 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i co najmniej 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Wielkość tej formy ochrony przyrody zajmuje na terenie powiatu Nowodworskiego 14 447,5 ha z czego na gminę Krynica Morska przypada 9 470,1 ha, na gminę Nowy Dwór Gd. 29,5 ha, a na gminę Sztutowo 4 947,9 ha. Współistniejącą równocześnie formą ochrony przyrody jest Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana.

✓ Specjalnej Obszary Ochrony Siedlisk – SOO:

- Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007, obejmuje Zalew Wiślany wraz z Mierzeją Wiślaną oddzielającą go od Bałtyku wąskim pasem lądu. Zalew jest płytkim zbiornikiem o średniej głębokości 2,3 m (maksymalna 4,6 m) i charakteryzuje się bogatą roślinnością zanurzoną oraz występowaniem rzadkich łąk podwodnych z kilkoma gatunkami ramienic. Na terenie Mierzei Wiślanej występują dobrze wykształcone pasy wydmy białych i szarych - siedlisk ważnych w skali Europy. Teren Mierzei pokrywa bór nadmorski oraz nieliczne acydofilne dąbrowy. W obniżeniach terenu występują brzeziny bagienne i olsy oraz rzadziej torfowiska wysokie i przejściowe. Obszar obejmuje też część Parku Krajobrazowego Mierzei Wiślanej (4995 ha;) z rezerwatami przyrody: Buki Mierzei Wiślanej (7,0 ha;) i Kąty Rybackie (102,54 ha), a także część Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Szkarpawy (1997). W przyszłości planuję się także utworzenie rezerwatów przyrody Wielbłądzi Garb i Mikołajkowe Wydmy oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Delta Szkarpawy.
- Ostoja w Ujściu Wisły PLH220044 obejmuje estuaria utworzone przez ramiona Wisły uchodzące do Zatoki Gdańskiej wraz z otaczającymi je piaszczystymi terenami, a także fragmentami porośniętymi lasem. Do obszaru należą także wody przybrzeżne, szczególnie ważne dla ptaków. Obszar obejmuje też rezerwat przyrody Mewia Łacha utworzony dla ochrony ptaków (159 ha). Teren ten stanowi również część OSO obszaru Natura 2000 PLB220004.

Rys. 2. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu nowodworskiego [opracowanie własne]

Na uwagę zasługuje również przebiegający przez teren powiatu nowodworskiego południowo-bałtycki szlak wędrówek ptaków, a także trasa wędrówek nietoperzy. Masowe przeloty ptaków nad omawianym terenem sięgające w szczytowych okresach do kilku milionów osobników na dobę stanowią o jego wyjątkowych walorach przyrodniczych.

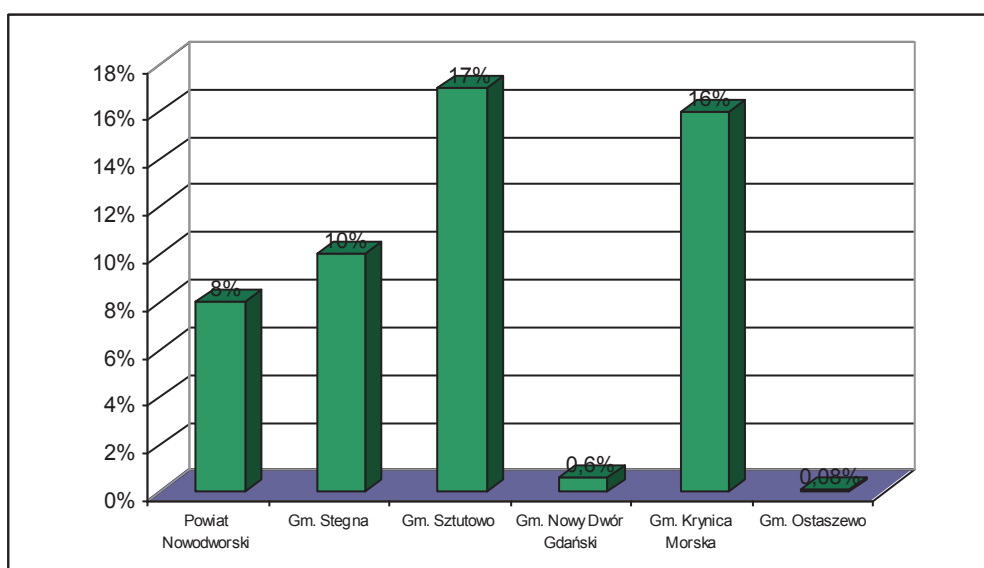
3.2.2. Obszary leśne

Polityka gospodarcza w lasach w zarządzie PGL Lasy Państwowych jak i nie stanowiących własności Skarbu Państwa prowadzona jest zgodnie z obowiązującą ustawą o lasach (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59) na podstawie planów urządzania lasu. Oznacza to racjonalne korzystanie z surowca drzewnego istniejących drzewostanów, a także innych dóbr i użytków przygodnych występujących w lasach. Ścisły nadzór nad sprawowaniem gospodarki leśnej oraz trwałość użytkowania ich powierzchni stanowią gwarancję ich zachowania. Presja związana z wyłączaniem z produkcji leśnej gruntów ma miejsce w obrębie Mierzei Wiślanej z racji atrakcyjności tego terenu pod kątem inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego. Należy jednak zaznaczyć, iż łączna wielkość powierzchni wylesionych jest stosunkowo niewielka i w skali Powiatu zrównoważona została poprzez zalesienia gruntów rolnych. Od momentu powstania powiatu nowodworskiego w 1999 r. do chwili obecnej zalesiono 164 ha gruntów porolnych z czego 118 ha stanowi kompleks leśny

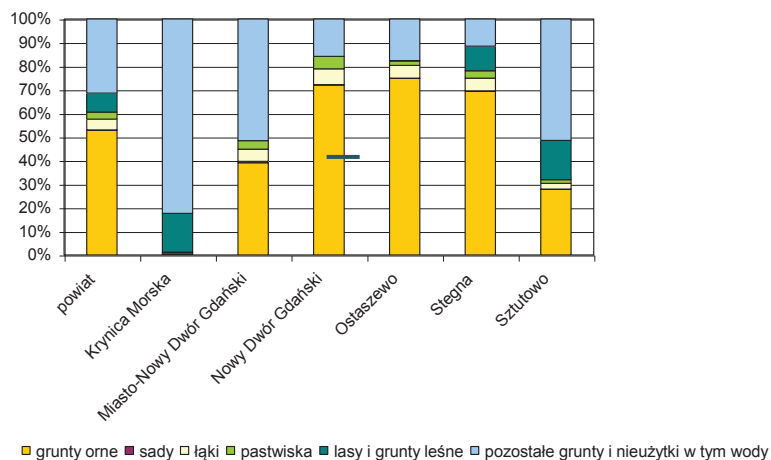
"Marzęcino" będący w gestii Nadleśnictwa Elbląg. Pozostałe 46 ha to lasy prywatne rozproszone w kilkunastu kompleksach o powierzchniach od 0,20 ha do 11,ha.

Wskaźnik zalesienia, dla powiatu nowodworskiego wynosi 8,12%. Na terenie poszczególnych gmin przedstawia się następująco:

1. Krynica Morska – 16 %
2. Nowy Dwór Gdański – 0,6 %
3. Ostaszewo – 0,08 %
4. Stegna – 10 %
5. Sztutowo – 17 %

Rys. 3. Wskaźnik zalesienia w gminach powiatu nowodworskiego [opracowanie własne]

Rys.4. Struktura użytkowania gruntów w gminach powiatu nowodworskiego na tle lasów.

Tak niska lesistość Powiatu wynika z naturalnych cech środowiska przyrodniczego i dostosowania znacznej terenów do potrzeb rolnictwa. Pierwotnie występujące na tym obszarze lasy łąkowe zamieniono na łąki i pola. Rozmieszczenie skupisk leśnych, zajmujących na terenie powiatu nowodworskiego, jest nierównomierne. Generalnie lasy występują na Mierzei Wiślanej, zaś na części Żuławskiej tworzą je niewielkie śródpolne drzewostany założone na gruntach porolnych o najniższej wartości użytkowej. Należy również przyjąć, że w ciągu najbliższego dziesięciolecia udział powierzchniowy gruntów leśnych ulegnie zwiększeniu w związku z korzystnymi mechanizmami finansowymi wspierającymi zalesianie gleb niskich klas bonitacji.

3.2.3. Zadrzewienia

Ze względu na wysoką jakość gleb, głównie madów oraz ich przydatność do celów rolniczych zalesiania stanowią minimalną powierzchnię wszystkich użytków. Alternatywną, w stosunku do zalesień, formą wprowadzenia drzew i krzewów na terenie Żuław Wiślanych są zadrzewienia spełniające funkcje: biocenotyczne, ochronne, produkcyjne i estetyczne. Pełnienie przez zadrzewienia poszczególnych funkcji zależy w dużej mierze od ich składu gatunkowego. Największą efektywność ekologiczną wprowadzanych zadrzewień można osiągnąć wtedy, gdy ich skład gatunkowy będzie dostosowany do ich funkcji, lokalizacji i budowy, przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań siedliskowych poszczególnych gatunków. Aktualny stan składu gatunkowego zadrzewień na terenie powiatu nowodworskiego zdominowany jest przez wierzby oraz sadzone w latach 50 i 60 ubiegłego wieku topole euroamerykańskie (hybrydy). Poza tymi gatunkami drzew dość licznie występuje: jesion wyniosły, olsza czarna, brzoza brodawkowata, jarząb pospolity, klon jawor i klon zwyczajny, a także dąb szypułkowy oraz lipa szeroko i drobnolistna. Drzewa iglaste reprezentowane są przez sosnę pospolitą i świerk pospolity. Do najczęściej spotykanych krzewów należą krzewiaste gatunki wierzb oraz głóg jednoszyjkowy, bez czarny, róża dzika i pomarszczona, a także śliwa ałycza. Z uwagi na starzenie się oraz zanikanie istniejącej substancji zadrzewieniowej zachodzi pilna potrzeba wprowadzania nowych nasadzeń. W tym celu należy sadzić rocznie około 12 tys. drzew i krzewów gatunków biocenotycznych których skład dostosowany będzie do wymogów siedliskowych.

3.3. Zasoby wodne i gospodarka wodna

3.3.1. Jakość wód podziemnych

Powiat nowodworski posiada bardzo zróżnicowane warunki hydrogeologiczne z istotnym wpływem wód Morza Bałtyckiego. Na podstawie kryteriów hydrostrukturalnych oraz udziału głównych poziomów wodonośnych jego teren należy do makroregionu północno-wschodniego, a w obrębie tego makroregionu do regionu gdańskiego z subregionem żuławskim. Występują tu wody czwartorzędowe, które ze względu na słabą izolację zagrożone są zanieczyszczeniami powierzchniowymi i ingresją wód morskich.

W obrębie Mierzei Wiślanej poziom wodonośny pokrywają osady namułowe z wkładkami piaszczystymi, w których występują wody zaskórne oraz utwory eoliczne z charakterystycznymi soczewkami wodnymi zalegającymi na wodach słonych. Dolna granica występowania wód słodkich intensywnej wymiany zalega na około 300 m p.p.m. Wody gruntowe występują płytko i są wspierane wodami słonymi infiltrującymi od strony Zatoki Gdańskiej. Przenikanie wody morskiej sięga na odległość około 25 km od brzegu morskiego. Obecność słonych wód w poziomach wodonośnych warunkuje też proces ich przemieszczania się ku górze z głębokiego podłoża, tzw. asenizacja, co w największej skali zachodzi w północnej części powiatu.

Wpływ wód Zalewu Wiślanego, ze względu na niskie zasolenie jest znacznie mniejszy i ogranicza się do wód przypowierzchniowych występujących w bezpośrednim sąsiedztwie. Wody głębszych warstw w rejonie Żuław Wiślanych cechuje nadmierna twardość oraz wysoka koncentracja żelaza i manganu.

Zmineralizowane wody podziemne występują też w starszych formacjach geologicznych na terenie Mierzei Wiślanej np. w Krynicy Morskiej nawiercone zostały wody solankowe w warstwach permskich i triasowych. Głębokość występowania pierwszego zwierciadła wód podziemnych to 2 m do 10 m na wydmach, a miąższość warstwy wodonośnej wód niezasolonych sięga 45 m. Brak izolacji od powierzchni terenu jest powodem dużej wrażliwości tych wód na antropopresję.

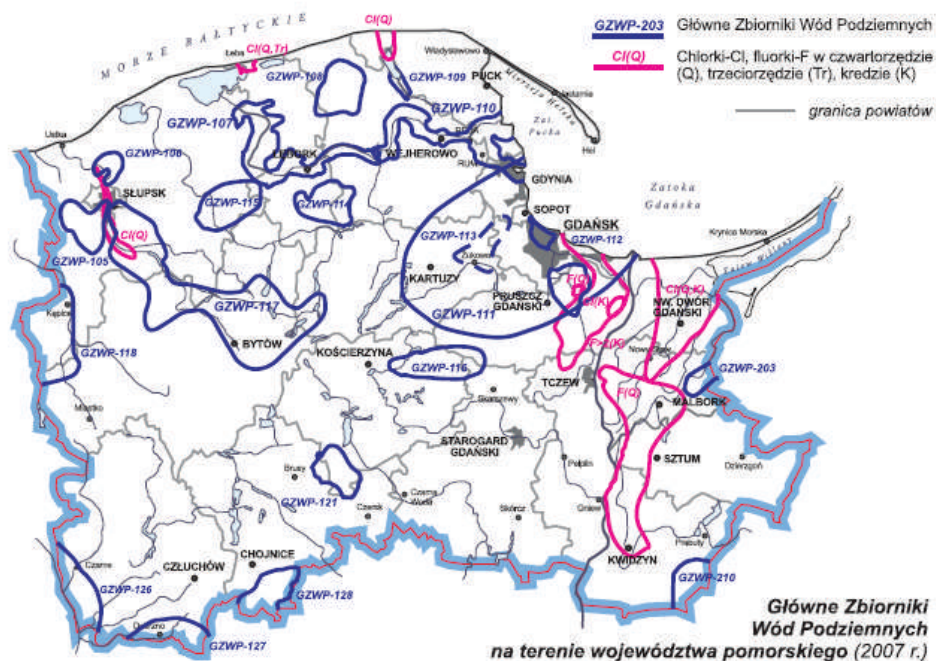
Biorąc pod uwagę niepełną miąższość utworów izolujących (poziom zalegania wód gruntowych wynosi 1-1,5 m pod powierzchnią terenu) i ich hydrauliczny kontakt z wodami powierzchniowymi, przy równoczesnym braku zdolności do samooczyszczania oraz wysoki stopień zagrożenia powodziowego, środowisko wodne Żuław wymaga szczególnej ochrony przed możliwością zanieczyszczenia.

Wody podziemne, jako źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną, muszą być pod szczególną ochroną. Wyżej opisane cechy regionu wykluczają lokalizację na jego terenie instalacji, których eksploatacja może stanowić zagrożenie dla wód powierzchniowych i płytkich wód podziemnych.

Monitoring jakości wód podziemnych na terenie województwa pomorskiego w tym na terenie powiatu nowodworskiego realizowany jest w sieci krajowej przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz w sieci regionalnej, którą w celu uszczegółowienia badań krajowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. W obydwu przypadkach zakres i częstotliwość pomiarów wynika z rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska z dnia 11 listopada 2012 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550).

Ocena jakości wód podziemnych

Monitoring krajowy realizowany był na terenie powiatu nowodworskiego na przestrzeni 2011 roku w sieci 5 przekrojów, usytuowanych w obrębie 2 JCWPd (16 i 17). I tak punkty pomiarowe zlokalizowane w m. Sztutowo i Stegna uzyskały III klasę jakości, w m. Ostaszewo i Nowy Dwór Gdański IV klasę jakości i w m. Jantar V - złą klasę jakości. Monitoring wykazuje dominację wód średniej i niskiej jakości. Wpływ na taki stan wód ma fakt, że na terenie powiatu nowodworskiego występuje chlorkowa anomalia geochemiczna obejmująca czwartorzędowe i kredowe piętro wodonośne oraz naturalny chemizm wód.

Rys. 5. Mapa zbiorników zwykłych wód podziemnych i anomalii geochemicznych na terenie województwa pomorskiego [Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 roku]

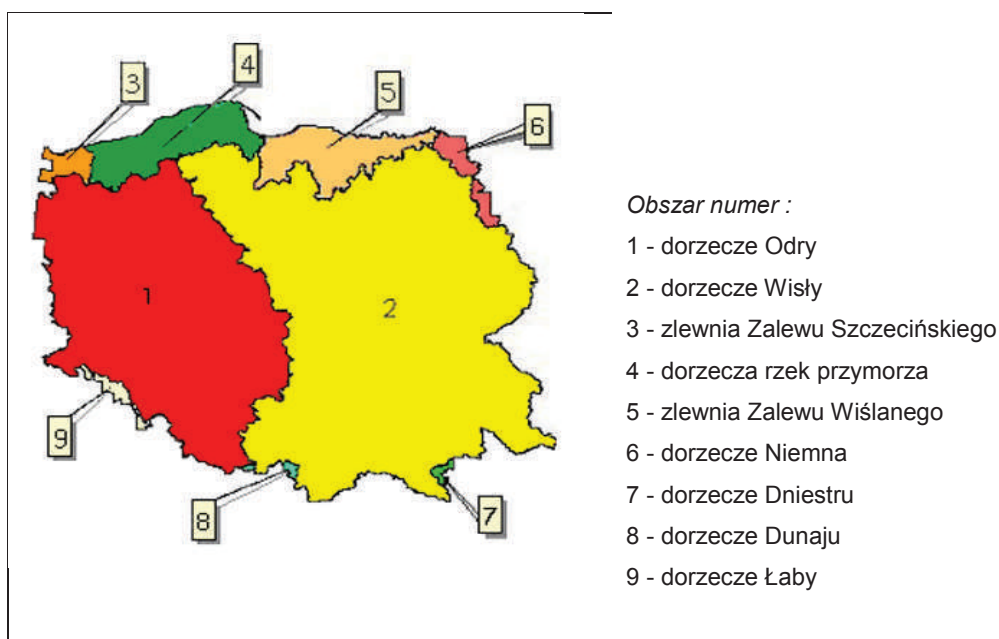
Na terenie powiatu nie występują objęte ochroną Główny Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Zachodnia granica powiatu pokrywa się ze wschodnim zasięgiem warstwy wodonośnej w utworach kredowych, dobrze izolowanej od wpływów powierzchniowych (GZWP 111), z której zasilane jest ujęcie w Przemysławiu, gm. Stegna.

Powiat nowodworski posiada niewielkie możliwości w zakresie korzystania z dobrej jakości wód podziemnych. Jedynie na terenie Mierzei Wiślanej obszar zasobowy wód podziemnych „Krynica Morska” o powierzchni 6 km² z ujęciem komunalnym i pomniejszymi zakładowymi (ośrodki wczasowe) stanowi główny rezerwuuar wód podziemnych z utworów czwartorzędowych wykorzystywany do zaopatrzenia lokalnej ludności oraz zaspokojenie potrzeb gospodarczych rejonu Krynicy Morskiej. Pozostały teren powiatu zaopatrywany jest w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego z ujęciem wód podziemnych w Ząbrowie-Letnikach, gm. Stare Pole, Powiat Malbork. Jest ono wspomagane ujęciami mniejszymi. Na naszym terenie jest to w/w ujęcie w Przemysławiu zasilane wodą piętra kredowego. Dotychczas funkcjonujące w okresie letnim studnie wspomagające w Kątach Rybackich i Steganie zostały wyłączone z eksploatacji uwagi na nieopłacalność i przeprowadzone prace modernizacyjne CWŻ zapewniające utrzymanie odpowiedniego ciśnienia wody i jakości po procesie uzdatniania.

3.3.2. Stan wód powierzchniowych

Cechą charakterystyczną kształtującą system wodny powiatu jest bezpośrednie sąsiedztwo Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego, ramion rozlewowych Wisły, bogactwo sieci hydrograficznej Żuław Wielkich z urządzeniami regulacyjnymi wybudowanymi przez człowieka (jak kanały i rowy), wymuszonym obiegiem wody i obecnością starorzeczy.

Podział Polski na jednostki hydrograficzne prezentuje poniższy rysunek.

Rys.6. Podział Polski na jednostki hydrograficzne najwyższego rzędu
[Źródło:[http://www3.imgw.pl./](http://www3.imgw.pl/)]

Na system rzeczny składają się wyznaczające zachodnią i wschodnią granicę powiatu rzeki Wisła i Nogat oraz rzeka Szarpawa - prawobrzeży dopływ Wisły oddzielony od głównego koryta słuzą „Gdańska Głowa”. Szarpawa uchodzi do Zalewu Wiślanego wcześniej rozgałęziając się na Wisłę Królewicką. Do Szarpawy uchodzi rzeka Tuga, kanał Linawa i kanał Paniński.

Rzeki znajdujące się na terenie powiatu, za wyjątkiem Wisły, charakteryzuje minimalny spadek, minimalny przepływ lub jego brak w okresie niskich stanów wód, zarośnięte brzegi i duże zamulenie dna. Powolne wypływanie i zarastanie w wyniku naturalnych procesów przyrodniczych dotyczy też Zalewu Wiślanego, szczególnie w jego zachodniej części. Wody mają słabe zdolności do samooczyszczenia i są zeutrofizowane.

Cała żuławska część powiatu wyposażona jest w rozbudowaną sieć kanałów i rowów tworzących polderowy system melioracyjny.

Ocena jakości wód powierzchniowych

Głównym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest odprowadzanie do nich nieoczyszczonych lub nieodpowiednio oczyszczonych ścieków, intensywne użytkowanie rolnicze gruntów wiążące się ze stosowaniem środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych i naturalnych (gnojowica, obornik pochodzących z hodowli zwierząt). Zawarte w nich zanieczyszczenia oraz duża ilość związków biogenych (azotu i fosforu) powodują eutrofizację i deficyty tlenowe.

Wyzwaniem w zakresie ochrony wód jest realizacja wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. będącej podstawowym narzędziem polityki wodnej krajów członkowskich UE. Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej zakłada, że od 31.12.2015 r. w pełni będą obowiązywały przepisy prawne UE w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych - zakończenie budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2000 równoważnej liczby mieszkańców (RLM). Osiągnięcie tego celu będzie oznaczało przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju.

Narzędziem do realizacji powyższego są plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w tym Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły zatwierdzony w dniu 22 lutego 2011 r. na posiedzeniu Rady Ministrów i opublikowany w Monitorze Polskim Nr 49, poz. 549. Plan wraz z Programem wodno-ściekowym kraju mają służyć realizacji celów środowiskowych. Dodatkowym narzędziem w polityce wodnej będą Warunki korzystania z wód regionu wodnego opracowywane przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku monitoring badań wód powierzchniowych oraz dokonana klasyfikacja jednolitych części wód JCW (2003 r.) pokazuje, że wody rzeki Wisły w punkcie kontrolnym w Kiezmarmku odznaczały się zadawalającą jakością uzyskując klasę III w V-stopniowej skali. Stan sanitarny również nie budził zastrzeżeń. Podobnie oceniono rzekę Szkarpawę, Tugę, Kanał Linawa, natomiast Wisła Królewiecka uzyskała IV klasę. Kanał Panieński w Solnicy miał klasę III, w Marzęcinie był pozaklasowy, natomiast w Osłonce uzyskiwał klasę IV. Wód Zalewu Wiślanego nie klasyfikowano ze względu na duże wlewy wód morskich.

Rys. 7. Lokalizacja punktu kontrolnego oraz źródeł zanieczyszczeń rzeki Wisły
[Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2007 r.]

W ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego wód przejściowych i przybrzeżnych Bałtyku przylegających do województwa pomorskiego WIOŚ w Gdańsku prowadził w 2011 r. badania w 9 punktach, w tym 1 (oznaczony jako ppk 19) na terenie powiatu tj. Mierzeja Wiślana PLCW I WB1. Wszystkie monitorowane jednolite części wód przejściowych i przybrzeżnych wykazały zły stan (potencjał) ekologiczny. Spowodowane jest to nadmiernymi stężeniami form azotu i fosforu oraz zbyt dużą ilością chlorofilu „a”, powodującego zmniejszenie przejrzystości i okresowe ponadnormatywne stężenie tlenu.

Dalsze prowadzenie monitoringu jest konieczne do uzyskania pełnych danych niezbędnych przy projektowaniu i późniejszym wdrażaniu programów zmierzających do osiągnięcia dobrego stanu wszystkich jednolitych części wód.

W ostatnich latach obserwuje się poprawę jakości wód w kąpieliskach nadmorskich.

W komunikacie 1/12 z dnia 29 czerwca 2012 Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny informuje, że w Mikoszowie, Jantarze, Stegnie i Krynicy Morskiej woda jest przydatna do kąpiele.

Tab. 1. Ocena przydatności wody do kąpielii

Lp.	Nazwa akwenu	Gmina	Lokalizacja	Ocena przydatności wody
1	Zatoka Gdańska	Stegna	Mikoszewo- zejście przy OW „Formacyjnym”	przydatna do kąpielii
2	Zatoka Gdańska	Stegna	Jantar - zejście przy OW „Jantar”	przydatna do kąpielii
3	Zatoka Gdańska	Stegna	Stegna - zejście od ul. Morskiej	przydatna do kąpielii
4	Zatoka Gdańska	Krynica Morska	Krynica Morska- zejście od ul. Korczaka	przydatna do kąpielii

Źródło: http://www.wsse.gda.pl/fileadmin/user_upload/Woda/Komunikat_1_2012_kapiel_mor_srodl.pdf

3.3.3. Gospodarka ściekowa

Ocena stanu gospodarki ściekowej

Na stan wód powierzchniowych niebagatelny wpływ ma gospodarka ściekowa. W powiecie w roku 2012 wytworzono 1 571 195 m³ ścieków komunalnych. Średni stopień skanalizowania powiatu wynosi ok. 70 % i kształtuje się od 3% - gmina Ostaszewo, 66% - gm. Stegna, 90% - gm. Sztutowo, 95% - miasto Nowy Dwór Gd. i 50% - gmina Nowy Dwór Gd. do 99,9% - Krynica Morska.

Na terenie powiatu działają oczyszczalnie komunalne:

- „SZOP” Sp. z o.o. w Nowym Dworze Gdańskim obsługująca teren miasta i gminy Nowy Dwór Gdański,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy Morskiej obsługujące teren miasta Krynica Morska,
- Przedsiębiorstwo Komunalne „Mierzeja” w Stegnie obsługujące teren gminy Stegna i gminy Sztutowo,
- Oczyszczalnia Ścieków w Ostaszewie przyjmuje ścieki z terenu własnej gminy.

Zarówno wodociągowanie jak i kanalizowanie gmin należy do obowiązków władz samorządowych poszczególnych gmin, które są odpowiedzialne za politykę w tym zakresie.

Generalnie oczyszczalnie w Stegnie, Krynicy Morskiej i Nowym Dworze Gdańskim są obiektami wysokosprawnymi mogącymi przyjąć większe ilości ścieków niż dotychczas. Problem polega na braku odpowiedniej ilości sieci kanalizacji sanitarnej umożliwiającej

odbiór i oczyszczenie ścieków. Niezbędne są nakłady finansowe na rozwój infrastruktury kanalizacyjnej umożliwiającej podłączenie jak największej ilości mieszkańców, bądź wyposażenie gospodarstw z zabudowy rozproszonej w indywidualne systemy gromadzenia (zbiorniki bezodpływowe) lub oczyszczania ścieków (oczyszczalnie przydomowe) przy sprzyjających warunkach gruntowo-wodnych.

Najgorsza sytuacja jest w gmina Ostaszewo, gdzie pomimo nie rozwiązanego problemu gospodarki ściekowej odstępiono od realizacji planowanego przedsięwzięcia pn. „Uporządkowanie gospodarki ściekowej Aglomeracji Ostaszewo”. Funkcjonująca kontenerowa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia oparta na pracy osadu czynnego została zrealizowana w latach 90-tych. Pracuje na ściekach dowożonych i tylko w minimalnym stopniu dopływających, istniejącym 600 m odcinkiem kanalizacji sanitarnej poprowadzonej z budynku Gimnazjum w Ostaszewie. Zaprojektowana została do przyjmowania ścieków w ilości średnio dobowej wynoszącej 200 m³/d i maksymalnej dobowej nie większej niż 240 m³/d. Faktycznie ilość przyjmowanych ścieków wynosi 31-37 m³/d. Aktualnie oczyszczalnia jest wyeksploatowana i wymaga modernizacji, a wręcz wybudowania nowej przy praktycznie braku kanalizacji sanitarnej.

W powiecie nowodworskim brak jest oczyszczalni przemysłowych.

Nierozwiązane problemy gospodarki ściekowej przekładają się na jakość wód powierzchniowych i podziemnych oraz zanieczyszczenie gleb. W związku z czym sukcesywne kanalizowanie miejscowości i podłączanie do wysokosprawnych oczyszczalni lub wyposażanie w indywidualne systemy oczyszczania bądź gromadzenia ścieków jest podstawą prawidłowo prowadzonej polityki w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony środowiska. Tak samo ważną jest gospodarka osadami ściekowymi w zakresie ich przeróbki i zagospodarowania prowadzona przez eksploatatorów oczyszczalni. Osady ściekowe w rozumieniu obowiązujących przepisów są odpadami, w związku z czym postępowanie z nimi musi odbywać się zgodnie z wymogami określonymi w takich aktach prawnych jak:

- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. – o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 137, poz. 924).

Działania mające na celu utworzenie nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami, w tym komunalnymi osadami ściekowymi, zgodne z aktualną polityką ekologiczną państwa i „Krajowym Planem Gospodarowania Odpadami 2014” kreowane będą w planach gospodarki odpadami, w przypadku tutejszego rejonu w „Planie Gospodarki Odpadami Województwa Pomorskiego 2018”.

3.4. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią

Układ hydrograficzny powiatu nowodworskiego charakteryzuje duża gęstość cieków powierzchniowych z przewagą elementów antropogenicznych, z wymuszonym obiegiem wody i obecnością starorzeczy. W skład systemu wód powierzchniowych wchodzi naturalne ciek wodne:

- rzeka Wisła długość 25 km, ujście Zatoka Gdańska
- rzeka Nogat długość 23 km, ujście Zalew Wiślany
- rzeka Szarpawa długość 20,5 km, ujście Zalew Wiślany
- rzeka Wisła Królewiecka długość 11,5 km, ujście Zalew Wiślany
- rzeka Tuga długość 21 km, ujście rzeka Szarpawa dalej Zalew Wiślany

oraz 102 kanały melioracyjne o łącznej długości 417,3 km, w tym:

- Kanał Linawa długość 22,5 km, ujście rzeka Szarpawa
- Kanał Panieński długość 15 km, ujście rzeka Szarpawa
- Kanał Drzewny długość 3,5 km, ujście Kanał Panieński
- Kanał Izbowy Łacha długość 22,9 km, ujście Kanał Panieński
- Kanał Wiślano-Zalewowy długość 7,3 km, ujście Kanał Linawa
- Kanał Struga Ostaszewska długość 9,4 km, ujście kanał Linawa

Zagrożenie powodzią na terenie powiatu stwarzają:

- wezbrania rzeczne i zatopy lodowe Wisły szczególnie zimą i wczesną wiosną
- wezbrania sztormowe i zwałów lodowych Zalewu Wiślanego,
- deszcze długotrwałe lub nawalne.

Tylko 13% obszaru powiatu ma zapewniony naturalny odpływ wody, pozostałe 87% obejmują poldery, wymagające wypompowywania wody.

Obszar powiatu o powierzchni 36 727 ha chroniony jest przez 123,2 km wałów przeciwpowodziowych:

- gm. Nowy Dwór Gd.	- 46,1 km
- gm. Stegna	- 22,0 km
- gm. Ostaszewo	- 13,9 km
- gm. Sztutowo	- 34,7 km
- gm. Krynica Morska	- 6,5 km

oraz przez 10 stacji pomp odwadniających 57.095 ha :

- gm. Nowy Dwór Gd.   – 3 szt. (pow. odwadniana 25 069 ha)
- gm. Stegna   – 4 szt. (pow. odwadniana 28 053 ha)
- gm. Sztutowo   – 2 szt. (pow. odwadniana 3 837 ha)
- gm. Krynica Morska   – 1 szt. (pow. odwadniana 136 ha)

Żuławska część powiatu pokryta jest rowami melioracji szczegółowych. Ogółem zmeliorowane użytki rolne zajmują 60 % powierzchni powiatu, natomiast łączna długość cieków wodnych w systemie melioracji przekracza 4,5 tysiąca km.

Obecny stan elementów gospodarki wodnej na Żuławach nie zapewnia im dostatecznej ochrony przed powodzią i podtopieniami. Grozi to nieobliczalnymi skutkami dla ludzi, gospodarki i przyrody.

Niezbędne są środki finansowe pochodzące z budżetu Państwa na wykonywanie oraz stały nadzór i utrzymywanie urządzeń przeciwpowodziowych w dobrym stanie technicznym, w tym wykaszanie, bagrowanie, utrzymanie w stałej drożności.

3.5. Powierzchnia ziemi

3.5.1. Stan gleb

Pokrywające teren powiatu nowodworskiego gleby to, poza obszarem Mierzei Wiślanej, mady rzeczne składające się z mineralnych i organicznych materiałów naniesionych przez Wisłę. Gleby te należą do najwyższych klas bonitacyjnych (I-IV). W północnej części powiatu występują gleby bielcowe wytworzone z pisków słabo gliniastych i gliniastych różnego pochodzenia. Na wydmach strefy nadmorskiej występują natomiast gleby słabo wykształcone z piasków morskich i eolicznych wykazujące tendencje rozwojowe w kierunku gleb bielcowych. Zagłębienia i obniżenia zajęte są przez gleby hydrogeniczne, głównie torfowe. Gleby powiatu cechuje duży udział gleb kwaśnych - 38%, gleb lekko kwaśnych - 37% i obojętnych - 18%. Stąd wapnowanie dla 36% obszaru jest konieczne, dla 20% potrzebne, a wskazana dla 1%.

Użytki rolne na terenie powiatu zajmują 38 500 ha, z tego na grunty orne przypada 33 514 ha. Są one jednak w znacznej większości średnio trudne i trudne do uprawy ze względu na zwięzły skład mechaniczny i gęstą sieć rowów. Ich urodzajność zależy przede wszystkim od uregulowania stosunków wodno-powietrznych oraz właściwej agrotechniki.

Najważniejsze uprawy to zboża ozime, zboża jare, rzepak i buraki cukrowe.

O warunkach dla rozwoju rolnictwa w powiecie mówi wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wg IUNG w Puławach). Wynosi on (w skali 100 pkt.) w gminie Sztutowo 88,6 pkt., w gminie Stegna 91,2 pkt., w gminie Nowy Dwór Gdański 93,9 pkt i w gminie Ostaszewo 97,2 pkt.

Produktywność gruntów rolnych na Żuławach jest około dwukrotnie większa od średniej krajowej. W miarę doskonalenia systemu melioracji wodnych, agrotechniki i pozyskiwania coraz to intensywniejszych odmian roślin wydajność gleb powiatu nowodworskiego będzie rosła, uzyskując 2,5 – 3 – krotną przewagę nad średnią krajową.

Wielowiekowa praca mieszkańców doprowadziła do powstania gęstej sieci rowów melioracyjnych, kanałów i obwałowań, co w połączeniu ze stacjami pomp zapewniło odwodnienie terenów depresyjnych. Przystarzały system melioracyjny w postaci gęstej sieci rowów utrudnia wykorzystanie ciężkiego i nowoczesnego sprzętu co wpływa na obniżenie produkcji.

Tab. 2. Struktura użytkowania gruntów w powiecie nowodworskim w 2012 r.

Powiat	Gminy					Razem w powiecie
	Nowy Dwór Gd.	Ostaszewo	Stegna	Sztutowo	Krynica Morska	
Powierzchnia gruntów w ha						
Grunty orne – w tym ugorowane	15823	4165	10538	2951	37	33514 0
Łąki	900	492	964	280	66	2702
Pastwiska	1000	354	689	170	13	2226
Sady i ogrody	18	7	19	11	3	58
Plantacje wieloletnie						0
Razem użytki rolne	17741	5018	12210	3412	119	38500
Lasy i parki	6	1	1734	1790	1599	5130
Grunty pod wodami	20	56		284	320	680
Drogi i powierzchnie pod zabudowaniami	1800	890	3013	5263	8166	19132
Nieużytki	1733	100				1833
Razem grunty nie użytkowane rolniczo	3559	1047	4747	7337	10085	26775
Ogólna powierzchnia	21300	6065	16957	10749	10204	65275

Źródło: BP ODR w Nowym Dworze Gd.

Tab. 3. Klasyfikacja gruntów w powiecie nowodworskim

Powiat	Gminy					Razem w powiecie
	Nowy Dwór Gd.	Ostaszewo	Stegna	Sztutowo	Krynica Morska	
Klasy gleb	pow. w ha	pow. w ha	pow. w ha	pow. w ha	pow. w ha	pow. w ha
Grunty orne	12432,0	3608,0	8688,0	2358,0	37,0	27123,0
I	379,0	127,0	236,0			742,0
II	4647,0	1854,0	1256,0	344,0		8101,0
IIIa	3985,0	938,0	2706,0	1001,0		8630,0
IIIb	1772,0	283,0	2671,0	671,0	16,0	5413,0
IVa	1077,0	239,0	1054,0	240,0	9,0	2619,0
IVb	408,0	115,0	478,0	41,0	3,0	1045,0
V	158,0	47,0	203,0	45,0	2,0	455,0
VI	6,0	5,0	79,0	16,0	7,0	113,0
VIz	0,0		5,0			5,0
Użytki rolne	5365,0	1375,0	3504,0	1052,0	81,0	11377,0
I	129,0	4,0	9,0			142,0
II	3403,0	977,0	966,0	381,0	2,0	5729,0
III	853,0	239,0	1856,0	467,0	32,0	3447,0
IV	766,0	110,0	524,0	163,0	36,0	1599,0
V	168,0	34,0	101,0	25,0	2,0	330,0
VI	46,0	11,0	48,0	16,0	9,0	130,0
VIz						0,0
Razem	17797,0	4983,0	12192,0	3410,0	118,0	38500,0

[Źródło: BP ODR w Nowym Dworze Gd.]

Ilość gospodarstw rolnych w powiecie w 2012 r. wynosiła 1 524. Przeważają gospodarstwa małe i średnie, przy niewielkim udziale gospodarstw wielkoobszarowych.

Za główne zagrożenia dla gleb powiatu uznaje się:

- intensywne rolnictwo
- zanieczyszczenie wynikające z rolniczego korzystania
- erozję wietrzną i wodną
- zły stan melioracji podstawowych i szczegółowych
- lokalizację przy drogach o dużym natężeniu pojazdów.

3.5.2. Gospodarka odpadami

Zasady gospodarki odpadami w powiecie regulowały ustalenia zaktualizowanego Planu Gospodarki Odpadami dla powiatu nowodworskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016 przyjętego uchwałą Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 27

kwietnia 2010 roku. Powyższy Plan obejmował wszystkie rodzaje odpadów powstających na obszarze powiatu w tym odpady komunalne oraz przywożone na jego obszar

Po zmianie przepisów ustawy o odpadach (wprowadzonej ustawą z dnia 1 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (t.j. Dz. U. z 2012, poz. 391)), od 1 stycznia 2012 r. zasady te przejęły plany wojewódzkie.

Gospodarka odpadami komunalnymi należy do obowiązków gmin, które zobowiązane są do ustalenia zasad utrzymania porządku i czystości na swoim terenie, uchwalając stosowne regulaminy.

W dniu 1 stycznia weszła w życie ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, która nałożyła na gminy obowiązek zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Nowe regulacje dotyczą między innymi obowiązku selektywnej zbiórki odpadów komunalnych następujących frakcji: papier i tektura, tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady ulegające biodegradacji, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte: baterie, akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny, opony oraz odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe.

Wszystkie gminy wchodzące w skład powiatu nowodworskiego wprowadziły z dniem 1 lipca 2013 r. system zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami i posiadają aktualne regulaminy czystości i porządku.

W roku 2012 na terenie powiatu nowodworskiego wytworzono 8 384,70 Mg odpadów komunalnych, co daje średnio w ciągu roku na mieszkańca 232,4 kg, w tym:

- Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański – 225 kg
- Miasto Krynica Morska – 881 kg
- Gmina Ostaszewo – 31 kg
- Gmin Stegna – 181 kg
- Gmina Sztutowo – 295 kg

Zgodnie z Krajowym Programem Gospodarki Odpadami 2010 podstawę gospodarki odpadami powinny stanowić zakłady zagospodarowania odpadów o przepustowości wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego minimum przez 150 tys. mieszkańców. Powiat nowodworski nie posiada na własnym terenie składowiska, wytworzone odpady komunalne przyjmowane są przez Zakład Utylizacji Odpadów Stałych „Rokitki” w Tczewie. Zakład ten wchodzi w skład Regionu Wschodniego

gospodarki odpadami jako jednego z 7-miu regionów funkcjonujących na terenie województwa pomorskiego zgodnie z podziałem zawartym w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018”. W ramach Regionalnego Systemu Gospodarki Odpadami Tczew zaprojektowano wykonanie Stacji przeładunkowej odpadów w Stegnie, będącej obiektem transportu dwustopniowego dla obsługi rejonu: Stegny, Krynicy Morskiej, Sztutowa, Ostaszewa i Nowego Dworu Gdańskiego. Będzie ona punktem przeładunkowym dla całego strumienia odpadów zmieszanych oraz odpadów zbieranych selektywnie.

Na terenie powiatu brak jest mogiłników odpadów zawierających PCB, spalarni i kompostowni odpadów. Funkcjonują natomiast instalacje do odzysku odpadów w takich zakładach jak:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „Tuga” w Nowym Dworze Gdańskim
- Zakład Ślusarski Export-Import Wytwarzanie Akcesorii Meblowych i Nagrobkowych w Ostaszewie
- PPUiH „U Stasia” Stanisław Fierek w Nowym Dworze Gdańskim
- Szymański Bogdan Handel Hurtowy Materiałami Budowlanymi w Sztutowie

Ilość odzyskanych odpadów z w/w instalacji wyniosła w 2012 r. - 31 581,82 Mg.

Zagadnieniem istotnym w skali powiatu i województwa jest usuwanie wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z wymogami UE oraz *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* wyroby te muszą ulec demontażowi i unieszkodliwieniu do roku 2032. Wszystkie gminy z terenu powiatu posiadają uchwalane programy usuwania azbestu:

- Miasto i Gmina Nowy Dwór Gd. – data przyjęcia 06 grudnia 2007 r.
- Miasto Krynica Morska – data przyjęcia 24 września 2009 r.
- Gmina Ostaszewo – data przyjęcia 19 grudnia 2012 r.
- Gmina Stegna – data przyjęcia 22 stycznia 2010 r.
- Gmina Sztutowo – data przyjęcia 28 marca 2008 r.

Zgodnie ze stanowiskiem Zakładu Higieny Komunalnej Państwowego Zakładu Higieny azbest jest substancją o udokumentowanym działaniu rakotwórczym. Szkodliwość wyrobów zawierających azbest wynika bezpośrednio z faktu uwalniania pyłu azbestowego do powietrza w trakcie eksploatacji wyrobu, jego konserwacji, destrukcji, starzenia, usuwania i przemieszczania. Należy jednak podkreślić, że szkodliwe oddziaływanie tego minerału odnosi się do azbestu zawartego w powietrzu i do wziewnej drogi narażenia. Brak jest dowodów na

szkodliwy wpływ włókien azbestowych dostających się do organizmu drogą pokarmową, w tym obecnych w wodzie przeznaczonej do spożycia. Rury azbestowo-cementowe stosowane w instalacjach wodociągowych, mogą być źródłem narażenia na azbest podczas usuwania awarii, gdy dochodzi do ich odsłaniania i odcinania fragmentu przewodu. Ekspozycja taka ma charakter krótkotrwały.

3.6. Powietrze atmosferyczne

3.6.1. Klimat

Powiat nowodworski położony jest w strefie klimatu umiarkowanego morskiego, będącego pod wyraźnym wpływem Bałtyku z przewagą wiatrów z kierunków zachodnich i północno-zachodnich.

Klimat jest kształtowany przez masy powietrza. Dominująca cyrkulacja zachodnia sprawia, że najczęściej napływają tu masy polarno-morskie, które przynoszą powietrze wilgotne, powodując w zimie odwilże, wzrost zachmurzenia i opady śniegu lub deszczu. Przy układach wyżowych napływają suche masy powietrza polarno-kontynentalnego, przynosząc zimą mroźną pogodę bez opadów, a latem słoneczną i suchą.

Ważnym składnikiem klimatu jest również wilgotność powietrza. Średnia roczna wilgotność powietrza wynosi około 84%, a jej najwyższe wartości przypadają na miesiące zimowe: listopad, grudzień, natomiast najniższe występują w czerwcu i lipcu. O wysokiej wilgotności powietrza decyduje płytkie zaleganie wód gruntowych i gęsta sieć rowów melioracyjnych oraz cieków wodnych. Takie warunki wilgotnościowe sprzyjają tworzeniu się mgieł.

Opady letnie są tu krótkotrwałe lecz o dużym natężeniu co powoduje, że osiągają wysokie wartości, natomiast opady zimowe są długotrwałe i charakteryzują się małym natężeniem.

Średnia temperatura stycznia wynosi $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$, średnia temperatura lipca $+18\text{ }^{\circ}\text{C}$. Widoczny jest ochładzający wpływ wód Bałtyku i Zalewu Wiślanego w miesiącach wiosennych i letnich. Suma opadów atmosferycznych w okresie listopad - kwiecień wynosi 200 mm, w półroczu maj – październik od 400 mm w części zachodniej do 450 mm w części wschodniej.

Na klimat powiatu nowodworskiego mają też wpływ takie czynniki jak:

- położenie w delcie Wisły stanowiącej zakończenie doliny Wisły
- sąsiedztwo Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego,
- płaskie ukształtowanie powierzchni,
- położenie depresyjne z bogatą siecią hydrograficzną.

3.6.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza i ocena jakości

Emisja przemysłowa

Na terenie powiatu nowodworskiego brak jest większych zakładów przetwórczych i przemysłowych, które miałyby zdecydowany wpływ na poziom emisji substancji niebezpiecznych do powietrza. Największy udział w emisji zanieczyszczeń ma PEC w Nowym Dworze Gdańskim.

W związku z powyższym, powiat charakteryzuje najmniejsza emisja zanieczyszczeń przemysłowych w skali województwa.

Emisja komunikacyjna

Istotnym źródłem emisji do powietrza na terenie powiatu są liniowe źródła zanieczyszczeń, czyli drogi po których odbywa się intensywny ruch samochodów emitujących zanieczyszczenia do atmosfery. W wyniku spalania paliw przez pojazdy mechaniczne do atmosfery trafiają: tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek węgla i węglowodory. Emitowane są również pyły zawierające związki ołowiu, kadmu, niklu, miedzi itp.

Przez teren powiatu nowodworskiego przebiega droga krajowa nr 7 będąca jednym z ważniejszych szlaków komunikacyjnych w Polsce prowadzącym z Gdańska przez Warszawę do granicy ze Słowacją w Chyżnem i droga nr 55 relacji Grudziądz - Nowy Dwór Gdański oraz drogi wojewódzkie: nr 501 Mikoszewo - Krynica Morska - Nowa Karczma i nr 502 Stegna - Nowy Dwór Gdański.

Powyższy system komunikacyjny stwarza zagrożenie dla stanu jakości powietrza głównie z tytułu transportu tranzytowego pojazdów ciężkich, dodatkowo stanowiącym źródłem emisji w okresie letnim są samochody osobowe.

Emisja niska

Emisja do powietrza pyłów i gazów pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych, zwana emisją niską, ma w powiecie nowodworskim istotny wpływ na stan sanitarny powietrza i dotyczy znacznej jego części. Scentralizowane źródła ciepła występują zwykle przy zespołach budynków zamieszkania zbiorowego (wspólnoty, spółdzielnie, PEC w Nowym Dworze Gdańskim i inne) oraz w zakładach. Nie mniej głównym sposobem ogrzewania szczególnie mieszkań są piece węglowe, w których spalanie węgla odbywać się może w sposób nieefektywny najczęściej węglem tanim. Ma to swoje odzwierciedlenie we wzroście stężeń dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego w sezonie grzewczym.

Na taki stan rzeczy wpływ ma charakter powiatu i jego zabudowa oraz zasobność jego mieszkańców. W ostatnim czasie obserwuje się przechodzenie na opalanie domostw gazem, w związku z rozbudową sieci, jednak nadal głównym sposobem ogrzewania są piece węglowe. Decyduje o tym:

- duży udział obszarów wiejskich,
- rozproszona zabudowa,
- przewaga zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej nad blokową,
- nikła sieć gazowa,
- duże bezrobocie, a w ślad za tym ograniczone środki finansowe .

Niska emisja z palenisk domowych jest ważnym i jednocześnie trudnym do ograniczenia zagadnieniem. Potencjalne możliwości jej minimalizacji daje rozwój gazyfikacji oraz przyłączenie do sieci c.o. nowych odbiorców w ramach rezerw mocy w scentralizowanych systemach grzewczych.

Ocena jakości powietrza atmosferycznego

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych oraz przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Tak więc, o stężeniu zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze powiatu nowodworskiego decyduje stopień koncentracji i wielkość źródeł emisji zanieczyszczeń, warunki rozprzestrzeniania się oraz wpływ zanieczyszczeń pochodzących spoza jego terenu.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach obowiązku wynikającego z art. 89 i 90 ustawy - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) dokonuje corocznej oceny poziomów substancji w powietrzu oraz klasyfikacji stref, które niezwłocznie przekazuje Zarządowi Województwa Pomorskiego. Ocena przeprowadzana jest na podstawie danych z monitoringu powietrza atmosferycznego realizowanego w ramach sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Szczegóły dotyczące jej wykonania zawarte są w przepisach wykonawczych.

Dla potrzeb oceny wykorzystuje się wyniki badań z systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Oprócz badań prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku uwzględniono również wykonywane przez Agencję Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA S.A. w Starogardzie Gdańskim.

W celu oceny jakości powietrza oraz uchwalania i realizacji programów jego ochrony na terenie kraju ustanowione zostały strefy. Od roku 2010 funkcjonuje nowy układ stref wyznaczony w oparciu o podział administracyjny kraju. Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców stanowią jedną strefę, zaś pozostałe obszary leżące w granicach danego województwa są strefą odrębną. W związku z tym ilość stref w województwie pomorskim została zmniejszona z 8 do 2. Aktualnie jedna to aglomeracja trójmiejska obejmująca Gdańsk, Gdynię i Sopot, druga zaś zwana strefą pomorską obejmuje pozostałą część województwa, w skład której wchodzi m.in. powiat nowodworski.

W ocenach prowadzonych pod kątem spełnienia kryteriów ochrony zdrowia uwzględnia się:

- dwutlenek siarki SO_2 ,
- dwutlenek azotu NO_2 ,
- tlenek węgla CO ,
- benzen C_6H_6 ,
- ozon O_3 ,
- pył PM_{10} ,
- ołów Pb w PM_{10} ,
- arsen As w PM_{10} ,
- kadm Cd w PM_{10} ,
- nikiel Ni w PM_{10} ,
- benzo(a)piren BaP w pyle PM_{10} ,
- pył $PM_{2,5}$.

Oceny pod kątem spełnienia kryteriów ochrony roślin dokonuje się w oparciu o wskaźniki takie jak:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Funkcjonujące w kraju klasy stref prezentuje niniejsza tabela.

Tab. 4. Klasy stref oraz odpowiadające im wymagane działania

Poziom stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
Nie przekracza poziomu dopuszczalnego*	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
Mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji	B*	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego, - określenie przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego substancji w powietrzu, podjęcie działań w celu zmniejszenia emisji substancji
Przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego, powiększonego o margines tolerancji - opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego w wyznaczonym terminie

*od 1.01.2010 dotyczy tylko pyłu PM_{2,5}

[Źródło: www.infoeko.pomorskie.pl]

Klasyfikację strefy pomorskiej ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia przedstawia poniższe zestawienie pochodzące z Rocznej oceny jakości powietrza w województwie pomorskim - Raport za rok 2012 opracowany przez WIOŚ w Gdańsku.

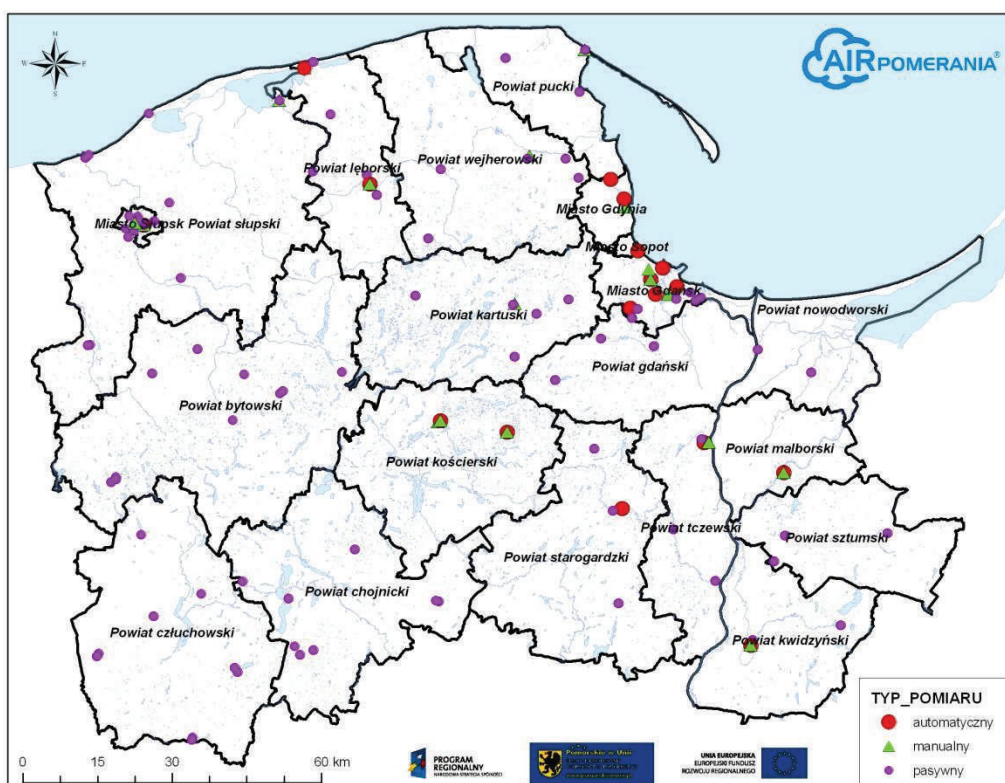
Tab. 5. Klasyfikacja stref województwa pomorskiego Z UWZGLĘDNIENIEM PARAMETRÓW KRYTERIALNYCH pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy											Uwagi	
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P		O ₃
Strefa pomorska	PL.22.02	A	A	C	B	A	A	A	A	A	A	C	C (D2)	niedotrzymane poziomy dla pyłu PM ₁₀ , docelowe dla benzo(a)pirenu (2013 r) dla ozonu długoterminowy (2020)

[Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 r. - WIOŚ Gdańsk]

Według informacji zawartej na stronie www.infoeko.pomorskie.pl w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie pomorskim pod względem ochrony zdrowia za rok 2012 opracowanej przez WIOŚ Gdańsk powiat nowodworski włączono do strefy pomorskiej i zakwalifikowano do klasy A (poziom stężeń analizowanych zanieczyszczeń nie przekracza wartości dopuszczalnej) pod kątem ochrony zdrowia dla wszystkich zanieczyszczeń oprócz poziomu pyłu PM10 (przekroczenia w miastach – Kościerzyna, Lębork, Starogard, Wejherowo), pyłu PM2,5 – klasa B i docelowego poziomu benzo(a)pirenu w pyłe PM10-klasa C (przekroczenia: Słupsk, Kościerzyna, Liniewo Kościerskie, Kwidzyn, Malbork, Lębork, Władysławowo, Wejherowo), dla O₃ – przekroczenie: Liniewo Kościerskie oraz zagrożone poziomy celów długoterminowych (r. 2020) do klasy D2 we wszystkich punktach pomiarowych.

Rys. 8. Rozmieszczenie stacji pomiarowych na terenie województwa pomorskiego

Wielkość emisji na terenie powiatu nowodworskiego z dużych i średnich źródeł, na podstawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska za 2012 rok, prezentuje poniższa tabela.

Tab. 6. Suma emisji zanieczyszczeń z terenu powiatu nowodworskiego w 2012 r.

SUMA EMISJI [Mg/r] (Emisja z dużych i średnich źródeł według opłat powyżej 2000 zł)	
dwutl. siarki	30,50
dwutl. azotu	16,74
tlenek węgla	75,82
dwutl. węgla	13498,98
pył	17,53
sadza	1,15
RAZEM	13640,76
Suma gazów	13622,07
Suma pyłów	18,68

[Źródło: INFOEKO]

Wyniki pomiarów zanieczyszczeń na terenie powiatu nowodworskiego wykonanych przez WIOŚ Gdańsk obrazuje tabela 8 i 9.

Tab. 7. Zestawienie wyników pomiarowych 2011

Strefa	Pomiar	Miasto	Średnia µg/m ³	Maks. µg/m ³	Pokr. %	Klasa		
						a	24	h
SO ₂	pasyny	Nowy Dwór Gdański	9,8	22,4(m)	83	A		
NO ₂	pasyny	Nowy Dwór Gdański	15	26,7(m)	83	A		
benzen	pasyny	Nowy Dwór Gdański	2,5		83	A		

[Źródło: www.infoeko.pomorskie.pl]

Tab. 8. Zestawienie wyników pomiarowych 2012 [µg/m³]

Strefa	Pomiar	Miasto	Średnia µg/m ³	Maks. µg/m ³	Pokr. %	Klasa		
						a	24	h
SO ₂	pasyny	Nowy Dwór Gdański	5,7	22,8(m)	91	A	A	A
NO ₂	pasyny	Nowy Dwór Gdański	14,2	12,6(m)	92	A		A
benzen	pasyny	Nowy Dwór Gdański	2,8		100	A		

[Źródło: www.infoeko.pomorskie.pl]

KLASYFIKACJA STREF Z UWZGLĘDNIENIEM PARAMETRÓW KRYTERIALNYCH
POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN przedstawiają poniższe zestawienia:

Tab.9. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla SO₂ oraz NO_x pod kątem ochrony roślin.

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa dla obszarów ze względu na poziom dopuszczalny SO ₂	Klasy dla obszarów ze względu na poziom dopuszczalny NO _x
Strefa pomorska	PL2202	A	A

[Źródło: www.gdansk.wois.gov.pl]

Tab. 10. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla O₃ pod kątem ochrony roślin – poziomy docelowe do 2010 r.

Nazwa strefy	Kod strefy	Poziom docelowy dla roku 2010
Strefa pomorska	PL2202	C

[Źródło: www.gdansk.wois.gov.pl]

Tab. 11. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla O₃, pod kątem ochrony roślin - poziomy celów długoterminowych (2020 r.)

Nazwa strefy	Kod strefy	Poziom celów długoterminowych dla roku 2020
Strefa pomorska	PL2202	D2

[Źródło: www.gdansk.wois.gov.pl]

Zaprezentowane wyniki dają podstawę do stwierdzenia, że powiat nowodworski cechuje się dobrym stanem sanitarnym powietrza.

3.7. Ocena klimatu akustycznego

Hałas to dźwięk niepożądany lub szkodliwy dla człowieka, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez hałas rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Do hałasu należą wszelkiego rodzaju szумы, szmery, huki, trzaski. Szkodliwość hałasu zależy od jego natężenia, widma częstotliwości i długotrwałości działania.

Do społecznych skutków oddziaływania hałasu i wibracji należą:

- szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi,
- pogorszenie jakości pracy i spadek aktywności życiowej,
- zwiększenie liczby wypadków przy pracy i w komunikacji,
- zwiększenie zachorowań na chorobę wibracyjną i głuchotę zawodową,
- obniżenie sprawności intelektualnej,
- powstawanie napięć i kłótni między ludźmi,
- obniżenie poczucia bezpieczeństwa, niezależności i komfortu życia

Ochrona przed hałasem jest zapewnieniem najlepszego stanu akustycznego, zwłaszcza obniżenie do hałasu normatywnego i jego utrzymanie na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy hałasu, zależnie od formy zagospodarowania terenu i pory dnia określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826 z późn. zm.). Dopuszczalne natężenie hałasu w ciągu dnia to 60 dB, w nocy 50 dB. Zgodnie z PN w pomieszczeniach mieszkalnych w godz. 6-22 nie może przekraczać 40 dB i 30 dB w godzinach 22-6.

Na terenie powiatu nowodworskiego, niezmiennie od kilku lat, decydujące znaczenie dla odczucia uciążliwości hałasu mają dźwięki powstające w związku z komunikacją samochodową. Przez teren powiatu przebiegają drogi krajowe: nr 7 - jeden z ważniejszych szlaków komunikacyjnych w Polsce prowadzący z Gdańska przez Warszawę do granicy ze Słowacją w Chyżnem i nr 55 relacji Grudziądz - Nowy Dwór Gdański oraz drogi wojewódzkie: nr 501 Mikoszewo - Krynica Morska - Nowa Karczma i nr 502 Stegna - Nowy Dwór Gdański. Istnieje też dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Uzyskiwanie danych oraz ocena i obserwacja zmian stanu akustycznego środowiska jest zadaniem Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez WIOŚ. Natomiast

do obserwacji hałasu i jego pomiarów i wykonywania map akustycznych zobowiązani są zarządzający drogami, liniami kolejowymi i lotniskami.

Odcinek drogi krajowej nr 7 przebiegający przez teren powiatu został objęty *Programem ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013-2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 7 Żukowo - rzeka Nogat, której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N .*

W powyższym dokumencie zawarty został zakres naruszeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku pochodzącego od ruchu pojazdów. Dane dotyczące powiatu nowodworskiego przedstawia poniższa tabela:

Tab. 12. Tereny zagrożone hałasem zlokalizowane w sąsiedztwie analizowanych odcinków drogi krajowej nr 7 objętych zakresem opracowania programu ochrony środowiska przed hałasem.

Lp.	Nazwa odcinka	Orientacyjny kilometr		Strona drogi	Max wartość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami L_{DWN} i L_N .	Priorytet
1	Kieżmak – Nowy Dwór Gdański	44+700	44+770	L + P	5 dB	Niski
2		45+776	45+780	L	10 dB	Niski
3		47+078	47+570	L + P	10 dB	Niski
4		47+611	47+867	L + P	10 dB	Niski
5		50+790	51+050	P	Powyżej 10 dB	Wysoki
6	Nowy Dwór Gdański – rzeka Nogat	56+800	58+500	L	10 dB	Niski
7		58+870	59+000	P	5 dB	Niski
8		61+138	61+816	P	Powyżej 10 dB	Wysoki
9		64+624	65+020	L + P	Powyżej 10 dB	Wysoki
10		65+231	65+360	L + P	10 dB	Niski
11		67+337	67+980	L + P	Powyżej 10 dB	Wysoki
12		68+272	68+346	L	Powyżej 10 dB	Wysoki

Natężenie ruchu pojazdów średnio na dobę wynosiło 17 765 na odcinku Kieżmark – Nowy Dwór Gdański oraz 17 721 na odcinku Nowy Dwór Gdański – rz. Nogat.

Na wysoki poziom hałasu komunikacyjnego narażeni są głównie mieszkańcy terenów położonych wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Należy nadmienić, że ilość użytkowników dróg wzrasta wraz z sezonem letnim. Występuje wówczas wzmożony ruch turystyczny w kierunku Gdańska oraz na Mierzeję Wiślaną.

Chociaż na terenie powiatu przeważa funkcja rolnicza to lokalnie na klimat akustyczny może wpływać hałas przemysłowy wiążący się z działalnością zakładu mleczarskiego „Maluta”, zakładu produkcyjnego „SeCesPol i zakładu drodrabniania kruszyw naturalnych i betonu „Tuga” zlokalizowanych w Nowym Dworze Gdańskim oraz z zakładu obróbki metali „Hydromechanika” i Stoczni „Żuławy” z Piaskowca a także zakładu obróbki metali „Hydromechanika 2” z Groblicy.

Reasumując, klimat akustyczny na terenie powiatu nowodworskiego jest korzystny, z wyjątkiem otoczenia głównych tras komunikacyjnych w tym sezonowo rejonu Mierzei Wiślanej i lokalnie okolic większych zakładów przemysłowych.

3.8. Pola elektromagnetyczne

Zjawisko polegające na wysyłaniu i przekazywaniu na odległość energii nazywamy promieniowaniem. Energia ta może być wysyłana w postaci cząsteczek, ciepła oraz fal elektromagnetycznych.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego (PEM) są m.in. linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia, stacje przekaźnikowe, a także urządzenia coraz powszechniej stosowane w życiu codziennym jak kuchenki mikrofalowe, telefony komórkowe, anteny radionadawcze i telewizyjne, systemy radiokomunikacyjne i komunikacji satelitarnej, komputery, telewizory, lodówki, suszarki do włosów, golarki, łóżka wodne itp.

Linie przesyłowe, nadajniki, instalacje elektryczne i sprzęt gospodarstwa domowego wytwarzają pola zarówno elektryczne jak i magnetyczne. Codzienny kontakt z przedmiotowymi urządzeniami oznacza, że żyjemy w gęstym morzu fal energii elektromagnetycznej zwanych promieniowaniem elektromagnetycznym. Dlatego też obowiązuje szereg przepisów i uregulowań administracyjnych dotyczących zwłaszcza zadań infrastruktury technicznej wytwarzającej pola elektromagnetyczne. Uwzględnienie tejże infrastruktury następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wydawaniu decyzji związanych z lokalizacją instalacji i pozwoleń na budowę, prowadzeniu procedur oceny oddziaływania na środowisko oraz przyjmowaniu zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne.

Na terenie powiatu potencjalnym źródłem promieniowania elektromagnetycznego są nadajniki RTV, stacje bazowe telefonii komórkowej GSM, stacje transformatorowe oraz linie

elektroenergetyczne. Przez jego teren przebiegają dwie linie elektroenergetyczne wysokich napięć 110 kV i 400 kV wokół których występuje pole elektryczne i elektroenergetyczne. Z publikacji pn. Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka, koncepcja całości opracowania, dr inż. Marek Szuba, Biuro Konsultingowo-Inżynierskie EKO-MARK, Warszawa 2008 wynika, że pola elektryczne i elektromagnetyczne występujące wokół linii napowietrznych i stacji elektroenergetycznych są niskiej częstotliwości (50 Hz) i niewielkim wpływem na organizmy żywe, podobnie jak niewielkie są natężenia wokół linii napowietrznych i stacji elektroenergetycznych.

W roku 2011 WIOŚ Gdańsk dokonał pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w 31 miejscach, z czego 2 zlokalizowane były na terenie powiatu nowodworskiego tj. w Sztutowie i w Krynicy Morskiej. W żadnym punkcie pomiarowym na terenie województwa pomorskiego nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów. Średnia arytmetyczna z uśrednionych wartości natężeń wynosi 0,55 V/m, co stanowi 7,9 % wartości dopuszczalnej.

3.9. Walory kulturowe

Obszar powiatu nowodworskiego poza naturalnymi walorami krajobrazu cechuje unikatowa forma krajobrazu kulturowego. Ze względu na wartości historyczne i estetyczne, uznany jest jako predysponowany do objęcia ochroną.

Żuławy Wiślane są szczególnym przypadkiem krajobrazu otwartego, jest to teren o całkowicie równinnej formie ukształtowania. Nieliczne, naturalne wyniesienia terenowe występujące w południowych rejonach są nieuchwytnie dla obserwatora i dlatego, całość sprawia wrażenie rozległej, wręcz niekończącej się równiny. Na tym tle wyraźnie jest odmienny teren Mierzei Wiślanej. Jest to wąski pasm wydm porośniętych lasem sosnowym, zabezpieczający ziemię żuławską przed wodami Zatoki Gdańskiej. Ukształtowanie terenu, będące jednym z elementów krajobrazu stanowi tło dla pozostałych jego elementów.

Ważnym elementem krajobrazotwórczym na terenie powiatu jest woda. Sposób jej ujarzmiania znajduje swoje odbicie w formach przestrzennych.

Do chwili obecnej zachowały się przykłady sztuki inżynierskiej i budowlanej z okresu od XVI do XIX wieku w tym elementy systemu odwadniającego. Istotny wpływ na obecny kształt Żuław miało osadnictwo mennonickie. Od wieków krajobraz Żuław współtworzy człowiek, systematyczne osuszanie tego terenu rozpoczęto pod koniec XII w. Współczesny krajobraz Żuław to bezleśna, prawie płaska powierzchnia, pocięta licznymi, często

obwałowanymi kanałami odwadniającymi, gdzie lustro wody płynącej często znajduje się wyżej niż przylegające pola uprawne i łąki. Charakterystyczne dla tego obszaru są też sztucznie usypane wzniesienia (tzw. terpy), zajęte zazwyczaj przez zabudowania mieszkalno-gospodarcze.

W obszarze powiatu nowodworskiego wiele miejscowości posiada obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego, zwiększające jego atrakcyjność turystyczną, są wśród nich.:

- zespoły pałacowo-parkowe w Stegience i Wiśniówce, domy holenderskie o konstrukcji zrębowej np. we wsi Izbiska i wzdłużne w Jantarze, czy zespół zabytkowych pensjonatów w Krynicy Morskiej
- zespoły sakralne: kościół w Steganie (1682), kościół gotycki w Niedźwiedzicy, Sanktuarium Matki Boskiej Szkaplerznej w Lubieszewie
- budowle inżynierskie: mosty zwodzone np. w Rybinie na Wiśle Królewieckiej i na Szkarpiawie, w Sztutowie na Wiśle Królewieckiej, w Nowym Dworze Gdańskim i Tujsku na Tudzie, śluza w Gdańskiej Głowie z 1895 roku
- zespół fabryczny i wieża ciśnień w Nowym Dworze Gdańskim
- układy ruralistyczne we wsi Drewnica i Żuławki w Gminie Stegna
- specyficzne dla regionu wiatraki w Drewnicy i Palczewie, cmentarze mennonickie w Stawcu i Różewie, latarnia morska w Krynicy Morskiej .

Żuławski krajobraz jest doskonałym połączeniem działalności natury i człowieka, jego poszczególne elementy współgrają ze sobą. Zwiedzając Żuławy nie można oprzeć się urokowi tej nizinnej krainy, w której nic nie jest takie proste jakby się wydawało.

4. SPRECYZOWANIE I OCENA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO I ZABYTKI ZADAŃ UJĘTYCH W PROJEKCIE POŚ PN

Działalność człowieka wiąże się z korzystaniem ze środowiska zarówno w sferze biotycznej jak i abiotycznej. Racjonalne więc i zrównoważone korzystanie z jego zasobów jest podstawą zachowania bezpieczeństwa ekologicznego.

Postępująca urbanizacja, brak infrastruktury technicznej, przemysł, transport i rolnictwo stanowią podstawowe źródło zidentyfikowanych wcześniej i nadal aktualnych zagrożeń.

Najistotniejsze problemy środowiskowe dające podstawę do sformułowania celów i kierunków działań Programu to:

1. Brak odpowiedniej ilości sieci kanalizacji sanitarnej odbierającej i kierującej ścieki na wysokosprawne oczyszczalnie,
2. Potrzeba modernizacji i podnoszenia efektywności pracy oczyszczalni komunalnych,
3. Przeróbka i zagospodarowanie osadów ściekowych,
4. Nie przyłączanie domostw do zrealizowanych odcinków kanalizacji sanitarnej,
5. Brak odpowiedniej ilości oraz odpowiednio sprawnej sieci kanalizacji deszczowej,
6. Emisja gazów, pyłów i hałasu spowodowana dużym natężeniem ruchu drogowego szczególnie w okresie letnim podczas sezonu turystycznego,
7. Niska emisja (brak scentralizowania lub częściowe scentralizowanie źródeł ciepła) spowodowana w pewnym stopniu charakterem terenu (teren rolniczy z zabudową zagrodową) oraz brakiem źródeł alternatywnych (gaz, energia odnawialna - solary, ciepło ziemi),
8. Wycinka drzew i krzewów (samowolna lub za zgodą organów, często na opał - potrzebny stały nadzór zarządców dróg nad stanem drzew przydrożnych.),
9. Spalanie odpadów w paleniskach domowych – brak świadomości o zagrożeniu własnego zdrowia i zanieczyszczeniu powietrza,
10. Wyrzucanie odpadów przez ludność miejscową i turystów poza posesje najczęściej pozostawianie przy drogach, w miejscach odludnych lub w lesie,
11. Elektrownie wiatrowe jako źródło konfliktu (kontrowersyjne lokalizacje, oddziaływanie na ludzi, zwierzęta, krajobraz - powinny być umiejscawiane w sposób przemyślany zgodnie z mpzp uwzględniając wolę mieszkańców),

12. Kontrowersyjny zamysł przekopu Mierzei Wiślanej stanowiący źródło konfliktu i obaw stworzenia z Krynicy Morskiej wyspy oraz szeregu niebezpieczeństw natury przyrodniczej i technicznej w stosunku do oczekiwanych korzyści,
13. Zabudowywanie terenów leśnych i naturalnych szlaków migracji zwierzyny dzikiej powodujące brak możliwości swobodnego przemieszczania się i powstawania lokalnych problemów (zbuclowane trawniki miejskie, wałęsające się między domostwami dzikie zwierzęta, wypadki drogowe zwierząt z pojazdami mechanicznymi),
14. Dokarmianie zwierząt dziko żyjących stąd narażenie na ich obecności w terenie zurbanizowanym, niszczenie mienia, niebezpieczeństwo ataku lub chorób odzwierzęcych,
15. Problemy z jakością i ilością wody (szczególnie w sezonie turystycznym na obszarze Mierzei Wiślanej) wskutek wzmożonego rozbioru wody,
16. Racjonalna gospodarka wodą w okresie wzmożonego ruchu turystycznego szczególnie w Krynicy Morskiej,
17. Wypalanie trzcinowisk i użytków ekologicznych,
18. CWŻ – wodociąg azbestowo-cementowy (kosztowna wymiana),
19. Niedostateczne zaplecze sanitarne obszarów użytkowanych turystycznie,
20. Brak ścieżek rowerowo-pieszonych szczególnie na Mierzei Wiślanej dających możliwość bezpiecznego poruszania się zarówno rowerzystom oraz pieszym jak i kierowcom samochodów,
21. Rewitalizacja szlaków wodnych z niezbędną infrastrukturą,
22. Niszczenie wałów przeciwpowodziowych przez bobry,
23. Zły stan urządzeń przeciwpowodziowych – niezbędne środki na remonty i naprawę wałów przeciwpowodziowych,
24. Niedostatecznie dobry stan urządzeń melioracyjnych spowodowany brakiem środków finansowych oraz odpowiedzialności części rolników za stan melioracji szczegółowych,
25. Kłusownictwo i szkodnictwo rybne,
26. Problemy z parkowaniem pojazdów na Mierzei Wiślanej w okresie letnim w skutek braku odpowiedniej ilości miejsc parkingowych.

Powyższe problemy stanowiły podstawę do sformułowania celów i kierunków działań. Przewidziane do realizacji zadania w ramach poszczególnych celów POŚ PN, zarówno w sferze inwestycyjnej jak i pozainwestycyjnej zostały poddane ocenie pod kątem możliwych oddziaływań na środowisko, w tym zdrowie ludzi oraz dziedzictwo kulturowe. Próbę identyfikacji i oceny potencjalnych pozytywnych i negatywnych oddziaływań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych, przedstawionych poniżej w formie tabelarycznej. Wpływ określono jako:

- + pozytywny
- negatywny
- 0 neutralny
- +/- zarówno pozytywny jak i negatywny

Z uwagi na fakt, że planowane przedsięwzięcia dotyczyły będą terenów zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie, użytkowanych rolniczo, czy też obszarów przyrodniczo cennych ich oddziaływanie będzie zróżnicowane. Brak dokładnych informacji o lokalizacji i sposobie prowadzenia przedsięwzięć wynikających z projektu Programu sprawia, że w niniejszym opracowaniu wskazano jedynie potencjalne skutki środowiskowe, związane z poszczególnymi zadaniami, na etapie ich eksploatacji z pominięciem okresu realizacji stanowiącego okres przejściowy.

Zakres działań i zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych do realizacji na terenie powiatu nowodworskiego skutkował będzie poprawą stanu środowiska. Większość spraw dotyczyła będzie kontynuacji prac z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, zagadnień przeciwpowodziowych. Niektóre z zadań mogą mieć aspekt zarówno pozytywny jak i negatywny. I tak zadaniami, które z jednej strony są niezbędne do przeprowadzenia z drugiej będą mogły wywrzeć niekorzystny wpływ na krajobraz, to między innymi: budowa wałów przeciwpowodziowych, elektrowni wiatrowych, biotechniczne zabezpieczenie brzegów, czy też instalacja ekranów akustycznych wzdłuż dróg.

Lp.	Zadanie	Przyroda i krajobraz	Powierzchnia ziemi i gleba	Wody	Powietrze i klimat	Dziedzictwo kulturowe	Zdrowie ludzi i warunki życia
I CEL PERSPEKTYWICZNY - „ŚRODOWISKO DLA ZDROWIA - POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO”							
1. Cel średniookresowy - Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych							
1.1	Budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z systemami przeróbki osadów ściekowych dla aglomeracji od 2000 do 15000 RLM (<i>gmina – miasto Nowy Dwór Gdański plus inne samorzady gminne</i>).	+	+	+	0	0	+
1.2	Realizacja przedsięwzięć na rzecz wyposażania aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej, a dla zabudowy rozproszonej, przy uwzględnieniu warunków gruntowo-wodnych i ekonomicznych, w indywidualne systemy oczyszczania lub gromadzenia ścieków (<i>samorządy gminne, indywidualni inwestorzy</i>)	+	+	+	0	0	+
1.3	Budowa nowych oraz rozbudowa lub przebudowa istniejących systemów zbiorczej kanalizacji sanitarnej (<i>samorządy gminne, CWŻ, przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne</i>)	+	+	+	0	0	+
1.4	Egzekwowanie obowiązku przyłączenia budynku do sieci kanalizacji sanitarnej z chwilą jej wybudowania (<i>samorządy gminne</i>)	+	+	+	0	0	+
1.5	Budowa i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami oczyszczającymi (<i>samorządy gminne</i>)	+	+	+	0	0	+
1.6	Realizacja inwestycji mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja urządzeń uzdatniających i sieci wodociągowych (<i>samorządy gminne, CWŻ, przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyj.</i>)	+	+	+	0	0	+
1.7	Promowanie działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu i fosforu ze źródeł rolniczych – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej (<i>PODR, samorząd powiatowy i samorzady gminne</i>)	+	+	+	0	0	+
2. Cel średniookresowy - Poprawa i utrzymanie standardów jakości środowiska wpływających na warunki zdrowotne							
2.1	Centralizacja i modernizacja źródeł ciepła dla ograniczenia niskiej emisji	+	+	+	+	0	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU NOWODWORSKIEGO NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ 2017-2020

	<i>(samorządy gminne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, indywidualni inwestorzy)</i>						
2.2	Sukcesywna rezygnacja z kotłowni węglowych na rzecz paliw mniej uciążliwych dla środowiska oraz korzystanie z odnawialnych źródeł energii <i>(samorządy gminne, władający budynkami, przedsiębiorstwa ciepłownicze, indywidualni inwestorzy)</i>	+/-	+	+	+	0	+
2.3	Rozbudowa sieci dystrybucji gazu ziemnego <i>(przedsiębiorstwa dystrybucji gazu, indywidualni odbiorcy, samorządy gminne)</i>	+	0	0	+	0	+
2.4	Rewitalizacja i rozwój infrastruktury transportu kolejowego i wodnego <i>(spółki i przedsiębiorstwa przewozowe, PKP, samorządy gminne)</i>	+/-	0	+/-	+	0	+
2.5	Promowanie i wspieranie rozwiązań pozwalających na ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń oraz hałasu pochodzących z transportu komunikacyjnego <i>(samorządy gminne, instytucjonalni przewoźnicy, zarządy infrastruktury przewozowej)</i>	0/-	0	0	0	0	+
2.6	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych <i>(samorządy gminne, właściciele obiektów)</i>	0	0	0	+	0	+
2.7	Upowszechnianie stosowania odnawialnych źródeł energii (OZE) <i>(samorządy gminne, samorząd powiatowy)</i>	+/-	0	+	+	0	+
2.8	Lokalizowanie obiektów emitujących pola elektromagnetyczne w miarę możliwości z dala od zabudowy mieszkaniowej <i>(inwestorzy, RDOŚ, WIOŚ, SANEPID, ARMAAG, samorządy gminne, samorząd powiatowy).</i>	0	0	0	0	0	+
2.9	Monitoring środowiska <i>(Nadleśnictwo Elbląg, ZPK, WIOŚ, SANEPID, ARMAAG).</i>	+	+	+	+	0	+
2.10	Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania w otoczeniu obiektów, instalacji, infrastruktury transportowej, gdzie mimo zastosowania najlepszych dostępnych technik i technologii nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska <i>(inwestorzy, samorząd powiatowy)</i>	+	+	+	+	0	+
3. Cel średniookresowy - Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami							
3.1	Objęcie przez gminy wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi <i>(samorządy gminne)</i>	+	+	+	+	0	+
3.2	Rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych <i>(samorządy gminne)</i>	+	+	+	+	0	+
3.3	Kontynuacja i zakończenie budowy regionalnego systemu instalacji	+	+	+	+	0	+

	przetwarzania odpadów komunalnych, realizujących kompleksowe zagospodarowanie odpadów (<i>samorządy gminne – związki gmin, podmioty gospodarki odpadami</i>)						
3.4	Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest w tym eternitowych pokryć dachowych (<i>samorządy gminne, indywidualni mieszkańcy, spółdzielnie wspólnoty i inni zarządcy budynków</i>)	0	0	0	0	0	+
3.5	Działania na rzecz ochrony powierzchni ziemi przed odpadami (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ZPK</i>).	+	+	+	+	0	+
4. Cel średniokresowy - Ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi							
4.1	Realizacja programu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław 2030” (<i>ZMiUW WP, samorząd powiatowy, RZGW</i>)	0/-	0	+	0	+	+
4.2	Budowa, modernizacja i utrzymanie systemu urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz urządzeń przeciwpowodziowych (<i>samorządy gminne, spółki wodne, ZMiU WP, samorząd powiatowy, RZGW, Urząd Morski, właściciele gruntów rolnych</i>).	0/-	0	+	0	+	+
4.3	Przeciwdziałanie zabudowie terenów zagrożonych powodzią (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, Urząd Morski</i>).	0	0	+	0	+	+
4.4	Wspieranie działań na rzecz likwidacji skutków wypadków i katastrof (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg</i>)	+	+	+	0	+	+
II CEL PERSPEKTYWICZNY - „WZMOCNIENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM ORAZ PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA”							
5. Cel średniokresowy – Wykształcenie proekologicznych postaw mieszkańców i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska							
5.1	Wspieranie i prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa (konkursy, prelekcje, wystawy, szkolenia i inne) podejmowane przez instytucje i organizacje (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, ZPK, Nadleśnictwo Elbląg, PODR, szkoły, organizacje społeczne</i>).	0	0	0	0	0	0
5.2	Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych centrów informacji i edukacji ekologicznej (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>)	0	0	0	0	0	0
5.3	Współpraca samorządu z mediami oraz szkołami w zakresie promocji wiedzy i zachowań proekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem problematyki ochrony obszarów NATURA 2000 (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>)	0	0	0	0	0	0

5.4	Preferowanie czynnego wypoczynku i turystyki kwalifikowanej poprzez właściwą organizację zaplecza turystycznego (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>)	0	0	0	0	0	0
5.5	Przedstawianie problematyki ekologicznej na powiatowej i gminnych stronach internetowych (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>)	0	0	0	0	0	0
6. Cel średniookresowy – Rozwój świadomego uczestnictwa społeczeństwa w podejmowaniu decyzji środowiskowych i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska							
6.1	Zapewnienie szerokiego udziału lokalnej społeczności w debatach ekologicznych poprzedzających podejmowanie ważniejszych decyzji administracyjnych, dot. planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, planów zagospodarowania przestrzennego, programów ochrony przyrody szczególnie na obszarach NATURA 2000 i innych (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg</i>).	0	0	0	0	0	0
7. Cel średniookresowy – Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska							
7.1	Wspieranie powstawania i rozwoju inicjatyw małych i średnich gospodarstw rolnych w zakresie wdrażania produktów proekologicznych (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, PODR</i>)	0	0	0	0	0	0
7.2	Wspieranie rozwoju sieci placówek detalicznego obrotu produktami pochodzącymi z certyfikowanych gospodarstw i przetwórci ekologicznych (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>)	0	0	0	0	0	0
7.3	Wspieranie projektów w zakresie ekoinnowacyjności gospodarstw rolnych i przetwórstwa żywności, przy współpracy z innymi instytucjami (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>)	0	0	0	0	0	0
III CEL PERSPEKTYWICZNY - „OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODY”							
8. Cel średniookresowy – Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000							
8.1	Podejmowanie działań na rzecz utrzymania naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo (drzewostanu, ryb) z wykorzystaniem programów rolno środowiskowych (<i>Nadleśnictwo Elbląg, samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>)	+	+	+	+	+	+
8.2	Wzmocnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym tworzenie przejść dla zwierzyny dzikiej w miejscach kolizji z drogami, a także zabezpieczenie stref	+	0	0	0	0	0

	powietrznych głównych tras przelotu ptaków oraz uwzględnienie przebiegu tych korytarzy w dokumentach prawa miejscowego (<i>inwestorzy, samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ZPK</i>).						
8.3	Przywracanie pierwotnego charakteru żuławskiego poprzez odtwarzanie charakterystycznego dla regionu układu architektoniczno-urbanistycznego, a także rewitalizacja substancji zadrzewieniowej (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ZPK, właściciele gruntów, Wojewódzki Konserwator Przyrody, lokalne stowarzyszenia</i>)	+	0	0	0	+	0
8.4	Zapewnienie spójności systemu korytarzy ekologicznych w regionie i powiązanie ich z istniejącymi formami ochrony przyrody (<i>inwestorzy, samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg, ZPK, Wojewódzki Konserwator Przyrody</i>).	+	0	0	0	0	0
8.5	Działania na rzecz poprawy stanu i renaturalizacji cennych oraz szczególnie wrażliwych ekosystemów wodnych i od wody zależnych (<i>RZGW, Urząd Morski, ZMiUW WP, ZPK, Nadleśnictwo Elbląg</i>)	+	+	+	+	+	+
8.6	Wspieranie i promocja turystyki kwalifikowanej (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy</i>).	0	0	0	0	0	0
9. Cel średniookresowy – Zwiększenie powierzchni leśnych i wzrost ich różnorodności biologicznej oraz zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych.							
9.1	Zalesianie nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych oraz gruntów zrekultywowanych, (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg ARiMR, właściciele gruntów</i>)	+	+	+	+	+	+
9.2	Wprowadzenie, w ramach prawa miejscowego, ustaleń ograniczających możliwość zmiany sposobu użytkowania terenów zadrzewionych, podmokłych i torfowisk w celu wykorzystania ich na cele budowlane oraz rolne (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, Nadleśnictwo Elbląg</i>)	+	0	+	0	0	0
9.3	Utrzymanie naturalnej różnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo i promowanie proekologicznych upraw rolnych z wykorzystaniem programów rolno środowiskowych (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, PODR, Nadleśnictwo Elbląg, ARiMR</i>).	+	+	+	+	+	+
9.4	Promowanie odbudowy zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz propagowanie ochrony istniejących i zakładania nowych użytków zielonych (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, ZDP</i>)	+	0	0	0	0	+

IV CEL PERSPEKTYWICZNY - „ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, WODY I ENERGII”							
10. Cel średniokresowy – Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych oraz ochrona zbiorników wód podziemnych jako ważnego źródła zaopatrzenia ludności w wodę.							
10.1	Racjonalne korzystanie z wód podziemnych, zapewnienie zachowania równowagi pomiędzy poborem i zasilaniem (<i>samorządy gminne, samorząd powiatowy, właściciele ujęć, korzystający ze środowiska</i>)	0	0	+	0	0	0
10.2	Tworzenie stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia oraz ograniczanie dopływu zanieczyszczeń w rejon ujęcia (<i>właściciele ujęć, RZGW, samorząd powiatowy</i>)	0	0	+	0	0	0
11. Cel średniokresowy – Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych							
11.1	Wspieranie budowy urządzeń i instalacji służących do wytwarzania i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniających warunki przyrodnicze (korytarze wędrówek ptaków) i krajobrazowe, a na etapie lokalizacji i realizacji instalacji również minimalizację negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska (<i>zakłady energetyczne, samorządy gminne, samorząd powiatowy, ZPK</i>)	+/-	0	0	0	0	0

5. ROZWIĄZANIA ZAPOBIEGAJĄCE, OGRANICZAJĄCE LUB KOMPENSUJĄCE PRZYRODNICZO UJEMNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Realizacja zadań inwestycyjnych na terenie powiatu nowodworskiego ujętych w POŚ wiązała się będzie głównie z budową, rozbudową lub przebudową sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w tym stacji uzdatniania wody, rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków, budową i rozbudową systemu melioracyjnego oraz przeciwpowodziowego. Będzie to również budowa ścieżek rowerowych, a także usuwanie eternitowych pokryć dachowych. W związku z czym uciążliwości z nimi związane i negatywne oddziaływania na środowisko będą miały zwykle charakter okresowy i przemijający, ponieważ pojawiały się będą głównie w czasie budowy. przez co będzie miało charakter przejściowy i przemijający.

Wykonanie poszczególnych zadań inwestycyjnych powinno być wariantowane z uwagi na różną ich lokalizację w tym w obszarach Natura 2000 lub innych objętych ochroną gatunkową lub ochroną krajobrazu. Do działań ograniczających negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji, które winny uwzględniać projekty, należą:

- przeprowadzenie w sposób poprawny i zgodny z zasadami procedury oceny oddziaływania na środowisko z uwzględnieniem obszarów Natura 2000,
- rozważne wariantowanie lokalizacji obiektów uciążliwych,
- zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy podczas realizacji inwestycji ze szczególnym uwzględnieniem miejsc bezpośredniego styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- przestrzeganie terminów wykonywania prac do okresów rozrodu zwierząt szczególnie w obszarach lub na styku z obszarami chronionymi,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- uwzględnianie tras migracji ptaków w przypadku realizacji takich obiektów jak: wysokie kominy, farmy wiatrowe, linie elektroenergetyczne. Powyższe podyktowane jest tym, że w zachodniej części Gminy Ostaszewo, gdzie wzdłuż Wisły znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Dolnej Wisły PLB040003 wchodzącej w skład europejskiej sieci NATURA 2000, będącej miejscem intensywnych wędrówek ptaków łączącym ostoje ptasie południowego Bałtyku,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W sytuacji uniemożliwiającej całkowite uniknięcie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz powstania realnego niebezpieczeństwa i nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, należało będzie podjąć z odpowiednim wyprzedzeniem działania kompensacyjne. Wówczas zadaniem inwestora będzie m.in. zapewnienie odtworzenia zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych oraz stworzenia alternatywnych tras i korytarzy dających możliwość przemieszczania się zwierzyny dziko żyjącej.

6. ALTERNATYWNE ROZWIĄZANIA W STOSUNKU DO ZAWARTYCH W POŚ PN

Alternatywne rozwiązania mogą być zastosowane do grupy zadań m.in. takich jak:

- budowa zbiorczych i indywidualnych systemów kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowych – wybór najmniej kolizyjnych i najbardziej korzystnych dla środowiska tras przebiegu,
- wymiana rur azbestowo-cementowych w istniejącym wodociągu (CWŻ) lub realizacja nowej nitki stanowiącej obejście dotychczasowej trasy CWŻ,
- realizacja farm wiatrowych – w postaci innej lokalizacji, liczby wiatraków i ich wysokości
- budowa ścieżek rowerowo-piesznych – najkorzystniejszy wariant przebiegu ich trasy szczególnie na obszarach chronionych i w lasach.

Z uwagi na dużą ogólność niniejszego dokumentu niemożliwe jest precyzyjne określenie działań alternatywnych dla wskazanych przedsięwzięć. Będzie to możliwe na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Działania alternatywne w zależności od rodzaju przedsięwzięcia, wrażliwości terenu dotyczyć mogą m. in. rozwiązań konstrukcyjnych, technologicznych, lokalizacyjnych, czy też organizacyjnych rozstrzygniętych dopiero na etapie projektów poszczególnych rozwiązań. Generalnie przedsięwzięcia ujęte w POŚ PN mają pozytywny wpływ na środowisko. Jednakże z uwagi na dość dużą ogólność dokumentu jakim jest POŚ PN nie można precyzyjnie określić działań alternatywnych. Ponadto wariantowanie celów i kierunków działań ustalonych w ocenianym dokumencie jest znacznie ograniczone, ponieważ wiąże się z ustaleniami przyjętymi w dokumentach nadrzędnych.

7. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU POŚ PN

Zawarte w Programie zadania mają na celu poprawę stanu środowiska wpływając jednocześnie korzystnie na zdrowie człowieka. Rozwój turystyczny i gospodarczy regionu powoduje zwiększoną konsumpcję oraz presję na tereny nieurbanizowane i cenne przyrodniczo w związku z czym brak realizacji zamierzeń projektu POŚ PN jako wariant zerowy przyczyni się do pogłębienia istniejących niekorzystnych oddziaływań i spowoduje:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku braku rozwiązania problemu gospodarki ściekowej w części miejscowości na terenie Powiatu – brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków,
- pomimo wysokiego stopnia zwodociągowania wszyscy mieszkańcy powiatu nie będą posiadali bieżącej wody pitnej w odpowiedniej ilości i jakości szczególnie latem podczas wzmożonego ruchu turystycznego,
- dalsze funkcjonowanie rurociągu azbestowo-cementowego budującego CWŻ wyeksploatowanego z dużą awaryjnością powodującą straty wody (rury nie będą wymienione, nowa nitka wodociągu nie zostanie położona),
- zmniejszenie się zasobów wodnych,
- wzrost zanieczyszczenia chemicznego gleb użytkowanych rolniczo,
- wzrost zagrożenia powodziowego w wyniku zaniedbań dotyczących utrzymania, remontu i budowy obwałowań oraz utrzymania urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych,
- zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód odpadami,
- zanieczyszczenie powietrza ze źródeł niskiej emisji oraz na skutek braku paliw alternatywnych,
- pogorszenie klimatu akustycznego szczególnie przy drogach o dużym natężeniu ruchu,
- brak bezpieczeństwa drogowego zwłaszcza pieszych i rowerzystów,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców,
- wzrost zużycia surowców i wody,
- degradacja walorów krajobrazu,
- pogorszenie stanu zabytków z uwagi na zły stan środowiska,
- utrata różnorodności biologicznej i terenów cennych przyrodniczo.

W związku z powyższym realizacja Programu jest konieczna.

8. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU POŚ PN

W projekcie aktualizowanego Programu Ochrony Środowiska powiatu nowodworskiego zawarte zostały wskaźniki ilościowe i jakościowe dające możliwość monitorowania oraz określenia efektów, a także stopnia wykonania poszczególnych działań.

Jednocześnie co 2 lata dokonywana będzie, w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska, ocena realizacji Programu stanowiąca raport z jego wykonania. Dodatkową formą monitoringu oddziaływania na środowisko będzie ocena funkcjonowania instalacji w kontekście wydanych decyzji zezwalających na korzystanie ze środowiska.

9. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE WYNIKA- JĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ ZAWARTYCH W POŚ PN

Powiat nowodworski położony jest w północno-wschodniej części województwa pomorskiego nad Zatoką Gdańską i Zalewem Wiślanym. W związku z czym jego oddziaływania mogą obejmować wody Morza Bałtyckiego i Zalewu znajdujące się w zasięgu Federacji Rosyjskiej. Zakłada się jednak, że na skutek wdrażania wieloletniego programu osiągnięcia poprawy stanu środowiska w zakresie gospodarki wodnej, ściekowej, odpadowej, emisyjnej i w innych aspektach wpływ ten będzie wyłącznie pozytywny. Realizacja zadań i postanowień ujętych w projekcie POŚ PN wiąże się z małym potencjalnym oddziaływaniem na środowisko raczej o zasięgu lokalnym w granicach powiatu. W związku z czym możliwość transgranicznego oddziaływania jest znikoma.

Obowiązek rozważania transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 25 lutego 1991 roku (Dz. U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110), sporządzonej w Espoo. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Z uwagi na brak takich przedsięwzięć realizacja ustaleń projektu POŚ PN nie będzie powodowała znaczących oddziaływań w środowisku.

10. STRESZCZENIE

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) organy wykonawcze gmin, powiatów i województwa sporządzają programy ochrony środowiska obejmujące cele i priorytety środowiskowe, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, a także środki niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów (w tym mechanizmy prawne i ekonomiczne). Przedmiotowe opracowania powinny być aktualizowane co 4 lata.

Jednocześnie art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) nakłada na organy administracji obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji niektórych planów i programów. Powyższe wiąże się z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu na środowisko niektórych planów i programów.

Celem prognozy było zidentyfikowanie i ocena, wynikających z projektu Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, skutków realizacji planowanych działań na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi. Strategiczna ocena dotyczyła też określenia zgodności zapisów projektu Programu z politykami w zakresie ochrony środowiska oraz rozwoju zrównoważonego Unii Europejskiej, zapisami Polityki Ekologicznej Państwa, ustaleniami dokumentów wojewódzkich, a także międzynarodowymi zobowiązaniami Polski.

Oceniany POŚ PN zawiera cztery cele perspektywiczne, w których wyróżniono cele średniookresowe, a w nich kierunki działań. Wskazano priorytet, który jest zbieżny z zawartymi w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego. Natomiast z uwagi na charakter gospodarczej specyfiki tego terenu oraz rodzaj i intensywność zagrożeń dla środowiska, odbiegają one od kierunków działań i priorytetów ekologicznych sformułowanych w POŚ Województwa Pomorskiego. Odniesiono się do poszczególnych celów i działań pod kątem oddziaływania na poszczególne elementy środowiskowe i zdrowie ludzi określając wpływ pozytywny, negatywny, obojętny lub zarówno pozytywny jak i negatywny.

Charakterystyka stanu środowiska na terenie powiatu nowodworskiego dała podstawy do sformułowania niżej wymienionych problemów w ochronie środowiska:

- zanieczyszczanie wód powierzchniowych i ziemi na skutek braku odpowiedniej ilości kanalizacji sanitarnych odprowadzających ścieki do oczyszczalni,
- brak odpowiedniej ilości wysokosprawnych oczyszczalni ścieków posiadających linię do przeróbki osadów ściekowych,
- mimo wysokiego zwodociągowania terenu powiatu nadal występują rejonry wymagające podłączenia wody do celów pitnych i gospodarczych,
- potrzeba poprawy jakości wody pitnej oraz zabezpieczenie odpowiedniej jej ilości szczególnie latem na Mierzei Wiślanej podczas wzmożonego ruchu turystycznego,
- płytkie zaleganie wód gruntowych i możliwość ich zanieczyszczenia na skutek niewłaściwej gospodarki nawozowej, brak zdolności samooczyszczania wód,
- wysoki stopień zagrożenia powodziowego,
- brak zatwierdzonych programów ochrony dla obszarów chronionych;
- silnie przetworzone środowisko przyrodnicze, utrzymywane dzięki funkcjonowaniu systemu melioracyjnego;
- opóźnienia w realizacji stacji przeładunku i dosegregowywania odpadów;
- niski stopień świadomości społecznej zagrożeń środowiska (segregacja odpadów, spalanie odpadów w paleniskach domowych);
- intensyfikacja gospodarki rolnej i ograniczanie powierzchni łąk i pastwisk na rzecz gruntów rolnych;
- niski wskaźnik zalesienia;
- intensywny ruch pojazdów szczególnie latem wzdłuż drogi krajowej nr 7 oraz na Mierzeję Wiślan,
- wysoka stopa bezrobocia.

Przedstawione problemy środowiskowe powiatu nowodworskiego znajdują rozwiązanie w ramach zadań ujętych w POŚ PN i przewidzianych do realizacji. Zadania te poddano ocenie pod kątem możliwych oddziaływań na: przyrodę i krajobraz, powierzchnię ziemi i glebę, powietrze i klimat, dziedzictwo kulturowe oraz na zdrowie i warunki życia ludzi. Oceny dokonano biorąc pod uwagę docelowy efekt w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości związane z etapem budowy mają charakter przejściowy.

Zrealizowanie zadań zawartych w POŚ PN wpłynie pozytywnie na stan środowiska mimo, iż głównie podczas ich wykonywania, rzadziej eksploatacji, mogą pojawić się

okresowo występujące oddziaływania negatywne (np. w czasie realizacji kanalizacji sanitarnej, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków, wymiany rur azbestowo-cementowych CWŻ). Negatywne oddziaływania mają charakter przejściowy i można ograniczyć je do minimum poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji i prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska. Realizacja ustaleń projektu POŚ PN nie będzie też powodować znaczących oddziaływań w tym transgranicznych.

Niepodejmowanie jakichkolwiek działań ujętych w POŚ PN przyczyniłoby się do m.in.: braku infrastruktury kanalizacyjnej, funkcjonowania nadal CWŻ z rur azbestowo-cementowych, braku uporządkowania i stworzenia właściwego systemu gospodarki odpadami, nie byłoby odpowiedniego zabezpieczenia przed powodzią i szeregu innych działań i przedsięwzięć. Taki stan rzeczy spowodowałoby degradację środowiska i pogorszenie warunków życia mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich zamierzeń pozwala na stwierdzenie, że mają one z założenia na celu poprawę stanu środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego powiatu nowodworskiego oraz będą wpływać pozytywnie na zdrowie i warunki życia mieszkańców.

Przystępując do realizacji przedsięwzięć należy zastosować środki minimalizujące negatywny wpływ na środowisko w postaci :

- przeprowadzenia prawidłowej procedury oceny oddziaływania na środowisko z uwzględnieniem obszarów Natura 2000,
- prawidłowego wariantowania lokalizacji obiektów uciążliwych,
- w czasie realizacji inwestycji należy dokonać zabezpieczenia technicznego sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- zastosowania odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- w obrębie obszarów chronionych dostosowania terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- uwzględnienia tras migracji ptaków w przypadku realizacji takich obiektów jak: farmy wiatrowe, linie elektroenergetyczne szczególnie w zachodniej części powiatu wzdłuż Wisły, gdzie mają miejsce intensywne wędrówki ptaków łączące ostoje ptasie południowego Bałtyku,
- maskowanie elementów dyszarmijnych dla krajobrazu.

SPIS SKRÓTÓW:

- POŚ PN – Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- PODR – Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- ZPK – Zarząd Parów Krajobrazowych
- WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- CWŻ – Centralny Wodociąg Żuławski
- NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
- RZSW – Rejonowy Związek Spółek Wodnych
- ZMiUW WP – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego
- GZWP – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
- UE – Unia Europejska
- RPO – Regionalny Program Operacyjny
- ANR – Agencja Nieruchomości Rolnych
- ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- ARMAAG – Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej
- SANEPID – Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- KDPR – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
- ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych
- mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

**PODSUMOWANIE DO PROJEKTU
AKTUALIZOWANEGO
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU
NOWODOWRSKIEGO NA LATA 2013-2016
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2017-2020”**

GRUDZIEŃ 2013

1. Wstęp

Opracowanie niniejsze stanowi Podsumowanie aktualizowanego dokumentu opracowanego na poziomie powiatu, tj. –

projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem perspektywy 2017 – 2020” (zwanym dalej POŚ PN)

i wynika z ustawowego wymogu art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.). Ma na celu przedstawienie uzasadnienia wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informowanie w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów: państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego oraz regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Podsumowanie zawiera również informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o sposobie, a także zakresie uwzględnienia uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa.

Zarząd Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim opracowujący projekt POŚ PN prześle przyjęty dokument wraz z niniejszym Podsumowaniem Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Gdańsku i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Gdańsku spełniając w ten sposób zapis art. 55 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy.

2. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.

W ramach „Prognozy Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy 2017–2020 przeprowadzono analizę realizacji ustaleń programu bądź zaniechania działań.

Stwierdzono, że odstępianie od wykonania ustaleń programu byłoby niekorzystne zarówno dla środowiska, jak i zdrowia ludzi. Nie wdrożenie założeń Programu może spowodować pogorszenie się stanu środowiska i doprowadzić do pogłębienia już istniejących niekorzystnych oddziaływań. Wobec tego zasadnym jest opracowanie aktualizacji programu ochrony środowiska z uwzględnieniem zaproponowanych w prognozie celów i sposobów ich realizacji. Zakłada się, że realizacja zaplanowanych w POŚ PN zadań będzie miała pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska Powiatu Nowodworskiego, w tym na poprawę

stanu powietrza atmosferycznego, jakość wód podziemnych i powierzchniowych, ochrony gleb i zmniejszenie strat w bioróżnorodności oraz w krajobrazie.

3. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

„Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy 2017 – 2020” została sporządzona z uwagi na potrzebę określenia wpływu na środowisko założonych w POŚ PN celów i zadań średniookresowych i długookresowych. W prognozie zawarto analizę celów przedstawionych w w/w programie i wykazano, że są one zgodne z polityką w zakresie ochrony środowiska, zrównoważonym rozwojem Unii Europejskiej, zapisami Polityki Ekologicznej Państwa, a także z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego. Przedstawiono również aktualny stan środowiska w powiecie nowodworskim oraz możliwe oddziaływania poszczególnych działań zaplanowanych do realizacji w analizowanym dokumencie na poszczególne elementy środowiska, z uwzględnieniem wpływu działań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami na istniejące i planowane formy ochrony przyrody oraz obszary i obiekty cenne przyrodniczo.

W prognozie przedstawiono identyfikację i ocenę pozytywnych oraz negatywnych oddziaływań na środowisko i zabytki, zadań ujętych w projekcie POŚ. Generalnie oddziaływanie zadań przewidzianych do realizacji, w ramach programu dla powiatu nowodworskiego, będzie skutkowało poprawą stanu środowiska.

4. Opinie i uzgodnienia wymagane prawem.

Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) Starosta Nowodworski w imieniu Zarządu Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku pismem znak: RDOŚ-Gd-WOO-411.16.2013.IBA.1 z dnia 02.08.2013 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko, z zaleceniem uwzględnienia postanowień art. 52 ust. 1 i 2 w/w ustawy. Ponadto wskazał, że powinna odnosić się do prognoz oddziaływania na środowisko przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku pismem znak: SE-NS-80.9022.490.22o.2013.KM z dnia 27.06.2013 r. uzgodnił, wnioskowany zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Po uwzględnieniu w/w informacji sporządzono, zgodnie z art. 54 ust. 1 w/w ustawy, prognozę oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska. Następnie Zarząd Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim wystąpił do w/w organów o zaopiniowanie projektu aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy

2017 – 2020” wraz z „Prognozą Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy 2017 –2020 ”.

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku pismem znak: RDOŚ-Gd-WOO.410.40.2013.MCZ.2. z dnia 11.12.2013 r. zaopiniował pozytywnie z następującymi uwagami:

I. w ramach „Programu”

- *ponownej weryfikacji wymaga stopień skanalizowania gminy Ostaszewo, z uwagi na wskazanie różnych jego wartości w „Programie” (str. 15 - 3%) i „Prognozie” (str. 33 - 1%) - Zweryfikowano.*
- *na str. 23-24, w punktach zostały wymienione „przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko istniejące i planowane w granicach powiatu nowodworskiego”, w tym m.in.: „drogi publiczne o nawierzchni utwardzonej (poza zaliczonymi do kategorii zawsze oddziałujących)”. Zaznaczyć należy, iż zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 60 rozporządzenia z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.) do ww. przedsięwzięć nie zalicza się jedynie wskazanych dróg publicznych, ale „drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km (...)”- Poprawiono.*
- *na str. 36 wskazano charakterystykę leśną powiatu: w opisie znalazły się jednak błędy redakcyjne i merytoryczne, tj.*
  - *jest „w lasach państwowych”, a powinno być: w lasach w zarządzie PGL Lasy Państwowe;*
  - *jest „ z obowiązującą ustawa o lasach”, a powinno być: z obowiązująca ustawą o lasach (t.j. Dz. U z 2011 r., Nr 12, poz.59);*
  - *jest: „na podstawie planów urządzania”, a powinno być: na podstawie planów urządzenia lasu; te same uwagi dotyczą też treści na str. 62 programu i na str. 24 prognozy - Zastosowano poprawne nazewnictwo.*
- *na str. 36 programu wskazano na problemy związane z wyłączeniem gruntów z produkcji leśnej na cele rekreacyjne; należy zaznaczyć, że pozbawianie pokrywy roślinnej na gruntach piaszczystych, jakie występują na Mierzei Wiślanej, może stanowić zagrożenie dla stabilności tego rejonu, ponieważ pokrywa roślinna, w tym szczególnie lasy, zabezpieczają grunty piaszczyste przed erozją wodną oraz eoliczną – Uwzględniono poprawki.*
- *na str. 36 jest: „madów:”, a powinno być mad – Poprawiono.*
- *Na str. 38 jest „Powiat Malbork”, a powinno być: powiat malborski – Poprawiono.*
- *na str. 46-47 wskazano w opisie korzystne dla środowiska kierunki gospodarowania przestrzenią przyrodniczą, w tym m. in. intensyfikację*

pastwiskowych form hodowli bydła; taki kierunek gospodarowania będzie korzystny dla środowiska przyrodniczego na Żuławach Wiślanych tylko przy ekstensywnym charakterze takiej działalności, co zabezpiecza przed degradacją gleby oraz unifikacją i zubożeniem szaty roślinnej; dlatego wskazywanie na „intensyfikację” tego typu działalności nie jest adekwatne – Poprawiono.

- *na str. 58-60 w opisie 5 i 6 celu środowiskowego została powtórzona treść rozdziałów; - Naniesiono poprawki.*
- *tutejszy organ wskazuje na niejednokrotne cytowanie złych publikatorów ustaw, w tym ustawy o ochronie przyrody, ustawy ooś (na str. 58, 59, 60 „Programu” - Poprawiono.*
- *nieuzasadnione wydaje się przedstawianie programów związanych z ochroną środowiska, dzięki którym możliwe będzie uzyskanie środków na realizację celów i zadań „Programu”, z uwagi na zakończenie okresu finansowania z ww. programów (np. RPO Woj. POM. na lata 2007-2013- str. 79 „Programu”) – Aktualnie opracowany został projekt Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 zaakceptowany w dniu 27.09.2013 Uchwałą Nr 1116/288/13 Zarządu Województwa Pomorskiego i skierowany do konsultacji społecznych, przez co należy rozumieć, że finansowanie będzie kontynuowane.*
- *ponownej weryfikacji wymagają informacje zawarte na str. 6+5 „Programu” dotyczące rodzajów decyzji wydawanych przez starostę zgodnie z aktualną ustawą o odpadach (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.) – Poprawiono.*
- *na str. 77:*
  - *błędnie wskazano art. 47 ustawy ooś, na podstawie którego przeprowadza się postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów aktualizacji dokumentów. Przeprowadzenie tego rodzaju postępowania, zgodnie z art. 50 ustawy ooś, jest wymagane dla aktualizacji (czyli wprowadzenia zmian) do już przyjętego dokumentu, o którym mowa w art. 46 i 47 tejże ustawy) – Uwzględniono.*
  - *przedstawiono skrótowo elementy ww postępowania. Należy zaznaczyć, iż zgodnie z art. 55 ust4 i 5 ustawy ooś, organ opracowujący projekt dokumentu przekazuje przyjęty dokument wraz z podsumowaniem, o którym mowa w ust. 3, właściwym organom, o którym mowa w art. 57 i 58, a także jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami, o których mowa w ust. 3 pkt 5. – Skorygowano.*

II. w ramach „Prognozy”

– w macierzy przewidywanego oddziaływania na str.57-62 prognozy wskazano na przewidywany charakter oddziaływań. Ocena części wskazanych oddziaływań jest merytorycznie nieuzasadniona – uwaga dotyczy celów skazanych jako:

- cel 8.1 „Podejmowanie działań na rzecz utrzymania neutralnej różnorodności rodzinnych zasobów cennych gospodarczo drzewostanu, ryb z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych”;
- cel 8.5. „Działania na rzecz poprawy stanu i renaturalizacji cennych oraz szczególnie wrażliwych ekosystemów wodnych i od wody zależnych”;
- cel. 9.12. „Zalesianie nieprzydatnych rolniczo gruntów porolnych oraz gruntów zrehabilitowanych”;
- cel 9.3 „Utrzymanie naturalnej bioróżnorodności rodzimych zasobów cennych gospodarczo i promowanie proekologicznych upraw rolnych z wykorzystaniem programów rolnośrodowiskowych”, dla których dokonano oceny „0”, tj. neutralny charakter oddziaływań - Skorygowano.

- ponadto wskazuje się w na niekompletność analizy dotyczącej oceny stanu gospodarki ściekowej (str. 33 „Prognozy”). Nie przedstawiono bowiem stanu gospodarki osadami ściekowymi, co ma ogromne znaczenie w świetle wskazanych głównych problemów w zakresie ochrony środowiska występujących na terenie powiatu nowodworskiego, w tym: „Przeróbka i zagospodarowanie osadów ściekowych”. Informacje dotyczące powyższej kwestii skwitowano jedynie zdaniem, iż „Tak samo ważną jest gospodarka osadowa w zakresie przeróbki i zagospodarowania osadów ściekowych”. Do problemu nie odniesiono się również opisując gospodarkę odpadami na terenie powiatu – Rozszerzono informację nt. osadów ściekowych.

- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku pismem znak: SE-NS-80.9022.490.391.2013.LK z dnia 25.11.2013 r. zaopiniował bez uwag projekt w/w dokumentów.

Ponadto na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., 1232 z późn. zm.) projekt POŚ PN został zaopiniowany przez Zarząd Województwa Pomorskiego Uchwałą Nr 1354/308/13 z dnia 10 grudnia 2013 r. Projekt w/w dokumentu został zaopiniowany pozytywnie z następującymi uwagami:

- *Proponuje się umieścić spis skrótów w ww. dokumencie* – Umieszczono w opracowaniu spis skrótów.

- *Należy przywołać obowiązujący, w momencie uchwalenia dokumentu przez Radę Powiatu, akt prawny: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232) – Przywołano w uchwalanym dokumencie aktualny akt prawny.*
- *Należy stosować poprawne nazewnictwo dokumentów i instytucji m. in.:*
  - *Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,*
  - *Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013,*
  - *Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku,*
  - *Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku*
- Zastosowano poprawne nazewnictwo.
- *Unikać powtarzania tej samej treści w dokumencie – II Cel perspektywiczny, Piąty cel średniookresowy (2013-2010) pkt 5 i pkt 6. – Zastosowane zapisy są spójne z zapisami zawartymi w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020.*
- *W dokumencie należałoby odnieść się do zapisów „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018”, przyjętego Uchwałą Nr 415/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. oraz zapisów Uchwały Nr 416/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego (zmienionej Uchwałą Nr 557/XXVII/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lutego 2013 r.) – w szczególności w odniesieniu do podziału województwa pomorskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi, w tym położenia gmin powiatu nowodworskiego na obszarze „Regionu Wschodniego” oraz funkcjonujących na terenie tego regionu Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych, w tym RIPOK Tczew – Uwzględniono.*
- *W rozdziale 10. Aspekty finansowe realizacji Programu proponuje się umieścić zapis dotyczący opracowania nowego Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (projekt ww. RPOWP przyjęty uchwałą ZWP Nr1116/288/13 z dnia 27.09.2013 r.) jako źródło pozyskiwania środków finansowych - Umieszczono.*

5. Zgłoszone uwagi i wnioski

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzane na podstawie art. 54 ust. 2 oraz art. 30 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) w okresie od 23.10.2013 r. do 20.11.2013 r. Dotarcie do jak najszerszej grupy mieszkańców zapewniono poprzez:

- Ogłoszenie na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim informacji Zarządu Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim o wyłożeniu do publicznego wglądu i możliwości składania uwag i wniosków do projektu POŚ PN i projektu Prognozy oddziaływania na środowisko aktualizowanego Programu.
- Wywieszenie w/w ogłoszenia na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim.

Mieszkańcy powiatu, zainteresowane organizacje i instytucje mogły zgłaszać uwagi oraz wnioski do przedłożonego projektu aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy 2017 – 2020” wraz z projektem „Prognozy Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy 2017 –2020”, bezpośrednio w Wydziale Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim, zarówno osobiście jak i drogą elektroniczną, w całym okresie trwania konsultacji społecznych.

W ramach postępowania z udziałem społeczeństwa nie zgłoszono żadnych uwag i wniosków.

6. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone.

Realizacja ustaleń projektu POŚ PN nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych na środowisko, wobec czego nie było potrzebne przeprowadzenie postępowania.

7. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentów.

W projekcie aktualizowanego dokumentu szczegółowo przedstawiono sposób monitoringu i skutki jego realizacji. System monitoringu będzie prowadzony m. in. w oparciu o:

- Raport z realizacji powiatowego i gminnych programów ochrony środowiska;
- Ankiety informacyjne kierowane do urzędów gmin, instytucji, właścicieli i zarządzających instalacjami w kontekście wydanych decyzji zezwalających na korzystanie ze środowiska.
- Wskaźniki ilościowe i jakościowe jako mierniki stanu środowiska wykorzystywane w systemie sprawozdawczości do oceny realizacji programu.